

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
JANUARY 25

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
ST PETERSBURG, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

«LAIKS» IS PUBLISHED SINCE 1949 // «LAIKS» IZNĀK NO 1949. GADA
Published 48 times per year except the first week in January, the first week of May, the last week in June, the last week in December
Published weekly by: Latvian Newspaper «Laiks», Inc., 6145 SUN BLVD Apt. 203, ST PETERSBURG, FL 33715
POSTMASTER: Send address change to: «Laiks», 50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXXI Nr. 3 (5940)

2020. gada 25. janvāris – 31. janvāris

Latvija atceras 1991. gada barikāžu aizstāvjus

„Lai ugunskurs nekad neizdegtu mūsu apziņā..”

Kupls skaits cilvēku, tostarp, valsts politiskā, armijas un iekšlietu dienestu elite, piedalījās 1991. gada janvāra barikādēm veltītā ziedu nolikšanas ceremonijā pie Brīvības pieminekļa un barikāžu laikā kritušo piemiņas vietām Bastejkalnā. Tāpat kritušos godināja bijušie barikāžu dalībnieki.

Barikāžu piemiņas ugunskurs Doma laukumā tika iedegzināts, piedaloties Saeimas priekšsēdei Inārai Mūrniecei (VL-TB/LNNK), Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam (JV), aizsardzības ministram Artim Pabrikam (AP),

interesenti, kuŗi dalījās un uzklauzīja atmiņu stāstus par barikāžu laiku un fotografējās un sarunājās ar amatpersonām.

Pie kritušo piemiņas vietām godasardzē atradās karavīri un policisti.

Ceremonijas sākumā armijas orķestra pavadībā tika atskaņota valsts himna un pasākumu vairoja vairāki simti iedzīvotāju, tostarp, skolēni.

„Šodien mums ir jābūvē tādas barikādes, kas mūsu apziņā un prātos aizsargātu Latviju pret viltus ziņām un apmelojumiem,” parlamentā uzrunājot barikāžu

Barikāžu atceres laika ugunsкура iedegšana pie Saeimas nama // FOTO: LETA

Barikāžu laika Latvijas Tautas frontes priekšsēdim Romualdam Ražukam un 1991. gada barikāžu dalībnieku atbalsta fonda dibinātājam un tā prezidentam Renāram Zaļajam. Ap iedegto uguns-kuru pulcējās jaunsargi un citi

laika žurnālistus, uzsvēra Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece (VL/TB/LNNK). Saeimas priekšsēde pateicās visiem rakstošajiem žurnālistiem, radio un televīzijas darbiniekiem, kuŗi vēstīja stāstu par Latvijas brīvību un barikāžu

Piemiņas ugunskurs Doma laukumā // FOTO: LETA

laiku. Šodien visa Rīga smaržo pēc barikāžu dūmiem un brīvības, un pauda ticību, ka brīvības uguns-kuri, šo dienu pieminot, tiks iedegti vēl gadu gadiem. Pats galvenais, lai šie uguns-kuri nekad neizdegtu mūsu apziņā,” uzsvēra

Saeimas priekšsēde.

Saeimas namā klātesošie ar klusuma brīdi godināja mūžībā aizgājušo kādreizējā laikraksta *Latvijas Jaunatne* galveno redaktoru Andreju Cīruli, kuŗš kopā ar domubiedriem izveidoja tīmekļa vietni “Barikadopēdija”.

Saeimas priekšsēde, Prezidija locekļi un deputāti piedalījās arī citos 1991. gada janvāra barikāžu aizstāvju atceres dienai veltītajos pasākumos. Atminoties vēsturiskos notikumus, deputāti piedalījās piemiņas ugunsкура iedegšanā Doma laukumā, kā arī nolika ziedus Rīgas II Meža kapos, pie Brīvības pieminekļa un kritušo piemiņas vietās Bastejkalnā. Vēlāk barikāžu laikā bojā gājušo atdusas vietās Rīgas II Meža kapos notika ziedu nolikšana, kuŗā piedalījās iekšlietu ministrs Sandis Ģirģens (KPV LV) un iekšlietu dienestu vadība, kā arī Saeimas deputāti.

1991.gada barikāžu aizstāvjiem veltīta ziedu nolikšanas ceremonija pie Brīvības pieminekļa // FOTO: LETA

Jānis Bolis –
ar *Laiku* pie
engēļiem Meksikā
4. lpp.

Vecmāmiņ,
palāsim latviski!
7. lpp.

Latviete
Ilze Juhansone –
Eiropas augstākā
ierēdne
9. lpp.

Franks Gordons
par Putina
„shēmām“
11. lpp.

Nils Muižnieks
par cilvēktiesībām
Latvijā
12. lpp.

Kā rodas viltus
ziņas?
13. lpp.

Laika sports
17. un 20. lpp.

(Turpinājums 9. lpp.)

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - JAN, 1ST WK - MAY,
LAST WK - JUN; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros:
3 mēn. US \$ 50.00.

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.**

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.
Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklāmdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt Inesei Zaķis
e-pasts: rigaven@aol.com

**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.**

Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adreses
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.com

Ja vēlaties saņemt vairāk informācijas par avīzi,
lūdzu, zvaniet LAIKA ASV tālr.: 727 385-4256

LAIKS

50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
laikdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz «Laiks» Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)

«LAIKA» abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 50.00

FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā 3 mēneši \$69.00
Laiks pa gaisa pastu Latvijā 3 mēneši \$69.00
Laiks pa gaisa pastu Kanadā 3 mēneši \$75.00
Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 3 mēneši \$93.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

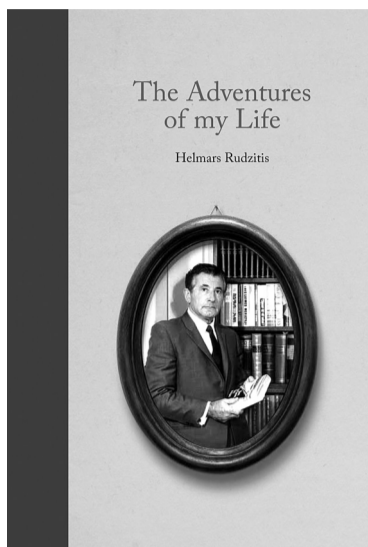
Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

The Adventures of My Life

Helmars Rudzitis
ENGLISH TRANSLATION

A story of entrepreneurship and persistence during the tumultuous 20th century should be read by the next generation of Latvians who have difficulty reading in Latvian.

The book tells how Latvian Newspaper Laiks and book publishing company Grāmatu Draugs was a unifying force for the Latvian community for 70 years after the World War II emigration.

\$35 –
shipping included

If you would like to buy this book, please, send a cheque to Inese Zakis
6051 Sun Blvd. #604, St. Petersburg, Fl. 33715

Latvijas mūziķu starptautiskie panākumi

Latvijas Radio koris ar izdevniecībā ONDINE izdoto P. Čaikovska sakrālās mūzikas albumu, kurā ieskaņota „Svētā Jāņa Zeltamutes liturģija” un „Deviņi garīgi dziedājumi” uzvarējis Starptautiskās klasiskās mūzikas balvas 2020 (ICMA) koža mūzikas ierakstu kategorijā.

Jau pērnā gada decembrī ICMA (International Classical Music Awards) izziņoja finālistu sarakstu, un tajā bija iekļūvis arī Latvijas Radio koris ar P. Čaikovska sakrālās mūzikas ieskaņojumiem. Ierakstu veicis koris tā mākslinieciskā vadītāja Sigvarda Kļavas vadībā. Ieskaņojumu izdevusi kompānija ONDINE, un tas nāca klajā 2019. gada jūnijā.

Kopumā 2020. gadā ICMA žūrija nominējusi 130 ierakstu

Latvijas Radio koris

kompāniju izdotus 390 audi un video darbus.

Latvijas operdziedātāja Marina Rebeka šai konkursā ieguvusi Gada mākslinieces balvu. Par viņu konkursa žūrijas pārstāvji izteikušies: „Marina Rebeka, iespējams, vairāk nekā jebkuŗa cita iemieso „absolūtā soprāna” ideju. (..) Viņa vienmēr izceļas ar apbrīnojami perfektu dziedājumu, nevainojamu dikciju dažādās valodās un aizkustinošu nodošanos dažādo lomu tēlojumam.”

Marina Rebeka

IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU UN CITĀM ZEMĒM
AIREX – AVE SOL TRAVEL

A. JANSONS

820 Loraine Ave, Grosse Pointe, MI 48230
e-pasts: jansonsa@gmail.com

Bezmaksas telefons:
1 (866) 944-1273

Telefons:
1 (313) 466-3310

Mobilais telefons:
1 (201) 944-1273

Laika pirmais redaktors Kārlis Rabācs mēdza jokot: „Ja par notikumu nav rakstīts *Laikā*, tad šī notikuma vispār nav bijis!” Rakstiet, sūtiet ziņas ar foto par to, kas noticis Jūsu pagastā – *Laiks* par to darīs zināmu un saglabās vēsturei!

Zvaigžņu lietus atkal līs Latvijā

25. Starptautiskais Baltijas baleta festivāls pulcēs pasaules zvaigznes Rīgas dzelzceļa stacijā, Baltajā namā, Latgales un Ventspils koncertzālēs

Nu jau 25. Starptautiskais Baltijas baleta festivāls, kas **norisināsies no 6. marta līdz 26. aprīlim Latvijā**, piedāvā patiesi intriģējošu programmu. Mākslinieki no Baltijas valstīm, trupas un vadošie solisti no Vācijas, Amerikas, Francijas, Somijas un Kubas ļaus izbaudīt gan baleta klasikas burvību, gan pārsteidzošus modernā baleta šovus. Starptautiskā Baltijas baleta festivāla jubilejas gadā notiks arī dejas meistarklases, foto un mākslas izstādes, dokumentālais kino.

Festivāls tiks atklāts 6. martā ar vienu no neparastākajiem koncertiem, kas notiek Rīgas Centrālajā dzelzceļa stacijā. Sarīkojuma vieta ir izraudzīta ar nodomu, – lai uzrunātu pēc iespējas plašāku publiku, liekot uz mirkli aizmirst ikdienas steigu un ļauties dejas brīnumam.

Vienreizēja iespēja redzēt, kā baleta izrādē iespējams savienot hip-hop deju un baroka mūziku

ir franču dejas sensācija *Théâtre de Suresnes Jean Vilar*. Izrāde „*Finding now*” būs skatāma 5. aprīlī Rīgā un 7. aprīlī Preiļos. 2018. gadā šovs ieguvis franču kultūras žurnālistu *Grand Prize* kategorijā “Deja”.

Par īstiem baleta svētkiem un festivāla kulmināciju jau ierasti kļūst Galā koncerts – šogad 16. martā Latvijas Nacionālajā operā un baletā (ĻNOB). Starptautiskā Baltijas baleta festivāla direktore Lita Beiris ir gandarīta: “Galā koncerts arī šajā reizē saglabā tradīciju, ietverot programmā gan klasiskās baleta skolas, gan modernā baleta novitātes. Aicinātie mākslinieki ir nacionālo baletu un deju kompaniju vadošie solisti, kā arī Rīgas Choreografijas skolas audzēkņi.”

Baleta gardēžus gaida pārsteigums – viena no neparastākajām ASV laikmetīgā baleta trupām *Complexions*, kas lauž visus dejas pieņemtos standartus. Grandiozs šovs „*Star dust*” – 21. aprīlī Vents-

pilī, 23. aprīlī Rīgā un 26. aprīlī Rēzeknē. Izrāde/šovs „*Star dust*” ir cieņas apliecinājums legendārajam britu rokmuziķim Deividam Bovijam (*David Bowie*). To veidojis ASV choreografijas zvaigzne Dvāits Rodens (*Dwight Rhoden*).

Šā gada festivāla jaunums ir ievērojamā kubiešu-austriešu choreografa, dejojāja, mūziķa, režisora, mākslinieka un pedagoga Giljermo Luisa Horta Betankorta (*Guillermo Luis Horta Betancourt*) viesošanās Rīgas Choreografijas vidusskolā, kur viņš skolas audzēkņiem vadīs meistarklases, un to noslēgumā taps jauna multimedija performance – „*Betancourt solo*” – uzvedums, kurā satiksies dažādas Latvijas baleta paaudzes, dažādas deju skolas un valstu kultūras.

Vairāk par festivāla programmu var uzzināt, sekojot līdzi jaunumiem 25. Starptautiskā Baltijas baleta festivāla mājaslapā www.ballet-festival.lv, kā arī sociālajos tīklos.

INESE RAUBIŠKE

Aizvadītā gada pašā nogalē Rīgas Latviešu biedrība (RLB) organizēja vērienīgu sarīkojumu ar elegantu programmu – veltītu Garlība Helviga Merķeļa 250 gadu jubilejai. Garlībs Helvīgs Merķelis – publicists, dzimtbūšanas kritiķētājs un viens no spilgtākajiem apgaismības ideju pautējiem Baltijā, dzimis Lēdurgā 1769. g. 31. oktobrī Turaidas-Lēdurgas draudzes mācītāja ģimenē, miris 1850. g. 27. aprīlī. Rakstīja vāciski, bet ar tādiem darbiem kā “Latvieši, sevišķi Vidzemē filozofiskā gadsimta beigās” (1796), “Vidzemes senatne” (1798-1799) un “Vanems Imanta” (1802) ietekmējis kultūras un sabiedrības dzīvi Latvijā.

Kāda gan saistība Garlībam Merķelim bijusi ar Rīgas Latviešu biedrību? Merķelis jau astoņpadsmit gadus bija radis mieru Katlakalna kapsētā, kad Latviešu biedrība tikko tika nodibināta. Taču pusotru simtu vecie biedrības archīva dokumenti un piemineklis – liels, melns, no Daugavas dzelmes izcelts akmens, pie kuŗa piestiprināta metalla plāksnīte ar uzrakstu “Par piemiņu no pateicīgajiem latviešiem”, celts no Rīgas Latviešu biedrības un liecina, ka savulaik Merķeļa paustās idejas bijušas tuvas biedrības dibinātājiem. Jubilejas sarīkojumu laikā RLB priekšsēdētājs G. Gailītis izteica domu: “...tas bija pirmais latviešu nācijas kopprojekts – tolaik (1869. gadā), atzīmējot Merķeļa simto dzimšanas dienu, uzlikt Katlakalna kapos piemiņas zīmi unikālajai personībai. Merķelis, pats nebūdam latvietis, ir cēlis augšā latvisko garu...”

„Jubilejas jāsvin! Tās liek cilvēkiem sasaproties un viņus vieno!” Ar šiem Gunta Gailīša viedajiem vārdiem faktiski arī aizsākās Garlība Merķeļa piemiņai veltītie sarīkojumi: atceres brīdis Katla-

kalna baznīcā, kur klātesošos uzrunāja Katlakalna ev. lut. baznīcas mācītājs Māris Ziemelis, un Katlakalna kapos, kur fragmentus no Merķeļa darbiem runāja Katlakalna Tautas nama vadītāja Aija Vitmane; koncertuzvedums RLB Zelta zālē “Kāda liela vīra dzīves ceļa zīmes uz nošu lapu malam” ar Valsts Akadēmisko kori “Latvija” (mākslinieciskais vadītājs Māris Sirmāis, diriģents Valdis Tomsons, scenārija autore Stella Līpīte, režisors Guntis Gailītis. Programmā E. Berliozs, E. Dārziņš, M. Gļinkas, J. Kalniņa, H. Pavasara, K. Kreicera, P. Vaska, V.A. Mocarta, F. Šuberta, J.Ā. Hillera skaņdarbi). Pirms šī koncertuzveduma notika G. Merķeļa jubilejai veltītās pastmarkas svinīga atklāšana un tās pirmās

publicista dzīvi, interesēm, darbiem un ideju pasauli, tajā piedalījās RLB priekšsēdis Guntis Gailītis, akadēmiķe Raita Karnīte, nolasot ZA prezidenta O. Spārīša atsūtīto vēstuli, kā arī *Dr. philol.* Aija Taimiņa, *Dr.hist.accl.* Andris

– no Latvijas cēlusies, gājusi pasaulē, bijusi ievērojama un cienīta, viņa vārds, liekas, nesatricināmi stāvēs uz augsta pjedestāla arī tālākā nākotnē. Bet, izrādās, ka mums ir iespēja padomāt arī savādāk. Un, citējot akadēmiķi

dienas zīmogošana. Pastmarku, aploksnēs un zīmoga autore māksliniece Lilija Dinere. Bet pavisam īpašs izvērtās priekšlasījumu vakars, kuŗā stipri kuplais interesentu pulks tika iepazīstināts ar jaunākajiem pētījumiem par Apgaismības laika domātāja un

Priede, *Dr. philol.* Pauls Daija. Ar ko šis vakars bija īpašs? Nenoledzami ar pārsteigumiem. Parasti šādos jubilejas sarīkojumos ir pārpārēm pozitīvās informācijas un emociju. Arī konkrētajā gadījumā uzmanības centrā bija stāsts par apbrīnojamu personību

Rasmu Karnīti: “...protams, ZA prezidents Ojārs Spārītis nebūtu ZA prezidents Ojārs Spārītis, ja nebūtu *iemetis* kādu jaunu domu...” Šī jaunā doma tika pausta vēstulē, kuŗu Spārītis atsūtīja Rīgas Latviešu biedrībai, un Rasma Karnīte priekšlasījumu

vakarā to nolasīja. Tā ir ļoti interesanta un ar ierosmi domu apmaiņā, pieminot un runājot par Garlību Merķeli, padomāt par dažām sakarībām, sākot ar to, vai Garlībs Merķelis nav vainīgs pie baltvāciešu naidīgā tēla radīšanas latviešu sabiedrībā. Vai publicista un žurnālista Merķeļa aizsāktā baltvācu muižniecības rīdīšanas un vāciešu un latviešu pretnostatīšanas politika autoram bija izdevīga kā ar honorāru apmaksāts Krievijas carisko ideologu pasūtījums?... utt. Vēstule nenoliedzami aktivizēja auditoriju, kāds arī bija tās mērķis.

Arī nākamie referāti arvien vairāk lika domāt – kāds tad patiesība bija Garlībs Merķelis? Igaunņu un latviešu brīvības apustulis vai ienaidnieks? Latviešu tautas labdaris vai cariskās Krievijas patriots? Vai tiešām tik gauži nepievilcīga persona? Taču nepārprotami jāsecina – ārkārtīgi pretrunīga un līdz šim neiepazīta personība, par kuŗu ir gan glorificējoši, gan pilnīgi noliedzoši viedokļi.

Notikumu gaitā atklājās daudzi līdz šim arī nezināmi vai maz zināmi fakti par Merķeļa dzīvi un viņa ģimeni, piemēram, nelielā Depkina muižīņā Rāmavā nebūt nav bijusi Merķeļa ģimenes īpašums, tas ir mīts. Merķeļa atstātie dokumenti liecina, ka viņš aizrautīgi interesējies par lauksaimniecību un savā saimniecībā ieviesis jaunākās tā laika lauksaimniecības tehnoloģijas...

Garlība Merķeļa 250. jubilejas sarīkojumi Rīgas Latviešu biedrībā nu jau ir pagātne, un ir vēsturnieki, kuŗi to nodēvējuši par vēsturisku paradoksu. Var jau būt, laiks rādīs. Bet noteikti jāpiekrīt Guntim Gailītim – jubilejas jāsvin! Jo īpaši, ja tās izvērsas tik neparedzami interesantas. Un kuŗa Latviešu biedrībā būs nākamā?

Jubilejas jāsvin!

LATVIEŠI CEĻO

JĀNIS
BOLIS

Jurists, rakstnieks, ceļotājs

Ziemsvētkos man uzdāvināja grāmatu "1000 Places To See Before You Die", milzu sējumu ar 974 lappusēm. Man, sirmgalvim cienīgos gadus, tiešām ambiciozs ieteikums! Tūdaļ ķeros pie lietas un nodomāju lasīt *Laiku* ja nu ne 1000 tad vismaz 100 interesantās pasaules vietās. Varbūt draugi un paziņas krata galvas un brīnās par manu jaunatklāto optimismu, varbūt nosmīn, ka esmu par daudz sadzēries. Lai nu domā, ko grib, man tagad ir mērķis, un viss.

Atceros pagājušā rudens braucieni uz svēto Jeruzālemi un *Laika* lasīšanu, šūpojoties Nāves jūrā. Varbūt jaunajā gadā derētu līdzīga svēta vieta? Tāda arī atrodas pavisam citā pasaules malā, proti, eņģeļu pilsētā Pueblā, Meksikā. Kādēļ tā saukta par eņģeļu pilsētu? Sena leģenda stāsta par bīskapu Julianu Garces, kurš 1531. gadā apgalvojis Spānijas karalienei, ka eņģeļu grupa nolaidusies no debesīm un viņam ieteikusi, kur Puebla jānovieto. Cita leģenda konkurē ar stāstu, ka

apsēsties. Varbūt Zokalo parkā, pašā pilsētas centrā? Tur beņķīši ir, bet... tos aizņēmuši krievi. Vai tie tūristi, vai noslēpušies mafiozi, nekļuva skaidrs, bet labāk jau neriskēt. Kad redzēs latviešu *Laiku*, var iznākt internacionāls incidents.

Beidzot uzgāju *Palafoxiana* bibliotēku, 150 pēdu garu zāli

Lasot "Laiku"

trīs stāvos un grandioziem grāmatu plauktiem ar milzu grāmatām. *Palafoxiana* ir vecākā bibliotēka Meksikā un Dienvid-

ras stāsts sākas ar 1600. gadu un nevis Ķīnā, bet Agrā, Indijā, kur portugāļu pirāti viņu nozaguši un Manilas vergu tirgū pārdevuši pasaulē slavenam vergu spekulāntam. Spekulants pats Mirru atvedis uz Meksiku un tur pārdevis Pueblas bagātniekiem, viesnīcas toreizējiem saimniekiem. Jaunie Mirras

īpašnieki Migels de Sosa un viņa sieva Margarita bijuši bez bērniem un izturējušies pret Mirru kā pret pašu meitu. De

Ar *Laiku* pie eņģeļiem

negāja labāk. Meitene-viesmīle nāca trīs reizes, lai precizētu, vai vēlos veselu vai sagrieztu gaļas gabalu. To noskaidrojām ar dāmas pie blakus galda palīdzību, kuŗa smiedamās sekoja mūsu sarunām.

Puebla ir izslavēta kā gardēžu paradīze ar īpatnējiem ēdieniem, un man bija interesanta pieredze, pērkot īpaši iecienītos ceptos Pueblas circeņus. Uz ielas ieraudzīju priecīgu dāmu blakus glīti saliktiem maisiņiem, pilniem ar sarkanīgi brūniem objektiņiem, līdzīgiem riekstiem. Piegāju klāt un aplūkoju tuvāk. Ārprāts! Viņa taču pārdod kādreiz rāpojušus un lidojušus radījumus, nu, tak circeņus! Sākam runāties ar mana gīda palīdzību. Izrādās, ka pārdevējas Barbaras maizes darbs ir circeņu ķeršana, to izcepšana un pārdošana izsalkušai publikai. Katru otro dienu Barbara no rīta kāpj vulkāniskā kalnā, kur krātera malā viņa ar tikliņu saķer circeņus, nu, tāpat kā parasti ķer tauriņus, bet noteikti ar lielāku *švunku*. Circeņus saķērusi, Barbara steidzas

rīta līdz vēlam vakaram, ļoti skaļi piedāvājot savu preci, katras desmit sekundes atkārtotot vienu un to pašu īso teikumu.

Uz ielām visur spēlē mūzikanti. Galvenokārt tēvs kopā ar dēlu. Tēvs spēlē, bet dēls krūzītē ievāc honorārus. Viens akordeonists izlikās tīri simpatisks. Piegāju klāt, iedevu dzeramnaudu un mēģināju viņam iemācīt „Skaista ir jaunība” melodiju. Tad mēs varētu uzraut kopā. Bet nekas nesanāca. Viņš laikam domāja, ka es esmu itālietis un piedāvāja „O, sole mio”. Es atteicos, jo nevēlējos sacensties ar kollēgu Pavaroti. Mūsdienās, pa pasauli braukājot, es ielu mūziku sastopu arvien retāk un retāk. Pirms gadiem daudzi parādījās Rīgā, bet arī tur tie ir pazuduši.

Bieži redz mammiņas ar maziem bērniņiem, žēlīgi tupot trotuāra malā, pie ielas sienas piespiedušās. Gandrīz visas kādu nieciņu mēģina pārdot, kamēr bērniņi lēkā apkārt ar krūzīti, ievācot ziedojumus. Tā viņas uztur ģimenes. Mūsu

Pueblas eņģeļi

Pueblas katedrāles celtniecības inženieri un arhitekti ilgi prātojuši, kā ievietot 8000 kilogramu smago zvanu. Tad kādu rītu ļaudis pamodušies uz redzējuši, ka zvans jau atrodas baznīcas smailē. Tas varētu būt tikai eņģeļu darbs!

Pueblā ir 365 (!) galvenokārt baroka stila baznīcas, katrai gada dienai viena. Ievērojamākā un izcilākā ir *Santo Domingo* katedrāle ar ekstravagantu baroka dekorējumu altārim un sienām, viss aplāts ar simtiem eņģeļu. Katedrāles altāris tiek uzskatīts par vienu no pasaules brīnumiem.

Nokļuvis pilsētā, meklēju kur to *Laiku* lasīt. Vai izvēlēties vienu no šīm 365 baznīcām? Likās, avīzi lasīt baznīcā nebūs pieklājīgi, bet kādreiz ieteicami, ja sprediķis ir garlaicīgs. Uz ielas arī nevarēja, tur nebija, kur

...

amerikā, tagad kļuvusi par grāmatu mūzeju un pētniecības bibliotēku ar vairāk nekā 45 000 grāmatām. Kur gan atrast labāku vietu *Laika* lasīšanai? Atspiedies pret grāmatu plauktu, aizrāvies lasīju iespaidīgā un akadēmiskā vidē.

Apmetos 17. gadsimta kādreizējā muižā *Casona de la China Pablona* (Ķīnas meitenes māja) kas tā nosaukta, godinot indiešu, nevis Ķīnas meiteni Mirru, kuŗa tur reiz dzīvojusi. Viesnīca tiešām ir interesanta, bagātīgi izkrāsota un dekorēta vecā stilā, ar augstiem griestiem un oriģinālām akmens grīdām. Numurs ir bagāts ar krāšņiem baroka māla veidojumiem ap sienām un ar atklātām sijām.

Bet pats interesantākais ir stāsts par Mirru, kuŗa pēc tā laika vietējo domām, maldinoši cēlusies no Ķīnas. Īstenībā Mir-

Sosa nomiris 1624. gadā, Mirra no verdzības tikusi atbrīvota un visu mūžu turpinājusi dzīvot šajā namā.

Es apbrīnoju Mirras manekenu viesnīcas pagalmā. Krāšņā, eksotiskā apģērbā, bet pēc indietes nemaz neizskatās. Var redzēt, kāpēc viņas dzimtais sari kleitas radīja modes kliedzienu 17. gadsimta Meksikā. Arī pēc 400 gadiem Mirra vēl arvien ir populāra. Ēdot brokastis viesnīcas pagalmā, var redzēt viņas šodienas pielūdzējus, dažus pat ar ziediem.

Jaungada dienā aizgāju uz mazu, interesantu restorānu un pasūtīju *margaritu*. Man atnes glāzi ar kaut ko tādu, kas izskatās pēc vaniļas pudīņa ar diviem sarkaniem salmiņiem. Vai tas dzēriens vai deserts? Lai nu kā, izsūcu un ķeros pie ēdiena pasūtīšanas. Tur man

Ceptu circeņu pārdevēja

mājās un tos sagatavo ēšanai. Circeņi tiek iemesti katlā kopā ar sāli un garšvielām un cepti tāpat kā *fri* kartupeļi. Viņa parasti gatavo trīs versijas: circeņus tikai ar sāli, circeņus tikai ar čili pipariem un circeņus ar sāli, čili pipariem un *adobo* mērci. Kad circeņu maltītes gatavas, Barbara tās ievieto atsevišķos maisiņos un nākamā dienā dodas uz Pueblu, kur uz ielas stūra tos pārdod. Tā viņa strādā un gadu pēc gada uztur savu ģimeni. Es nopirku visas trīs versijas. Bija jāmaksā Barbaras noteiktā cena, jo diņģēties viņa nebija ar mieru. Tūdaļ arī savu pirkumu nogaršoju – kraukšķīgs un garšīgs.

Vēl viena enerģiska sievietē krāšņā tērpā pārdod paštaisītu saldejumu uz ielas stūra blakus manai viesnīcai. No savas istabas es viņas balsi dzirdu no agra

Santo Domingo altāris

mašīnu satiksmes pilnā ielā aptur vīri, pretendējot uz dzeramnaudu, cītīgi krāsojot guļošos policistus. Netālu vijolnieks nostājas mašīnas priekšā un spēlē Mocartu. Tam visam ir savs īpašs šarms. Kā tu tādiem kaut ko neiedosi! Man stāstīja, ka esot arī uguns rīvēju variants, bet to neredzēju.

Bezrēķīgi staigājot pa Pueblas ielām, tomēr pārņem labsajūta. Skan baznīcu zvani, spēlē ielu mūziku, visapkārt spilgti gērbti cilvēki, draudzīgas ģimenes, asprātīgi sienu gleznojumi, mazi tirdziņi visās malās, vesela iela veltīta saldumu pārdošanai, un neviens nerunā angļiski. Valodas trūkums rada problēmas, bet padara ceļojumu humora pilnu un bezgala interesantu.

(Turpināts no nr. 2)

Jaunieši, pavadiet vasaru Latvijā!

Talia Tomson,
strādāja Latvijas Republikas Saeimā

Manas prakses laiks Saeimā bija īsa, bet vienreizēja dzīves pieredze. Es tur strādāju 20 dienas, man bija daudz iespēju mācīties un redzēt, kā valsts un parlaments darbojas ikdienā. Strādājot Protokola nodaļā, es redzēju, kā Saeimā koordinē ārvalstu oficiālās vizītes un kā tas veicina attiecības ar citām valstīm. Es palīdzēju rakstīt ielūgumus, sagatavot dāvanas vēstniekiem un viesiem, tulkot Slovasijas parlamenta delegācijas programmu uz angļu valodu un veidoju mapītes foto studijā.

Viens no interesantākajiem notikumiem, ko man bija iespēja apmeklēt, bija Korejas Republikas Nacionālās asamblejas priekšsēdētāja sagaidīšana uz Latvijas un Igaunijas robežas. Šajā dienā man bija iespēja piedalīties ziedu nolikšanas ceremonijā pie Brīvības pieminekļa.

Man bija daudz iespēju apmeklēt dažādas komisiju sēdes, ieskaitot Juridiskās un Krimināltiesību komisijas sēdes, Eiropas lietu, Ārlietu un Baltijas lietu apakškomisiju sēdes. Manā pēdējā prakses nedēļā Saeimā es apmeklēju ziemeļnieku un baltiešu konferenci. Tā bija angļu valodā (pirmā un vienīgā!), un es bija vienīgā praktikante, kas apmeklēja šo sēdi. Es arī apmeklēju Saeimas sēdes, kas notiek katru ceturtdienu. Viens noti-

kums, ko es vienmēr atcerēšos, bija Valsts prezidenta vēlēšanas. Tā bija vēsturiska diena, un man bija liels gods būt klāt sēžu zālē.

Mana pēdējā diena darbā bija 14. jūnijs. Trūkst vārdu, lai izteiktu, cik liels notikums šī diena bija manā dzīvē. Manas mātes vecāki, mani vecvecāki, izbēga no komunistu deportācijām uz Sibīriju un nezināja, vai viņi kādreiz varēs atgriezties Latvijā; bet 29 gadus pēc neatkarības atjaunošanas, es – viņu mazmeita – varēju strādāt brīvā Latvijā. Es noliku ziedus pie Brīvības pieminekļa par godu komunistiskā genocīda upuriem. Es nekad neaizmirsīšu šo mirkli.

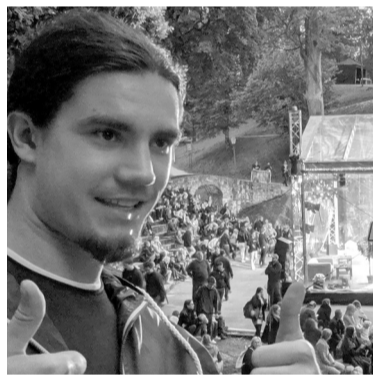
Esmu tik pateicīga par pavadīto laiku Saeimā un par visiem brīnišķīgajiem cilvēkiem, ar kuriem esmu satikusies. Liels paldies Amerikas latviešu apvienībai par man doto vienreizējo iespēju strādāt un dzīvot Latvijā!

Solvita Kārklīņa,
strādāja uzņēmumā *Printful*

Latvijā strādāju *Printful* mārketinga komandā. Es piedalījos sarunās, sanāksmēs un prāta vētras grupās. Es daudz iemācījos par kompāniju, par latviešiem un pat par sevi. Bija grūtības, kā arī panākumi. Sākumā es nezināju, kā iesaistīties sarunās ar maniem pieaugušajiem latviešu kolēģiem. Mums nebija nekā kopīga, par ko runāt. Es ātri sapratu, ka daudziem interesē iemesls, kāpēc esmu atbraukusi strādāt uz Latviju. Es stāstīju, ka mani vecve-

cāki piedzima Latvijā un cik svarīga manai ģimenei ir latvietība. Pēc tam, kad kolēģi saprata manu stāstu, palika vieglāk. Es strādāju četras dienas nedēļā, no deviņiem rītā līdz pieciem vakarā. Es rakstīju blogus, izsūtīju e-pastus un palīdzēju ar ikdienas darbiem. Dažreiz bija stresa pilnas dienas, citas bija ļoti patīkamas. Man bija iespēja aizbraukt ar tramvaju un redzēt *Printful* ražotni. Tā bija tik forša diena. Mani nofotografēja, un es tiešām jutos kā daļa no kompānijas. Mēs, visi praktikanti, aizbraucām arī uz LAMPA festivālu Cēsīs. Visur bija teltis, un katrā teltī runāja par atšķirīgu, interesantu tēmu. Tur bija arī ļoti garšīgi ēdieni, mēs apēdām daudz saldējuma. Vēl viens foršs notikums bija *AmCham* pikniks. Mēs organizējām un rīkojām labdarības pasākumu, citi praktikanti palīdzēja ar ēdienu un pārdeva biļetes. Vislabākais bija tas, ka pikniks notika Brīvdabas muzejā! Arpus darba, es iepazīnos ar Latviju un ko nozīmē tur dzīvot. Mēs piedalījāmies Latvijas radio sarunā un intervijā. Mēs pirkām pārtikas preces turpat, kur vietējie iedzīvotāji. Mēs svinējām Jāņus kopā ar latviešiem. Mēs dziedājām kori pie Daugavas. Šī vasara bija vienreizēja, un, ja man būtu tā iespēja, es gribētu atīt laiku atpakaļ un darīt to visu vēlreiz.

Aleksandrs Konters,
strādāja Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (LNB)

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā strādāju dažādās vietās – pie projekta *Zudusi Latvija*, audiovizuālajā centrā, arī pagrabā, kur restaurē grāmatas. *Zudusi Latvija* ir projekts (pieejams zudusilatvija.lv), kuŗa mērķis ir atrast senas fotogrāfijas ar vēsturisku vērtību, tad tās digitalizēt un izlikt internetā, lai ikviens var pētīt vēsturi un redzēt, kā izskatījās Latvija no 19. gadsimta beigām līdz mūsdienām. Mans uzdevums bija ieskanēt bildes un augšupielādēt tās mājaslapā. Tas bija ļoti interesants darbs, jo varēju redzēt, kā izskatījās pagātnē ikdiena. Audiovizuālajā centrā man bija līdzīgs darbs, sakārtot skaņuplates un tad ierakstīt tās datubāzē. Kāds cilvēks LNB bija uzdāvinājis savu skaņuplašu kolekciju, man bija jāizskata visas 700 skaņuplates un jāatrod latviešu dziesmu un mūziķu ieraksti. Pirms es uzsāku šo darbu, man bija jānoskatās dokumentālās filmas par mūziku septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados un jāizpēta, kā tā iespaidoja Dziesmoto revolūciju Latvijā 20. gadsimta astoņdesmito gadu beigās. Šis darbs bija viens no man mīļākajiem, jo es redzēju filmas un to, kā vairākas mūzikas grupas bija revolūcijas sākums, un tad turēju rokās viņu mūzikas skaņuplates. Pēdējā nedēļā mentore man deva iespēju restaurēt grāmatas.

Dzīvot Latvijā bija neticams piedzīvojums. Es ceļoju pa Latviju kopā ar draugu Paulu Švalbi. Apceļojām viņa ģimeni Jūrmalā un Ērgļos. Jāņus svinēt mani uzaicināja draugi, kuŗus es satiku 3x3 nometnē Gaŗezērā. Svinējām laukos kā īstie latvieši. Par to esmu īpaši laimīgs, jo tā bija viena no tām lietām, ko es vienmēr esmu gribējis piedzīvot, un tas tiešām bija neticami forši. Vakara sā-

kumā bija vakariņas apmēram 100 cilvēkiem pie gaŗa galda; pēc tam mēs visi aizgājām pie ugunskura, kuŗš arī bija nepārstāsts liels, apmēram tik augsts kā saimnieka māja! Visu cauru vakaru bija nebeidzama ligošana; mēs gājām gulēt, kad saule jau bija uzlēkusī. Līgot ar draugiem, droši vien, bija vismīļākā atmiņa no vasaras.

Tāpat kā visiem praktiskantiem man bija jābrauc uz festivālu LAMPA Cēsīs, kas man tiešām patika. Šajā festivālā notiek sarunas par visādiem tematiem, no politikas līdz tehnoloģijām, un kā tas iespaido mūsu paštēlu. LAMPA festivālā ir iespēja pamatot savus viedokļus mierīgā vidē, kā arī diskutēt par problēmām un meklēt risinājumus. Būtu labi, ja tādām festivālam varētu atrast vietu Amerikā. Es domāju, ka tā ir fantastiska ideja, jo ir svarīgi sanākt kopā un sarunāties, nevis kliegt caur datoru.

Man un četriem citiem praktiskantiem bija iespēja piedalīties Latvijas Radio 1 programmā *Globālais latvietis*, kur mums jautāja par praksi un mūsu vasaru. Mēs visi bijām nervozi, bet galu galā sanāca ļoti labi.

Pagājušā vasarā man bija neticama iespēja dzīvot Latvijā divus mēnešus. Šajā laikā es iemācījos vairāk par savu latvietību un arī uzlaboju mazliet savu latviešu valodu. Bija daudz un dažādi piedzīvojumi, es satiku vairākus draugus, kuŗus es ceru drīz atkal apciemot. Es gribu pateikties savai mentorei Gintai Zalcmānei par palīdzību manā prakses vietā, ALAi par šo lielisko iespēju, un Līgai Ejupei, jo viņa man pastāstīja par šo programmu un pierunāja tajā piedalīties.

(Turpinājums sekos)

**VIESTURS
ZARIŅŠ**

Over the past twenty years through stints as chair of the Toronto Latvian school *Valodiņa*, the Canadian representative of the Latvian Hockey Federation, a lecturer at 3x3 (*Trisreiztrīs*) heritage camps, my journey through time and space researching the history of Latvians in Canada's Manitoba province, and volunteering to sell food products at the Toronto Latvian Centre, I have travelled through the periphery of the Latvian community abroad.

It is a realm inhabited by parents who bring their children to Latvian school but don't speak Latvian to them as soon as they leave. It is a realm where fourth generation Canadians, descendants of early Latvian pioneers and revolutionaries who came to Canada in the late 19th and early 20th centuries, still make *pīragi* at home and research their genealogy with some even making trips to Latvia to trace to steps of

their ancestors. It is a realm where Latvian hockey and basketball jerseys are donned by many who rarely venture into the community. It is a realm where the "newbies" or *Latvijas latvieši*, often maligned by the post World War II *trimda*, have set up shop in countries like Ireland and built a robust community from the ground up. It is a realm where ageing baby boomers with diminishing Latvian language skills come to food sales, lured by tastes of *pīragi*, *skābie kāposti*, *ābolmaize* and *rosols* from their childhood.

It is a realm largely ignored by the institutions in Latvia who quite rightfully are focussing their efforts on staving further out-migration by hordes of young people heading west for better opportunities and to put into place a repatriation framework for those who might return.

It is a realm largely ignored by the institutions of the old *trimda*

and the new diaspora, as they focus on those already engaged in the community.

But it can't stop there. The focus needs to be much broader. *Trimda*, now the 21st century diaspora, has been losing huge numbers for decades and continues to do so. It is a reality that is now acutely visible as the generations born in Latvia and the Displaced Person camps of Germany pass on. But even in the 1950s, many Latvian immigrants dropped off the grid, their departure masked by the size and strength of the community at that time. If in 1993 there were over 6,000 attendees at the mass choir concert at the Canadian Latvian Song Festival in Toronto, then at last year's Song Festival the crowd was around 2,000. It is easy to leave inspired after attending the choir concert or dance performance. After all, we're still here and we can still put on a heck of a show. But it is

also all too easy to ignore the reality that the diaspora is bleeding big time!

Let's take a look at different numbers. For argument's sake, let's assume there are an even 100,000 Americans of Latvian descent. If we assume an even distribution between the ages of 0 and 100, there should be somewhere around 15,000 Latvian children and youth between ages 5 through 20. Given that the true distribution is skewed, let's assume the number is 10,000. Contrast that with the approximately 1,000 or 10% who actually attend *sestdienas* or *vasaras skolas*. What about the rest? What about the 90%?

Anecdotal evidence suggests that at least 66-75% of young adults of Latvian descent, even those who have gone to Latvian schools, marry non-Latvians. Some suggest that the number could be as high as 90%. Darn! All of those hours and dollars to

attend *Gaŗezers* go down the tube when offspring end up marrying non-Latvians who have no intention of learning the language or at best accept their children attending *sestdienas skola*. For others, college and jobs have taken them away from cities with Latvian communities and they end up marrying non-Latvians and rarely showing up in the community.

Another example. For ageing baby boomers like myself, it is interesting to pick up old photos from *Divreizdivi*, *MiĶiganas valodas kursiem* or ALJA/LNĶAK kongresiem from the 1970s and to go through the names and faces. While you can find today's community leaders in the photos, there are many whose connections, or those of their children, have frayed.

The long-held notion that we are raising youth for Latvia no longer holds.

(continued on page 8)

LV Diaspora Challenges and Opportunities What about the 90%?

AINĀRS RADOVICS

Jauna grāmata – “Dubultu vēsture”

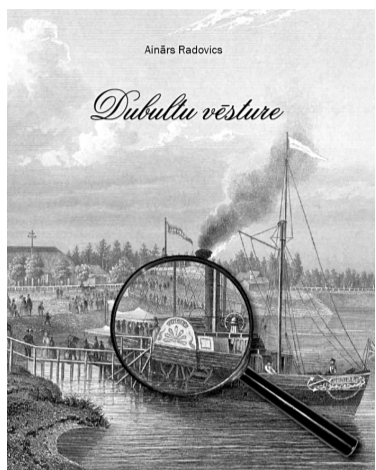
Kad lidmašīna lido pār Rīgas jūras līci, labi redzams, kā Lielupe met likumu gandrīz pie pašas jūras. Šajā šaurākajā vietā atrodas Dubulti – Jūrmalas pilsētas sirds un senākā kūrvieta. Grāmata “Dubultu vēsture” veltīta tieši šai nelielajai pilsētas daļai.

Grāmatas autors vēsturnieks Ainārs Radovics šim darbam veltīja četrus gadus. Tajā ir aplūkoti Dubulti no neolīta laikmeta dzintara darinājumu atradumiem plūdmalē, cauri viduslaikiem, kad te atradās Dubultu krogs, smēde un mazas zvejnieku mājiņas, līdz pirmajiem vasarniekiem 19. gs. sākumā. Pēc Napoleona kaņiem te ārstniecības nolūkos apmetās krievu armijas virsnieki, un no šī laika Blaumaņa ielā saglabājusies Barklaja de Tolli ģimenes mājiņa.

19. gadsimtā Dubulti kļuva arvien populārāki, tomēr te nokļūt varēja tikai ar pajūgu un diližansu palīdzību. Tāds brauciens no Rīgas prasīja vismaz 3 stundas, taču no 1844. gada Rīgas un Jelgavas turīgākie vācu pilsoņi uz “jūras peldēm” ieradās jau ar kuģišu transportu, kam grāmatā veltīta atsevišķa nodaļa. Kuģiši Dubultos pietāja pie liela “steķa”, no kuņģu likumotās ieliņas veda

tādu, bet pēc Rīgas galvenā arhitekta J. D. Felsko projekta neorenesanses stilā.

Grāmatai pievienotajos 19. gs. gruntsgabalu plānos var izsekot, kā mazais Dubultu ciems auga arvien lielāks. Gruntsgabalu iegādājās gandrīz vai vienīgi latvieši, kas pārcēlās uz šejieni no tuvākajiem Tukuma un Rīgas ap-

riņķa pagastiem. Ēku izīrēšana nesa lielus ienākumus, kas no piešķirtajā gruntsgabala nocirstajiem kokiem uzceltās mājas īpašniekam atmaksājās jau nākamajā vasarā.

Vēl lielāks vasarnieku pieplū-

stāvēja ārvalstu diplomātu, Rīgas arhitektu un Armitsteda vasarnīcas. Nodaļu ilustrē daudzi unikāli attēli no Latvijas Kaŗa mūzeja.

Nākamo posta laiku Dubulti piedzīvoja Brīvības cīņu un Bermonta laikā. No lielinieku bada, kad iedzīvotāji mira badā vai ēda zupu no stagariem, mūsu armija atbrīvoja 1919. gada 22. maijā. Bet padzīt bermontiešus izrādījās daudz grūtāks uzdevums. Grāmatas autors rūpīgi izpētījis Rēzeknes 9. pulka dokumentus Latvijas Vēstures archīvā. Tikai pēc vairākiem uzbrukumiem izdevās ieņemt Lielupes dzelzceļa tiltu un padzīt ienaidnieku no Rīgas jūrmalas. Grāmatā publicēts piemiņķļa mets 22 kritušiem un 15 ievainotiem kaŗavīriem pie Lielupes tilta, ko tomēr neuzcēla. Toties Dubultos tika izveidots nacionālā romantisma, eklektis-

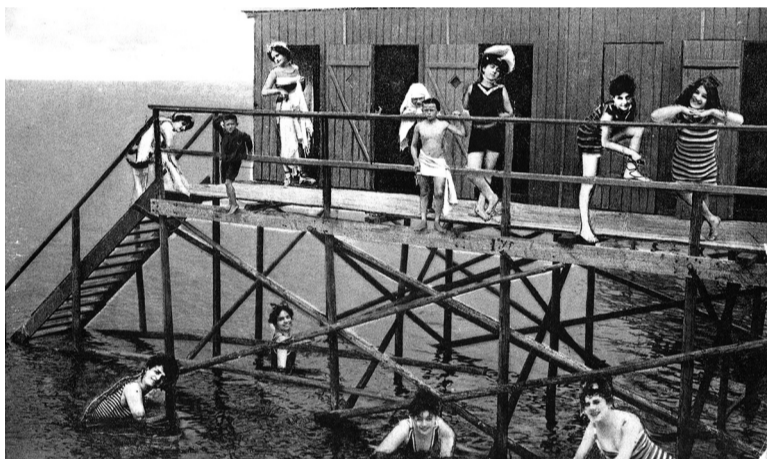
Jaunajā grāmatā rūpīgi izpētīta Dubultu luterāņu baznīcas vēsture, sākot ar nelielu koka ēku Dubultu prospekta un Slokas ielas stūrī un beidzot ar 1909. gadā celto arhitektūras šedevru – V. L. Bokslafa projektēto dievnamu nacionālā romantisma, eklektis-

stāvēja ārvalstu diplomātu, Rīgas arhitektu un Armitsteda vasarnīcas. Nodaļu ilustrē daudzi unikāli attēli no Latvijas Kaŗa mūzeja.

Nākamo posta laiku Dubulti piedzīvoja Brīvības cīņu un Bermonta laikā. No lielinieku bada, kad iedzīvotāji mira badā vai ēda zupu no stagariem, mūsu armija atbrīvoja 1919. gada 22. maijā. Bet padzīt bermontiešus izrādījās daudz grūtāks uzdevums. Grāmatas autors rūpīgi izpētījis Rēzeknes 9. pulka dokumentus Latvijas Vēstures archīvā. Tikai pēc vairākiem uzbrukumiem izdevās ieņemt Lielupes dzelzceļa tiltu un padzīt ienaidnieku no Rīgas jūrmalas. Grāmatā publicēts piemiņķļa mets 22 kritušiem un 15 ievainotiem kaŗavīriem pie Lielupes tilta, ko tomēr neuzcēla. Toties Dubultos tika izveidots nacionālā romantisma, eklektis-

tos pārvērtās chaosā, jo īpašumu mantinieki neierakstīja izmaiņas zemes grāmatās. Arī komūnas vadība iekasēja dalības naudu, bet grāmatvedību kārtēja pavisām. Tikai 1939. gadā valsts veica inventarizāciju un sakārtoja īpašuma tiesības. Grāmatai pievienots komūnas īpašnieku saraksts un gruntsgabalu plāns.

Grāmata izpētīta visu skolu vēsture, lielu vietu atvēlot Bērziņa un Šmithena ģimnazijai un tās pēctecei – Dubultu ģimnazijai. Protams, pieminēti gan tās pedagogi, gan ievērojamākie absolventi. Aplūkoti visi pirms kaŗa Dubultos iznākušie preses izdevumi, pilsētas valdes darbība, kuŗa atradās pārbūvētā cara laiku cietuma ēkā. Pieminēti veikali, pasts, pirts, Berlina un Šalita kokzāģētava, tirgus, fotografi, medicīnas iestādes, Marienbādes sanatorija, peldstēķi, tipografijas

dziļāk ciematā. Ciemata statuss ļāva 1857. gadā atvērt tirgu – šajā laikā te dzīvoja 600 iedzīvotāju. Tirgus atradās pretī Dubultu krogam, kuŗa ēka pašlaik stāv pamesta. 1842. gadā Dubultos uzcēla pirmo kūrmaļu – nevis šadu

dums parādījās, kad 1877. gadā tika atklāta vilcienu satiksme ar Rīgu. Šajā gadā notika arī liela nelaime – nodega kūrmaļa. Tomēr jau pēc diviem gadiem tika uzcelta daudz lielāka jauna kūrmaļa pēc tā paša arhitekta pro-

kas, jūgendstila un romāniskas stilā. Sniegtas draudzē iemīļoto mācītāju Jaņa Opsa, Mārtiņa Eiches u. c. biografijas līdz ar daudziem attēliem.

Vairākas nodaļas veltītas pilnīgi aizmirstām izklaides vietām: izpriecu dārzam *Monplezīra* (1903.–1915. g.) un kinoteātrim *Grand Kino* (1913.–1936. g.) ar tā dēkaino īpašnieku Juri Belogradovu. Tomēr lielākās grūtības autoram sagādāja Dubultu ēku izpēte. Jo Jūrmalas pilsētas būvarchīvu (tāpat kā Liepājas) padomju okupācijas laikā aizveda uz Slokas papīrfabrikas kā makulatūru. Daži papīrfabrikas strādnieki izplēstie krāsainie projekti tagad glabājas pilsētas mūzejā, dažas grāmatas autoram izdevās atrast Latvijas Vēstures archīvā, tomēr tas ir ļoti, ļoti maz. Nav zināmi ne arhitekti, ne ēku celšanas gadi.

Dubulti smagi cieta Pirmā pasaules kaŗa laikā, kad Rīgas jūrmalā tika izmitināts Krievijas kaŗaspēks. Iedzīvotājiem lika evakuēties, un divās vietās no Lielupes līdz jūrai izveidoja no apbūves brīvu joslu lielgabalu apšaudei. Nojauca tikai pirms pieciem gadiem uzcelto Bērziņa un Šmithena ģimnazijas ēkas (viena ēka pašlaik vēl stāv, bet uz sabrukšanas robežas) un barona Veisa greznās vasarnīcas, bet otru joslu izveidoja tieši vietā, kur

miņas akmenim. Savāko naudu 1940. gadā pilsētai nolaupīja, jūš jau zināt, kas.

Grāmatā aplūkoti Dubultos dzimušie un dzīvojošie ievērojamie cilvēki, sākot no krievu rakstnieka I. Gončarova un beidzot ar mākslinieku V. Purvīti, mēbeļu mākslinieku Paulu Rubi un dzejnieci Aspaziju. Starp citu, samērā nesen, ap 2001. gadu, pēdējā Gončarova apmešanās vieta nezināšanas dēļ tika nojaukta un tās vietā “Latvijas Balzams” uzcēla lepnu atpūtas namu. Aprakstīti arī Dubultu zvejnieki un viņu dzimtas, ebrēji, vācieši. Ļoti vērtīgs materiāls ir Latvijas Vēstures archīvā atrastās Hipotēku bankas attēlu mapes, kuŗās nofotografētas bankas īpašumā nonākušās mājas pēc vācu tautības iedzīvotāju aizbraukšanas. Dubultos stāv arī pamesta bijusī vācu skola.

Grāmatas nopietno stāstījumu atdzīvina senās preses rakstu ielauzumi, kas liek pasmaidīt, piemēram, nodaļa “Dīvainie pašnāvnieki”. Dīvaini ir arī Vecdubultu komūnas vēsture. Kad valdība 19. gs. vidū vairs nevarēja tikt galā ar kompensāciju izmaksām par Lielupē iebrukušiem zemes gabaliem, 1866. gadā 77 Dubultu gruntsgabalu īpašniekiem piedāvāja nopirkt zemes gabalus. Tomēr labi iecerētais pasākums nākamajos gadu desmi-

un vannu mājas.

Tieši Dubultos 1876. gadā dibināta pirmā Rīgas jūrmalas brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība. Lai gan par tās darbību nekādu ziņu nav ne Latvijas Vēstures archīvā, ne Latvijas Ugunsdzēsības mūzejā, ziņas saglabājis grāmatas autora vectēvs, kuŗš ilgus gadus bija šīs biedrības priekšsēdis. Unikālu fotomateriālu grāmatas autoram izdevās nopirkt Ikšķiles senlietu tirdziņā – pilsētas galvas A. Jansona fotoalbumu, kuŗā redzama arī jaunā ugunsdzēsēju depo atklāšana 1939. gadā.

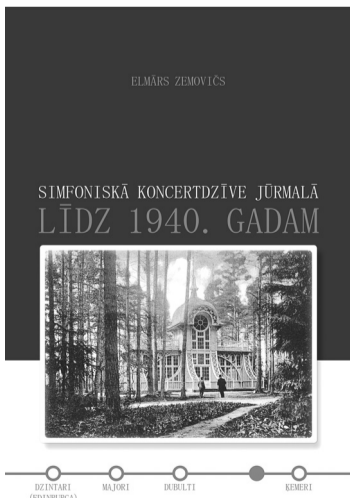
Īpašu vietu aizņem kāda dubultnieka – Kaspara Irbes (1906–1996) dienasgrāmatu fragmenti. Tajās ar apbrīnojamu precizitāti fiksētas lietas, kuŗas mūsdienās vairs neviens neatcerēsies. Publicēti arī Irbju dzimtas stāsti.

Bet grāmatas noslēgumā autora atmiņas un ģimenes locekļu stāsti. Radovici dzimta Dubultos dzīvo jau no 19. gs. beigām.

“Dubultu vēsture” ir piedzīvojusi divus izdevumus. Pirmo fināncēja Jūrmalas pilsētas dome, un tas iznāca 2018. gada oktobrī, bet otru – Jūrmalas uzņēmēji ar enerģisko Valdi Garozu priekšgalā, un tas iznāca 2019. gada novembrī. Grāmata iespiesta uz kvalitatīva Somijā ražota papīra Jelgavas tipografijā, lielā formātā, cietos vākos.

Elmārs Zemovičs

Simfoniskā koncertdzīve Jūrmalā līdz 1940. gadam

“Mūsu priekšā ir grāmata par agrāk gandrīz neskartu Latvijas mūzikas dzīves nozari, kuŗas vēsture sniedzas atpakaļ līdz 1840. gadam...”

Mūzikologs Arnolds Klotiņš

Bagātīgi ilustrēta, saturiski saistoša, informatīvi plaša grāmata, 191 lpp.

USD 45,-

Grāmatas Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).
Rakstiet Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604, St.
Petersburg, Florida 33715

VECMĀMIŅ, PALASĪSIM LATVISKI!

Kad manās rokās, kollēgu no apgāda „Mansards” dāvināta, nonāca Kārļa Kežbera grāmata „Takšelis Makšelis”, sajūtu nepārvaramu vēlēšanos to ņemt un lasīt. Lai gan jau sen esmu tajā vecuma grupā, kad bērnu literatūru vairs tā kā neklātos lasīt... Grāmata ir pievilcīga gan ar tās formātu - pabieza, bet ne pārāk bieza, cietos vākos, gan ar daudzlietišķiem interesantiem, uzrunājošiem zīmējumiem (māksliniece - gleznotāja, operas un teātra scenografe un kostīmu māksliniece Ieva Jurjāne). Teksti dzīvi, asprātīgi, nesamocīti, raiti ritoši, kas burviski aizrauj. Bet labākais bērnu grāmatu recenzents taču ir un paliek bērns pats! Devos grāmatas vērtību pārbaudīt pie savas deviņgadīgās mazmeitas Karlinas, un nu katru vakaru, kad esam kopā, lasām „Takšeli Makšeli” gan viena otrai priekšā, gan lomās.

Atminējos, ka viena mana draudzene, arī vecmāmiņa ar pieredzi, reiz teica: „Tam, ka bērni it kā nelasot, par iemeslu ir arī vecmāmiņu slinkums!” Tad nu iedomājos, ka *Laiks* varētu nākt talkā arī citām mūsdienu aizņemtajām vecmāmiņām, publicējot pa gabaliņam no šī aizrautīgā stāsta, kas jūs ievēdīs Latvijas lauku pagalmā un vispār – pasaulē, kur valda prieks, humors, cilvēcība, mīlestība un draudzība. Priecīgu lasīšanu!

LIGITA KOVTUNA

Bet pirms sākam, vēl arī citu cilvēku domas par grāmatu „Takšelis Makšelis”

Ieva Jurjāne, māksliniece:

„Bērni, brīvība, brīnums – skan līdzīgi. Autors, runājot par suņiem, protams, domā par cilvēkiem. Bērni, līdzīgi suņiem, dzīvo tuvāk zemei un tuvāk dabai. Tuvāk patiesībai. Sabiedrība, dzīves likumi, tās sakarības, suņa acīm skatītas, var likties vientiesīgas, bet ne dumjas. Lasot stāstu, atbrūno takšela Makšela sirds un iedaba – mazam lik-

kājamam, bet enerģiskam sunim dažos gadījumos ir izšķiroša loma. (...) Es zīmēju veselu vasaru, atceroties arī trīs takšus, kas dzīvojuši manā ģimenē. Viens no tiem arī bija Maksis. Zīmēšana grāmatai man ir tā pati ieešana bērniībā, kas lasot katram uzniest iztēlē sava. Bērniība, kas nebeidzas nekad, ja vien to gribam.”

Inguna Daukste-Silasproģe, literatūrzinātniece:

„Šis stāsts aizrautīgi un azartiski atklāj vidi un pasauli, kuŗā dzīvo un kuŗu izdzīvo suns, un lasītājs tiek aicināts doties šajā dēkainajā un reizēm tik cilvēciskotajā pasaulē, rosinot domāt par savstarpējām attiecībām un

vērtību mēru, par draudzību un līdzās dzīvošanu kopumā.”

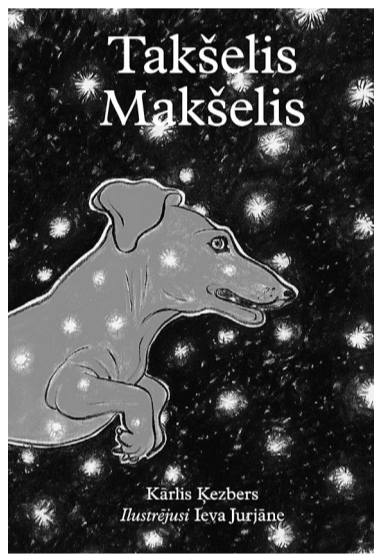
Andris Vasiļevskis, mākslinieks un katoļu priesteris:

„Takšela Makšela notikumi ir patiesi pasakaini un reizē arī tik pamācoši – jo īpaši par to, kā mums, cilvēkiem, sadzīvot savā starpā, allaž meklējot kopējo labumu un rūpējoties par saviem līdzgaitniekiem. Brīnišķīga pasaka!”

Grāmatas izdošanu atbalstījusi Kežberu ģimene. *Laiks* pateicas apgādam „Mansards” un Dacei Kežberei par publicēšanas atļauju. Grāmatu varat iegādāties, sekojot pievienotajai reklāmai.

Takšelis Makšelis

KĀRLIS KEŽBERS

Saimnieks pavēra durvis. Šunelis zināja, ka aicinājums domāts viņam – takšelim Makšelim, bet tam ļoti gribējās, lai saimnieks nāk līdzī sētā. Reizēm nāca arī – parasti svētdienās. Saimnieks aizgāja līdz ganību stūrim, pameta sprunguli gaisā, un Makšelim tas bija jāsatver un jāatnes atpakaļ. Protams, viņš koku tūdaļ saimniekam neatdeva. Acis bolot un nikni rūcot, viņš sprunguli rāva uz savu pusi, un saimniekam rotaļlieta bija jāatņem ar varu, lai spēle varētu sākties no jauna. Žēl, ka tikai retumis saimniekam atlika vaļš ar šuneli padarboties. Nebija tā, ka Makšelim Silājos trūktu draugu. Mājas gan atradās vientuļā meža likumā, taču iemītnieku kā sētā, tā mežā bija gana. Galu galā Makšelim bija vienalga, vai draugs cilvēks vai dzīvnieks, ja vien tas bija gatavs parotaļties.

Saimniekam šodien nebija vaļš. Viņš izskatījās norūpējies. Labāk likt viņu mierā.

Makšelis pagrozīja brūno galviņu te uz vienu, te otru pusi. Skaists rīts! viņš nodomāja. Pļavā, zālē vēl laistījās rīta rasa. Kāds tur bija staigājis un atstājis platu vālu, kur rasa bija no smilgām nobirusi. Dažviet redzēja sīkākus vālus, tur bija staigājuši, skrējusi vai lēkuši meža dzīvnieki, kas nakts laikā labprāt atnāca paskatīties, kā Silājos izskatās.

„Labrīt, Makšeli!” sika balstiņa čiepstēja no pažobeles. „Vai labi gulēji?”

Makšelis pavērs augšup. Zvirbulis Čiepstis!

Senāk Makšelis Čiepstu diezin kā neievēroja. Zvirbulis nebija tik skaists kā zosu māte Amēlija, pastaigājoties neprata tik cēli grozīties kā piļu tēviņš Ansis, un runcim Kristoferam, ko zvirbulis neieredzēja sena nauda dēļ, celuma ziņā tuvoties nespēja. Zvirbulis bez tam bija pārāk runīgs, čiepstēja vietā un nevietā. Tomēr – draugi ir dažādās pakāpēs, sevi sprieda Makšelis. Vislabāk viņam patika rotaļties ar cilvēkiem – saimnieku, saimnieci, Pēterīti, mazo Anneli, tad tikai pārējiem. Zvirbulis Čiepstis nāca saraksta beigās. Ar zvirbuli nekāda liela rotaļšanās nevarēja iznākt. Kad Makšelis, redzot Čiepstu lēkājām pa sētu un čiepstam, metās tam virsū riedams, zvirbulis tūdaļ uzspurdza gaisā, laidelēja liču loču viņam apkārt un visādi mēdijās. Makšelis viņam pieklūt nespēja, ko Čiepstis zināja. Viņš metās lejup, turpat līdz suņa galvai, bet, kad Makšelis palēcās, lai palaidni sagrābtu un pārmācītu, nerātnis uzlaidās nesasniedzamos augstumos. Sākumā Makšelis bija stīvs aiz dūsmām par šādām ēvērgēlībām. Viņš skrēja, rēja, smilkstēja. Lēca un ķēra, bet – bez panākumiem. Nopulējies suns atlaidās maurā elšot un tusnījot. Zvirbulim tā tik vajadzēja. Kaitināšana turpinājās līdz apnikai.

Vēlāk Makšelis pie Čiepsta pierada, atzīstot, ka suņiem nav spārnu un tāpēc šādus palaidņus pārmācīt nespēj. Kopš šīs atziņas Makšelis Čiepstu neievēroja, aturējās zvirbuli ķerēt un izlikās cēls un mierīgs, kaut sirds pukstēt pukstēja aiz aizturētām dūsmām. Pēc ilgāka laika dūsmas norima un viņi kļuva draugi, viens otru rītos sveicināja un pastāstīja jaunākos notikumus. Zvirbulis Čiepstis pazina apkārtni un zināja katru sīkumu, kas ap Silājiem notika. Viņš bija plāpīgs un labprāt vērojot pastāstīja tālāk, tos bieži izpušķojot.

„Gulēju labi, Čiepst!”

Zvirbulim nepietika.

„Vai ko sapņoji, draugs Makšeli?”

Makšelis atlaidās uz lieveņa

pusguļus, pagrieza galvai augšup un, mirkli padomājis, atteica:

„Jā, vakara pusē sapņoji gan.” Čiepstis kļuva nepacietīgs, palūkojās lejup, cik tālu vien spēja.

„Par ko tad, Makšeli, saki jele, saki? Nevienam neteikšu, nūdien!”

„Ķēru zaķi Jāzepu, nu to, kas dzīvo krūmos mežmalā pie lielā grāvja un kādreiz nāk saimnieka kāpostu lauku apskatīt...”

Čiepstis uztraukts salēcās, tā ka gandrīz novēlās no zara.

„Noķēri?”

„Gandrīz,” Makšelis lepns sagrozījās. „Par purna tiesu. Labāk teikt – par ūsas tiesu. Nupat, nupat būtu bijis ķepās, te uzreiz šis sacērtas sānis! Esmu uzņēmis ātrumu, kā lai apstājos? Ar galvu, bunkš, sētas stabā...”

„Dabūji pierē pamatīgu punu, eēē?” zvirbulis nosmējās.

„Punu?”

Makšelis ar ķepu nobraucija pieri. Puna nemanīja.

„Ko nu, zvirbuli, niekojies! Tas jau bija tikai sapnis!”

„Sapnis, sapnis, sapnis, kvā, kvā kvā...” kā atbalss skanēja no tuvējās diķa malas.

Makšelis noskaitās, pielēca kājās un paskrēja uz diķa pusi, pāris reizes dūsmīgi ierejoties. Kaut kas noplunkšēja ūdenī.

„Muļķa vārdes,” viņš atgriezies sūdzējās. „Prot tikai kurkstēt, plāpāt, plūrināt...”

„Vārdes dzied!” apgalvoja zvirbulis.

„Dzied?” Makšelis sašuta vēl vairāk. „Tad jau tava balss ir daudz, daudz pārāk!”

Zvirbulis pacēla galvu. Izskatījās gluži lepns.

„Nu, nekļūsti tikai iedomīgs! Palaidies uz pļavmalu, kur ievu krūmi, paklausies lakstīgalā, tad zināsi, kas ir dziedāšana... Tu tikai čivini.”

Zvirbulis apvainojās.

„Čivini? Nu jā, ja tā īsti ņem, nekāds operas dziedātājs neesmu, bet mazā draugu pulciņā – itin iecienīts...”

Viņš sabozies ielida pažobelē un ilgāku laiku vairs arī nerādījās.

Makšelim netikās būt vienam. Viņš labprāt skraidīja, šiverējās, ostīja pēdas uz ceļa un skatījās, kas notiek apkārtnē. Katru ritu

agrūmā suns čagani tekāja pa apkārtni, vēroja putnus kokos un mājas dzīvniekus dienas gaitās. Govis jau bija izlaistas ganībās un aitas tām līdzī. Katrā ziņā bija jānoskaidro, vai zem garāžas nav ciemojies smerdēlis jeb, kā saimnieks to sauca, misters skunkss. Makšelis zināja, ka smerdēlis apvainojas vieglāk par zvirbuli un sevišķi skaitās, ja kāds viņu nodēvēja par – sesku. Viņš apgalvoja, ka ir franču cilmes un ka viņa īstais vārds jau no seniem laikiem esot – marķīzs Fransuā de Skunksē, kurpretim sesks esot iecēlotājs no Vāczemes un tikai pavisam attāls, neievērojams radnieks. Par nelabo smaku Francim ieminēties nedrīkstēja. Kā dzīvnieki, tā cilvēki no smaržām nekā lāga nesajēdzot, un viņu prastie laucinieku deguni nespējot īstas franču smaržas novērtēt. Makšelis vērtējumam lāgā nevarēja pievienoties, jo tieši smaržas dēļ saimnieks centās Franci no garāžas apakšas padzīt. Visu laiku smerdēlis alā neuzturējās, bet sauca to par ziemas pili. Vasarā viņš dzīvoja meža malā zem lielas malkas grēdas, kur, kā viņš reiz izteicās, gaiss esot svaigāks un patīkamāks. Viņš, lūk, šad tad arī dzejojot, un tik smalku darbu nevarot strādāt vienkāršā apkārtnē, kur šādi tādi apgrozās.

Makšelis palūkojās zem garāžas, bet Fransuā tur neatradās. Smaka bija palikusi un lika šunelim saraukt degunu.

Pa tam no mājas bija iznācis saimnieks. Viņš iesvieda automobilī pāris saiņus un tukšus

maiusus.

„Vai drikstu braukt līdzī?” Makšelis dīdelēja,

„Nē, šoreiz paliec mājās!” saimnieks atteica un noglaudīja šunēļa galviņu.

„Pilsētā man daudz darīšanu, un tu būsi tikai pa kājām. Uzmani Silājus, lai viss kārtībā, kad atgriezies!”

Makšelis noskuma.

„Lūdzu, tikai šo reizīti,” viņš lūdza.

„Nē! Reiz saku, tad tas tā ir, pats zini!”

Aizcirtās automobiļa durvis, ierūcās motors, noputēja smiltis, un mašīna aizdrāzās.

Makšelis apbēdināts attupās zālē. Viņam gauži patika braukt ar auto. Dažreiz saimnieks viņu ņēma sev līdzī. Viņš drikstēja sēdēt uz sēdekļa blakus braucējam, skatīties pa logu cik uziet un vērot pļavas, laukus, cilvēkus, kokus un mājas skrienam garām. Nu, šoreiz no tā nekas neiznāca. Atlika pašam dienu vadīt tik patīkami, cik iespējams.

Kāds viņa neveiksmi bija novērojis:

„Neņēma vis līdzī? Ek, ko bēdā, nāc labāk boksēties!”

Pamatīgs augumā, trīsreiz lielāks par Makšeli, likiem, asiem ragiem bruņojies, aiz viņa stāvēja āzis Goliāts. Arī viņš Makšelim nebija tas, ko varētu saukt par tuvu, labu draugu. Vispirms jau āzis runāja caur degunu, un viņa valoda skanēja kā mēdīšanās – mek, mek, mek, blāāā...

(Turpinājums sekos)

“LATVIJAS GRĀMATA”

SIA “L. Grāmata”

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050

Tāl. +371 67223294

Tālrunis +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas
Jums piesūtīs pa pastu

Pelnrušķītes stāsts. No Liepājas līdz Ņujorkai

Valda Rainey – dzimusi un augusi Liepājā, bet kopš deviņdesmito gadu beigām dzīvo un strādā Amerikā. Vai teiciens *Amerikas sapnis* ir piepildījies un vai tiešām svešumā viss ir gludi un rožaini, par to ar modes māksliniecī, kurai ir savs uzņēmums Ņūdžersijā, Ņūdžersijas Latviešu biedrības valdes sekretāri un Ņujorkas Daugavas Vanadzū priekšnieci sarunājās Liepājas avīzes *Kurzemes Vārds* žurnāliste Agnese Kuplēna

Valdai ir daudz talantu – viņa prot šūt, gleznot, lieliski gatavot ēdienu. Viņa arī maksākerē un savā pagalmā ir uzbūvējusi kūpinātavu, kužā kūpina gan pašas ķertās zivis, gan gaļu. Amerikāni šīs delikateses atzīst par lieliskām, tāpēc reizi gadā, kad Valda rīko Amerikas Austrumkrasta uzņēmēju (AALU) tikšanos savā lielajā pagalmā, tas ir pirmais, pēc kā viesi stāv garā rindā.

Valda: „Esmu beigusi Liepājas Lietišķās mākslas vidusskolas šūšanas modelēšanas nodaļu. Liepājā biju „pelēkā pele”, nebija nekādu cerību kaut kur izsisties uz augšu, kaut gan man pašai piederēja gaļas pārstrādes uzņēmums. Bet tas nebija mans aicinājums. Tā pa istam saviem spēkiem noticēju tikai Amerikā,” stāsta Valda. „Par tālo zemi sapņoju jau kopš agras bērnības, vienmēr zināju, ka pienāks diena, kad dzīvošu šajā zemē. Un tā 1998. gada decembrī ar vienu plecu somu un vienu dolaru puskažociņa kabatā izkāpu *John F. Kennedy* lidostā Ņujorkā. Visu pārējo ceļojumam nolikto naudu

steigā un uztraukumā biju atstājusi mājās. Tā mans ceļojums sākās! Uzreiz pēc atbraukšanas laimējās dabūt darbu kāzu kleitu salonā Ņujorkas štata mazpilsētiņā. Un jau pēc deviņiem „sapņu zemē” nostrādātiem mēnešiem noirēju pati savu divstāvu māju, kužas pirmo stāvu tolaik izīrēju citiem no Latvijas iebraukušajiem latviešiem...

It kā viss bija labi – darbs, stabils atalgojums, sava māja, mierīga dzīve, un tad – iestājās rutina. Vienmēr jūtu nepieciešamību mesties dzīves straumē, nevaru ilgi nosēdēt uz vietas un darīt monotonus darbus, man vajag, lai dzīve apkārt mutuļo. Tāpēc

pieņēmu lēmumu aiziet no darba un pārcelties uz citu dzīvesvietu Ņūdžersijā. Tur sāku strādāt par bārmeni, kas izrādījās liktenīgi, jo tieši te iepazinās ar savu tagadējo vīru Čārliju.”

Apņēmīgā latviešu sieviete pie bārmenes darba, protams, neapstājās, un jau 2004. gadā viņa atvēra savu veikalu “*Gowns By Valda*”.

Valda: „Mani klienti pārsvarā ir ebreju tautības. Viņiem patīk ļoti specifiski dizaini, kuŗus veikalos atrast ir neiespējami. Tas saistīts ar reliģiskiem apsvērumiem un zināmiem ētikas principiem. Izstrādāju savu tehnoloģiju, lai būtu vieglāk un ātrāk šūt, jo darbojos viena, un pasūtījumi gāzās kā lavīna – gan vietējie, gan no Kalifornijas, Kanas, Anglijas un Izraēlas. Jau nākamajā gadā pēc sava veikala atvēršanas man piedāvāja piedalīties modes skatē. Tēma

bija – pamatskolas izlaiduma kleitas. Tālu no saviem sapņiem aiziet nevar, tāpēc, atkal draugu pamudināta, atsāku veidot jaunās kolekcijas modes skatēm. Pēc vairāku gadu “klusēšanas” pirmā notika Ņūdžersijas Latviešu bied-

ribas namā Priedainē 2014. gadā, kur Operas gilde rīkoja koncertu, bet noslēgumā – modes skati. Tad sekoja *New York Fashion Week* (Ņujorkas Modes nedēļa). Nesen man piedāvāja izrādīt savu apģerbu līniju *Paris Fashion Week* (Parīzes Modes nedēļa), kas notiks februārī, martā, Eifeļa tornī. Tā kā šim pasākumam izmaksas ir ļoti lielas, meklēju sponsorus. Ja atradīšu atbalstītāju, noteikti piedalīšos arī Parīzes modes nedēļā. Ja tomēr neizdosies piedalīties šoreiz, galvenais – esmu ievērota.”

Par pagaidām lielākajiem sasniegumiem Valda min piedalīšanos “*New York Fashion Week*”, arī vairāku Goda rakstu saņemšanu, tai skaitā, Ņujorkas Senatora Goda rakstu, ko viņai pasniedza Monika Haque, tērpusies Valdai šūtajā greznajā vakarkleitā. Par liepājnieci ir bijušas arī vairākas publikācijas dažādos žurnālos ASV, raksti vietējās avīzēs, kā arī intervija *Milenium TV*, ko rādīja Amerikas Austrumkrasta televīzijā un intervija “*On The Red Carpet*”, ko var apskatīt *Facebook* un *Youtube* kanālos.

Valda: „Esmu pateicīga likteņim par to, kā viss ir noticis. Esmu lepna, ka manas kleitas ir bijušas uz *sarkanā paklāja* “*At the Winter Short Film Festival*” un tās ir izrādījušas gan *Miss China 2013*, gan *Miss New York 2017*, gan arī citas slavenas, tai skaitā arī Holivudas modes. Pēdējā modes skatē, kas notika oktobra sākumā Ņujorkā, izrādīju savu jaunāko vakartērpu kolekciju, ko demonstrēja ne tikai profesionālas modeles, bet arī Amerikas publikai plaši pa-

zīstamas dāmas – modes dizainere *Renuka Malhi*, *Cherie Corso* un kantri mūzikas zvaigzne *Jessica Lynn*. “Tā bija lieliska reklāma manai kolekcijai! Nezinu, kāpēc viņas izvēlējās tieši manas kleitas, bet manu kolekciju tas noteikti izcēla. Tas bija cēls žests no *Renukas*, *Cherie* un *Džesikas* puses, jo pēc viņu parādīšanās pieprasījums ir audzis.”

“Cieņojoties pie Valdai, domāju, ka būs iespēja baudīt amerikāņu ēdienu,” saka Agnese, “taču pārsteigums bija liels – Valda mūs cienāja ar... biešu zupu, kartupeļu sacepumu latviešu gaumē, pašas skābētiem un štovētiem kāpostiem ar desinām un dažādiem citiem Latvijas labumiem.”

Valda: „Es tak neiešu ēst visu, ko piedāvā Amerikā! Esmu latviete, un pati protu gatavot!” Jāpiebilst, ka 19 gadu laikā viņas vīrs Čārlijs tā arī nav pieradis pie latviešu garšas kārpiņām tīkamiem ēdieniem. “Viņš tomēr ievēro amerikāņu ēšanas paradumus un mēdz pasūtīt picas un pikantās vistu kājiņas. Ko lai ar viņu dara? Ists amerikānis!” Kaut arī Čārlijs neēd Valdai gatavotos latviskos ēdienus, ar sievu viņš lepojas, jo Valda ir ēdinājusi dažādas ārzemju delegācijas un Latvijas valdības pārstāvjus.

Latvijā Valda nav bijusi jau vairākus gadus, taču šoruden ir nolēmusi apciemot dzimto pilsētu. Varbūt arī sarīkot savu tērpu skati Latvijā. Laiks rādīs. “Gribu iedrošināt latviešu sievietes – no sapņiem nav jābaidās, tie mēdz piepildīties! Ticiet sev, un istās durvis agrāk vai vēlāk atvērsies!”

LV Diaspora Challenges and Opportunities

What about the 90%?

VIESTURS ZARIŅŠ

(continued from page 5)

Few, perhaps 5,000 from *trīmda*, have headed to Latvia to live there permanently. While there have been notable exceptions such as President Vaira Vīķe-Freiberga, parliamentarian Ojārs Kalniņš and Prime Minister Krišjānis Kariņš, the exceptions will be few and far between going forward. While Latvia will always need talented people and the country should encourage and celebrate their return, no longer will knowledge of English and some professional experience be enough to automatically open doors in Latvia as it was in the 1990s.

In 2012, on my way to the first 3x3 heritage camp in Ireland, I spent the night at the home of Pēteris Elferts, at that time Latvia's ambassador in Dublin. He is someone I knew from our PBLA days. Pēteris talked about the new Latvian diaspora in Ireland. Prior to the mass influx of immigrants from Latvia, Ireland only had a handful of Latvian families. What was happening in Ireland he said, was identical to what happened in Canada and the United States

back in the 1950s. A new robust community was being built. Similar stories are being played out in the United Kingdom, Germany and Sweden, where the new arrivals have resuscitated languishing post World War II communities while in other countries like Ireland, built new ones from scratch.

This is excellent but the flip side is also at play. While one can only celebrate the choirs, dance groups, sports teams and *Jāņi* events popping up all over Europe, like North America in the 1950s, attrition is already at play and many recent Latvian immigrants are straying to the periphery of the diaspora. Repatriation mechanisms are important, but many, probably most, will not return. The longer they stay abroad the less likely return becomes. What about them? What about the 90%?

The happy smiling young faces at newly founded *Sestdienas skolas*, from Reykjavik to Dublin, to Northampton, to Oslo, to Brussels, to Guernsey and even to far flung places like Tbilisi or Edmonton, belie the challenges. They are no different than those faced by the *Sestdienas skolas* of

the old diaspora. It is one thing to bring a 4 or 5 year old to *bērnu dārzs* and to have them participate in *dziedāšana*, *rotāļas* or reading the *ābece*, it is a different story when they hit their teens. It requires huge familial commitment to ensure that Latvian language skills are maintained as children grow up and their world gets busier and more complex. The numbers in Latvian schools drop dramatically as offspring grow up and many families fail to keep pace.

The institutions in Latvia and those of the diaspora have focussed their resources on the minority, the 10% that is engaged within the community. Yes, *Gaŗezers* and *Kursa* are important, but if only a minority of Latvian youth attend *Vasaras vidusskolas*, is it wise to focus exclusively on the 10%? The return on investment is questionable. Others would say, if we know that the 90% is lost anyway, why throw money after them?

I would argue that both are important. We need to continue engaging the 10% but also to go after the 90%. That requires a major paradigm shift.

The problem with the institu-

tions of the diaspora is that they look out from within. Language, song and dance are important to those active within the community but we cannot assume that is the case for those on the periphery. To use a trendy management term, we need to be customer lead. That means looking from the outside in to identify forms of engagement desired by the customer.

Go into Facebook and you will see that the most popular Latvian groups are Latvian Favourite Foods and Old Latvian Photos, with Latvian Genealogy a healthy third. The group membership lists eclipse those of our institutions. Many of the group participants have names that would be hard to recognize as Latvian although most are descendants of Latvians.

Sport and the accomplishments of Latvian athletes like NBA star Kristaps Porzingis is noted by those in the outer reaches of the community. Several years ago the NHL's Buffalo Sabres hockey team hosted Latvia Night at one of their games. Latvian Zemgus Girgensons was on the Sabres roster and their goaltending

coach was Latvian hockey legend Arturs Irbe. Over two hundred mostly younger and middle age hockey fans of Latvian descent attended, many of whom avoid more formal community functions.

Piragi have survived. Interest in ancestors exists. Latvian sports highlights attract attention. These represent examples of alternate points of engagement with different populations than those the community has targeted. Call it an a-la-carte or modular approach to the Latvian experience, a continuum that could be limited to baking *piragi* and attending *Jāņi* festivities at one end, to deep immersion into Latvian literature or folklore at the other.

Another example is the response of the old diaspora to new arrivals from Latvia. Initially, it was a tut-tut reaction. How could you abandon Latvia (even though we ourselves have no intention of moving there)? Attitudes appear to be shifting as new arrivals have in many cases helped invigorate an ageing diaspora and, for example, provided troops to teach at *Sestdienas skolas* and *vasaras nometnēs*.

(To be continued)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 1. lpp.)

1991. gada barikāžu atcerei veltīts pasākums notika arī Rātsnamā, kurā piedalījās Domes priekšsēdis Oļegs Burovs, barikāžu notikumos bojāgājušo tuvinieki, tā laika vadošie Iekšlietu ministrijas un Rīgas milicijas darbinieki, kā arī Barikāžu fonda locekļi un citi viesi. Burovs aicināja šajā dienā atcerēties laiku, kad tauta izgāja uz barikādēm,

Ministru prezidents Krišjānis Kariņš, Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece un Barikāžu muzeja vadītājs Renārs Zaļais piedalās 1991. gada barikāžu aizstāvjiem veltītajā ziedu nolikšanas ceremonijā pie Brīvības pieminekļa
// Foto: LETA

lai aizstāvētu savu taisnību un tiesības uz brīvību. “Neskatoties uz to, ka ar katru gadu šī diena aizslid tālāk pagātnē, tās dienas ir simbols tautas drošībai, varonībai un vienotībai,” sacīja Rīgas domes priekšsēdis. Galvaspilsētas mērs norādīja, ka tauta šajās dienās parādīja savu gribu veidot savu valsti un tas lika bruņotajam ienaidniekam atkāpties. “Brīvās Latvijas valsts vārds tajās dienās izskanēja tad visā pasaulē. Lai šī pārlicība un ticība mūsu valstij un tās nākotnei nekad no mums neatstājas, jo to ir pelnījuši tie barikāžu varoņi, kas šajās dienās mums to dāvināja ar savu dzīvību,” uzsvēra Rīgas mērs.

Barikāžu muzeja direktors: Valstij būtu jāsniedz atbalsts barikāžu dalībniekiem

Nākamgad, sagaidot barikāžu notikumu atceres 30. gadadienu, valstij būtu jāparedz atbalsts barikāžu dalībniekiem, intervijā Latvijas Radio sacīja Barikāžu muzeja direktors Renārs Zaļais.

Zaļais atzina, ka no valsts puses ir “iesācies barikāžu dalībnieku novērtējums”, 2018. gadā stājās spēkā likums par barikāžu dalībnieku statusu, kas dod tiesības pašvaldībām pieņemt noteikumus barikāžu dalībnieku atbalstam, un vairāk nekā 40 vietvaras jau izmantojušas šīs tiesības. Tagad, gatavojoties nākamgad atzīmēt barikāžu notikumu 30. gadadienu, šo likumu varētu papildināt arī ar valsts atbalstu, sacīja Zaļais. Viņš norādīja, ka liela daļa barikāžu dalībnieku ir cieniņamā vecumā, tāpēc “domāju, ka galvenajam atbalstam jābūt veselības jomā”, tās varētu būt kādas

atlaides un atvieglojumi, jo barikāžu dalībnieki, tāpat kā Černobiļas AES avārijas seku likvidatori vai nacionālie partizāni, arī riskēja ar savu dzīvību. Barikāžu muzejam vajadzētu pāriet valsts pakļautībā, kļūt par valsts muzeju, jo barikāžu notikumi ir pietiekami svarīgi valsts dzīvē. Iepriekš arī Valsts prezidents Egils Levits sacīja, ka 1991. gada barikāžu muzejam no privātas iniciatīvas ir jākļūst par institūciju ar valstisku raksturu, jo tas ir būtisks no vēsturiskās atmiņas aspekta.

Valsts prezidents tiek ar pasaules ekonomikas viedokļu līderiem

Davosā 21. janvārī sākas ikgadējais Pasaules ekonomikas forums, kurā pulcējas pasaules ekonomiskā un politiskā elite. Šis ir jau 50. Davosas forums. Šveices kalnu kūrortā šajās dienās starp galvenajām diskusiju tēmām bija ne tikai globālās ekonomikas un tirdzniecības dinamika, bet arī klimata pārmaiņas.

Valsts prezidents Egils Levits apmeklēja Pasaules ekonomikas forumu Davosā, kur tikās ar pasaules ekonomikas viedokļu līderiem, lai pārrunātu Eiropas Savienības un pasaules ilgtspējai nozīmīgus jautājumus, kā arī uzstājās diskusijā “Draudi mūsdienu rietumu demokratijai”.

Pasaules ekonomikas foruma laikā E. Levits piedalījās diskusijās par demokrātiju digitālajā laikmetā, galvenajiem ģeopolitiskajiem izaicinājumiem, Eiropas nākotnes perspektīvām, atbildīgu tehnoloģiju un mākslīgā intelekta izmantošanu publiskajā sektorā, “zaļās ekonomikas” un “Eiropas zaļā kursa” sekmēšanu, kā arī citiem jautājumiem.

Pirms došanās uz Davosu E. Levits apmeklēja Eiropas Kodolpētījumu organizāciju CERN Ženēvā, kur tikās ar CERN vadību, pārrunājot Latvijas un CERN sadarbību. Valsts prezidenta apmeklējums ir signāls tam, cik Latvija nopietni uztver pētniecības iespējas CERN ietvaros, kā arī novērtējums Latvijas zinātnieku līdzšinējam darbam šajā kontekstā.

Valsts prezidents Egils Levits CERN apmeklējuma laikā

“CERN ir viena no nozīmīgākajām laboratorijām un zinātniskajiem institūtiem pasaulē. Latvijai kļūšana par CERN asociēto valsti ir ļoti būtiska – tas ir vairāku gadu rūpīgs un neatlaidīgs darbs, kas stiprina Latvijas zinātni, tehnoloģijas un veido augstas enerģijas daļiņu izpētes kopienas arī mūsu valstī,” uzsvēra E. Levits.

Valsts prezidenta viesošanās CERN ir signāls tam, cik Latvija nopietni uztver pētniecības iespējas CERN ietvaros, kā arī novērtējums Latvijas zinātnieku

līdzšinējam darbam šajā kontekstā. Runājot par atbalstu zinātnē, E. Levits atzina: “Ir likumsakarīgi, ka daļa no zinātnē piešķirtā valsts finansējuma ir jānovirza fundamentālām zinātnēm.” Latvija ar CERN sadarbības kopš 2016. gada 31. oktobra, kad Latvijas Republikas valdība un Eiropas Kodolpētījumu organizācija parakstīja līgumu par zinātnisko un tehnisko sadarbību augstas enerģijas daļiņu fizikas pētījumos.

CERN apmeklējuma laikā Valsts prezidents sazinājās teletiltā ar skolēniem no Rīgas Techniskās universitātes Inženierzinātņu vidusskolas, Aizkraukles novada ģimnazijas, Valmieras Valsts ģimnazijas, Talsu Valsts ģimnazijas un Cēsu Jaunās pamatskolas. E. Levits, uzrunājot skolēnus, sacīja: “Zinātne ir jūsu un Latvijas nākotne, gan strādājot šeit, CERN, gan citās jomās. Mums Latvijā jau šobrīd trūkst kvalificētu IT un citu inženierzinātņu jomas speciālistu, tāpēc jums ir ārkārtīgi plašs darbalauks. Latvija, Eiropas Savienība un daudz citu pasaules valstu ir ieinteresētas zinātnes attīstībā, lai caur to veidotu zinošu sabiedrību, kas spēs tikt galā ar dažnedažādiem izaicinājumiem, piemēram, klimata, kibernetizācijas, veselības un citās jomās.”

Juhansone apstiprināta par Eiropas augstāko ierēdni

Kādreizējā vēstniece Latvijas pārstāvniecībā Eiropas Savienībā Ilze Juhansone apstiprināta Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāra amatā. Iepriekš Juhansone bija komisijas ģenerālsēkretāra pienākumu izpildītāja. Juhansonu apsvēcis ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, norādot, ka šāda atzīnība apliecina Juhansones spējas un pieredzi gan Eiropas, gan administratīvās lietās.

Ģenerālsēkretārs ir augstākais ierēdņa amats Eiropas Komisijā un ļoti svarīgs. Iepriekš šo amatu ieņēma vācietis Martins Zelmajers, kas bija pamanījies šo pozīciju padarīt vēl ietekmīgāku. Tagad viņš šo amatu atstāj, kas daļēji saistīts ar to, ka jaunā EK prezidente Urzula fon der Leiena arī ir vāciete.

Ministru prezidents Baltkrievijā

Ministru prezidents Krišjānis Kariņš darba vizītē apmeklēja Minsku Baltkrievijā. Latvijai ir svarīgi, lai Baltkrievija būtu neatkarīga, ekonomiski spēcīga un stabila valsts, tiekoties ar Baltkrievijas prezidentu Aleksandru Lukašenko un premjerministru Sergeju Rumasu, norādīja Latvijas Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (JV). Tiekoties ar Lukašenko un Rumasu, viņi pārrunāja dažādus aktuālos divpusējās sa-

SPILGTS CITĀTS

“Mani bagātina latgaliešu valoda”

Latvijas kinoteātros plašu ievēribu guvusi režisora Viestura Kairiņa jaunākā filma “Pilsēta pie upes” šobrīd ir arī plašsaziņas līdzekļu uzmanības lokā. Pēc Gunara Janovska romāna motīviem tapusi filma stāsta par notikumiem kādā Latvijas mazpilsētā, precīzāk – Latgales pilsētā, strauji mainoties valsts varām no “ulmaņlaikiem”, pēc tam komunistiem, tad – nacistiem. Filmēta Krāslavā. Viesturs Kairiņš sevi pārliecinoši uzskata par “Latgales dēlu”, viņš ir arī patiesi norūpējies par Latgales likteni, par ko izskakās intervijā žurnālā IR.

Kad 1918. gadā dibināja Latvijas valsti, Latgale bija visblīvāk apdzīvotais reģions. Tagad tas ir tukšāka. Par to atbildība jāuzņemas abām Latvijām – gan pirmajai, gan mūsdienu Latvijai. Un viens no galvenajiem iemesliem Latgales gremdēšanai ir vēlme izrāvēt latgalisko identitāti. Pat 21. gadsimtā Latvija baidās no latgaliešu separātisma – pastāv absurda iedomā, ka Latgale varētu gribēt atdalīties no Latvijas. Vai gribat zināt, kas ir īstais latgaliešu separātisms? Tas ir Varakļānu novads, kas grib pievienoties Madonas novadam, lai varētu sevi saukt par Vidzemes latgaliešiem. Tas ir nepieņemami, nožēlojami. Šobrīd tiek veidota novadu reforma, ko es dzīvē nekad nepieņemšu. Mums būtu jācinās par Varakļāniem kā daļu no kultūrvēsturiska novada – Latgales. Turpretī reformas gaitā Jēkabpils tagad pārdzīvo, ka viņus uzskatīs par Latgali, kas viņi neesot. Tik skaisti provinciāli pārdzīvojumi ļaudīm, kas dzīvo pasaules nabā!

Savukārt Krustpili jau pirmās Latvijas laikā Ulmanis pievienoja Sēlijai – tā mēs to Latgali pa gabaliņam vien apgriežam. Un šī apgraizīšanas politika turpinās. Es pret to cīnīšos, cik vien spēšu. (..) Runāju latgaliski kopš bērnības. Vectēvs ar vecmāti, pie kuriem pavadīju visas vasaras, latviešu literārajā valodā vispār neprata runāt. Visiem bērniem, kas vasaras pavadījuši laukos pie vecvecākiem, viņi kļūst par dzīves nozīmīgākajiem cilvēkiem. Viņi veido tavu pasauli. Skolas gada laikā es dzīvoju Rīgā, gāju uz skolu, bet no tā visa neko neatceros. It kā šīs dzīves nebūtu bijis. Bet atceros sīkumos visu, kas vasarās notika Zūšanu dzeravņā! Tā bija mana pasaule, un visa ziema pagāja, gaidot šo isto dzīvi.

Mani bērni runā latgaliski. Arī mana sieva Ieva Jurjāne ir iemācījusies un runā. Ar to mēs atšķiramies no padomju laika latgaliešu inteliģences, kas savā starpā sarunājās latviski. Mēs ar latgaliešiem arī sarakstāmies latgaliešu rakstu valodā. Mani tas bagātina. (..)

Antisemitisms kā ikdienišķa attieksme Latvijā eksistē joprojām. Iemesls, kāpēc mēs par to nespējam veselīgi un saprātīgi runāt, ir Padomju Savienības politika. Komunistu propaganda visu vainu par holokaustu uzvēla latviešiem, it īpaši leģionāriem. Tā ir nepatiesība. Hāgas konvencija aizliedza okupētajās teritorijās iesaukt cilvēkus dienestā. Tāpēc vācieši to apgāja un iesauca latviešus nevis armijā, bet SS vienībās, kas neskaitījās armijā. Par izvairīšanos no iesaukuma draudēja nāvessods.

Kāda bija cilvēku izvēle? Iesaukti tika pat nepilngadīgi zēni! Latvieši diemžēl holokaustā piedalījās, tas ir jāatzīst un jānosoda. Pārējie centās izlikties to neredzam, un tā ir mūsu lielākā vaina. Taču pamatā holokausts bija vācu okupācijas uzspiesta un arī veikli izspēlota lieta.

Vācieši, ienākot Latvijā, vainu par 1941. gada deportācijām uzvēla ebrejiem, tā bija vesela propaganda, kas atkārtoja – deportācijas organizējuši žīdu komunisti! Žīds un komunisti tika lietoti kā sinonīmi. Varbūt daļa latviešu tam pat noticēja. Bet mēs nedrīkstam iet padomju propagandas pavadā, ka ebreju iznīcināšana bijusi latviešu vaina. (..)

mā, vides aizsardzību, kā arī gatavošanas Baltkrievijas prezidenta plānotajai vizītei uz Latviju. Sarunu laikā tika arī apspriesta Baltkrievijas sadarbība ar Eiropas Savienību (ES) un NATO. “Latviju un Baltkrieviju vieno labas un daudzveidīgas kaimiņattiecības. Mums ir svarīgi, lai Baltkrievija būtu neatkarīga, ekonomiski spēcīga un stabila valsts,” tiekoties ar Baltkrievijas augstākajām amatpersonām, uzsvēra Kariņš.

darbības jautājumus, tostarp ekonomiskās sadarbības veicināšanu transporta un loģistikas jo-

Ministru prezidents Krišjānis Kariņš sarunā ar Baltkrievijas prezidentu Aleksandru Lukašenko

darbības jautājumus, tostarp ekonomiskās sadarbības veicināšanu transporta un loģistikas jo-

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

Gatavojoties Pasaules hokeja čempionātam 2021. gadā, kas notiks Rīgā un Minskā, Latvijas un Baltkrievijas Ministru prezidenti kā abu pušu Rīcības komiteju vadītāji atsevišķā sēdē pārrunāja aktuālātes par sagatavošanās gaitu čempionātam. Kariņš ar Baltkrievijas kolleģu apmeklēja industriālo parku "Lielais akmens", lai izvērtētu iespējas padziļināt sadarbību Eirāzijas transporta koridoru attīstībā un Latvijas transita infrastruktūras izmantošanā industriālā parka "Lielais akmens" kravu apkalpošanai.

Demogrāfs Mežs: Latvijā ir nepieciešama Iedzīvotāju ministrija

Demografijas situācija Latvijā aizvien neuzlabojas, un valsts līmenī trūkst atbildīgo par ģimenes politiku, tāpēc būtu jāizveido Iedzīvotāju lietu ministrija, LTV raidījumā *Rīta panorāma* sacīja demogrāfs Ilmārs Mežs. Viņš norādīja, ka prognozes par demogrāfijas situāciju tuvākajos gados "nekā priecīga nesola", jo potenciālo vecāku skaits samazinās.

Un valsts var darīt daudz vairāk, lai veicinātu situācijas uzlabošanu, uzskata Mežs. Pašlaik institucionāli nav neviena augstā līmeņa politiķa, kas atbildētu par ģimenes politiku, un, "kamēr tāda nebūs, domāju, ka ģimenes valsts politika kardināli neuzlabosies", norādīja Mežs. Viņš norādīja, ka līdzīgas ministrijas ir vairākās Eiropas valstīs. Latvijā teorētiski par ģimenes politiku atbild Labklājības ministrija, tomēr šai ministrijai ir ļoti liela un sarežģīta atbildība un nāsta, un ģimenes politika ir tikai viena no daudzajām jomām.

Stūra mājā 95% ekskursiju notiek angļu valodā

Spriežot pēc pērn iegādātajām biļetēm uz Latvijas Okupācijas muzeja izveidoto izstādi bijušajā PSRS Valsts drošības komitejas (VDK) jeb čekas mitnē Brīvības un Stabu ielas stūrī, 95% apmeklētāju, kas izvēlas ekskursiju, to klausās angļu valodā, aģentūru LETA informēja Latvijas Okupācijas muzeja direktora vietniece attīstības jautājumos Līga Strazda.

Statistikas dati par 2019. gadu liecina, ka 25% no kopumā 19 171 biļešu pircēja bija studenti vai skolēni. Savukārt katrs trešais

apmeklētājs biļeti uz ekskursiju nopircis tūmeklī. Muzeja pārstāve skaidro, ka kopējais ekskursiju apmeklētāju skaits gan ir par dažiem simtiem lielāks, proti, 19 797. Atšķirības skaidrojamas ar to, ka kopš septembra izstādi var apmeklēt skolēnu grupas par projekta "Skolas soma" līdzekļiem. Šis ekskursijas notiek latviešu valodā, un tajās piedalās skolēni, sākot no 6. klases. Tāpat latviešu valodā notiek ekskursijas, kurās piedalās darbinieku kopas vai sabiedriskās organizācijas.

Atzīmējot 100. gadadienu kopš Polijas sniegtā atbalsta

Latgales atbrīvošanā, 17. janvārī Varšavā, Lazenku karaliskajā muzejā, Pili uz salas (*Muzeum Łazienki Królewskie, Pałac na Wyspie*), notika starptautiska zinātniska konference "Polija-Latvija, diplomātisko un militāro attiecību 100 gadi".

Konferencē tika apskatīti dažādi jautājumi: Polijas faktors Latvijas vēsturē no 16. – 20. gadsimtam; sadarbība ar Poliju Latvijas Neatkarības kara laikā; Latvijas un Polijas attiecības starpkaru periodā; poļu minoritāte Latvijā; abu valstu valstiskās neatkarības zaudēšanas aspekti 1939. – 1940. gadā; latviešu un poļu sadarbība trimdā no 1945. līdz 1990. gadam, kā arī citi saistīti jautājumi. Sarīkojumu organizēja Latvijas vēstniecība Polijā un Varšavā esošais Lazenku Karaliskais muzejs sadarbībā ar Latvijas Universitātes (LU) profesoru, Dr. hist. Ēriku Jēkabsonu. Atklāšanā apsveikuma vārdus klātesošajiem teica muzeja direktors Zbignjevs Vavers (*Zbigniew Wawer*) un Latvijas vēstnieks Polijā Edgars Bondars.

Prezentē Latvijas mērķus klimata pārmaiņu ierobežošanai

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) valsts sekretāra vietniece Alda Ozola 15. janvārī Berlīnē prezentēja Latvijas stratēģiju klimata mērķu sasniegšanai un to paaugstināšanai, kā arī runāja par vides un, jo īpaši, kūrdras purvu aizsardzības aspektiem. Latvija kopumā izpilda un pārsniedz 2020. gadam izvirzītos klimata mērķus un ir pievienojusies tām ES dalībvalstīm, kas iestājas par vēl ambiciozāku klimata mērķu sasniegšanu, t. sk. samazinot CO² izmešu apjomu par 55% līdz 2030. gadam. ES šobrīd izvirzījusi 40% samazinājumu mērķam laika posmam. Tāpat Latvija pievienojusies ES mērķim līdz 2050. gadam kļūt par vienu no pirmajiem reģioniem, kas sasniedz siltumnīcefekta gāzu emisiju neto nulles līmeni jeb klimatneitralitāti.

Piedzīvots siltākais janvāris un ziema

Turpmākajās nedēļās Latvijā galvenokārt gaidāmi agram pavarim raksturīgi laikapstākļi, tādēļ gan janvāris, gan ziema kopumā kļūs par siltāko novērojumu vēsturē, liecina jaunākās sinoptiķu prognozes. Iepriekš prognozēs bija redzama varbūtība,

ka janvāra nogalē iestāsies vismaz vairākas dienas garš sala periods, bet atbilstoši jaunākajiem datiem noturīga sala iespējama tuvākajā laikā ir niecīga. Nākamajās nedēļās gaisa temperatūra pārsvarā saglabāsies virs nulles, dažbrīd iespējami pat +10 grādi un siltuma rekordi. Zem nulles termometra stabiņš noslīdēs tikai īslaicīgi, arī sniegs būs reta un īslaicīga parādība.

Pedvālē atklās mākslinieku rezidenci

Aprīli durvis vērš starptautiskā rezidence "Pedvālē", kur plāno ierasties pirmie mākslinieki no Japānas, Nīderlandes, Somijas un citām valstīm. Rezidences mājvieta būs Firksu-Pedvāles muižas kungu māja, kas tikko piedzīvojusi pārbūves un restaurācijas būvdarbus.

Tas ir izlolots mākslinieka un Pedvāles Brīvdabas mākslas muzeja izveidotāja Ojāra Feldberga sapnis. "Pāreja" – tāds ir nosaukums izmeļošam bukletam, kas vēsta par Firksu-Pedvāles muižas kungu mājas pārbūvi, restaurāciju un mērķi izveidot starptautisku mākslinieku rezidenci.

Archeologu atklājumi Engures apkaimē

Archeologu pētījumi Engures apkaimē apliecina, ka minētā vieta Kurzemes un Zemgales hercogistes laikos 17. – 18. gadsimtā bijusi nozīmīgs ražošanas centrs – agrāk bija zināms, ka Engurē pastāvējusi hercogistes dzelzs manufaktūra, taču tagad konstatētas arī vismaz 1000 kokogļu ieguves vietas. Metallu kausēja Engurē, bet ogle procesa nodrošināšanai dedzināja apkaimes mežos.

Izrakumi ogļu dedzināšanas uzkalniņu vietā Apšuciemā // Foto: Elina Guščika

Aizvadītajā gadā veiktie apsekojumi gan dabā, gan izmantojot Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras virsmas reljefa aerolāzerskenēšanas jeb LIDAR kartes, senos kokogļu ieguves uzkalniņus ļāvuši saņemt 20 km joslā no Apšuciema līdz Bērzcīmam. Izmantojot LIDAR kartes, identificēti ap 1000 šādu uzkalniņu.

Imanta Ziedoņa fonds "Viegli" izdod mūzikas albumu

Imanta Ziedoņa fonds *Viegli* izdevis mūzikas albumu "Visu gaisu". Albumā apkopotas 10 pazīstamas latviešu komponistu

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

ZVIEDRIJA. 16. janvārī Latvijas vēstniecības Zviedrijā telpās notika Latviešu Senioru biedrības Zviedrijā sadarbībā ar vēstniecību rīkotais Mārtiņam Zivertam veltīts vakars. Uzrunājot sanākušos, vēstnieks Marģers Krams aicināja šo vakaru pavadīt atmiņās par Mārtiņa Ziverta dzīvi un daiļradi Latvijā un īpaši Zviedrijā, kurā pagāja teju puse viņa mūža. Ilgās un milestībā pret Latviju un teātra mākslu šajā zemē tapušie darbi ir neatņemama un spilgta Latvijas literārā mantojuma daļa, kurās izgaismošanā neatņemams nopelns ir vakara viesim Latvijas ZA akadēmīķim, literātūras un teātra zinātniekam Viktoram Hausmanim. Viktors Hausmanis daudz pētījis un rakstījis par latviešu trimdas dramaturgiem. Ar Mārtiņu Zivertu, kura draugu un paziņu pulkā iekļūst nav bijis viegli, Viktoram Hausmanim bija izveidojies ļoti ciešs kontakts.

KANADA. Latvijas vēstnieks Kanādā Kārlis Eichenbaums reģionālā braucienā janvārī apmeklēja Albertas provinci. Edmontonas militārajā bazē (Stila barakas) pēc Kanadas Bruņoto spēku ielūguma, kopā ar dzīvesbiedri Ināru piedalījās Kanadas Armijas 3. divīzijas kaņavīru pavadīšanas ceremonijā uz dienesta vietu NATO kaujas grupā Latvijā. Vēstnieks Eichenbaums uzrunāja kaņavīrus un to ģimenes, kā arī kopā ar dzīvesbiedri Ināru novēlēja veiksmīgu dienestu, katram kaņavīram uzdāvinot Latvijas karoga krāsas lentīti kā Latvijas-Kanadas draudzības simbolu. Vēstnieks uzrunā augstu novērtēja Kanadas solidaritātes misiju un aicināja turpināt iestāties par kopējām vērtībām, kā arī par uz likumiem balstītu starptautisko kārtību. Vēstnieks izteica prieku par iespēju jau otro reizi uzrunāt kaņavīrus Edmontonā, kas 2017. gada vasarā bija pirmie, kas devās uz Latviju un pateicās Kanadas kaņavīriem par dienestu.

SPĀNIJA. Vēstniece Argita Daudze apmeklēja Ramona Menendesas Pidalas fondu (*Fundación Ramón Menéndez Pidal*), lai tiktos ar tā prezidentu Hesūs Antonio Sidu Martinezu (*Jesús Antonio Cid Martínez*) un fonda darbiniecēm, lai pārrunātu sadarbības iespējas filoloģijas un literatūras zinātnēs. Ramons Menendess Pīdals (1869-1968) bija spāņu filologs, valodas vēstures un folkloras pētnieks, kurš īpaši izceļas ar saviem pētījumiem par spāņu viduslaiku varoņeposu *Cantar del Mio Cid* jeb Dziesmu par Sidu. Ramona Menendesas Pīdala fonds atrodas mājā, kuru zinātnieks iegādājās 1926. gadā un kurā dzīvoja un strādāja līdz mūža beigām. Vēsturiskajā ēkā notiek aktīvs darbs pie R. M. Pidalas literatūrzinātniskā mantojuma apkopošanas, izdošanas un digitalizēšanas.

KRIEVIJA. Latvijas Republikas vēstnieks Krievijas Federācijā Māris Riekstiņš tikās ar Latvijas Republikas Valsts Ieņēmuma dienesta Muitas pārvaldes un Latvijas Republikas Valsts robežsardzes pārstāvjiem, kurās laikā tika pārrunātas aktuālātes robežsardzes un muitas sadarbības jomā. Vēstnieks informēja par aktuālātes Latvijas – Krievijas attiecībās, kā arī par jautājumiem attiecībā uz Latvijas-Krievijas starpvaldību komisijas darbu, īpaši uzsverot nepieciešamību nodrošināt abu valstu robežsardzes un muitas dienestu sadarbību, lai likvidētu robežšķērsošanas laikā esošās problēmas un mazinātu rindas uz robežas. •16. janvārī Pleskavā darbu uzsāka vīzu centrs, kurā tiek pieņemti vīzu pieteikumi ieceļošanai Latvijā. Vīzu centru atklāja konsulāta vadītāja Evija Dumpe un *Pony Express* vīzu servisa departamenta direktore Jeļena Ļebedeva. Vīzu centrs atrodas *Pony Express* Pleskavas filiālē, adrese: Komunālējā iela 15b (pirmais stāvs).

dziesmu aranžijas, radītas par godu brīvdabas koncertam "Kartupeļu ziedonis", kas izskanēja 2019. gada jūlijā līdzās kultūralo kartupeļu laukam Kuldīgā.

Siguldā uzstāsies britu mūziķis Džeimss Arturs

Ar koncertu Siguldas pilsdrūpās 26. augustā Latvijā atgriezīsies romantiskais britu dziesmiņnieks Džeimss Arturs. Latvijā mūziķis uzstāsies ar pavisam jaunu koncertprogrammu, informē koncerta organizatori.

Džeimss Arturs // Foto: LETA

Iepriekšējo Džeimsa Artura uzstāšanās Lucavsalā 2018. gada maijā apmeklēja aptuveni 30 000 skatītāju. Ar dziesmu sacerēšanu Džeimss esot nodarbojies jau no pusaudža gadiem, bet pirmo atpazīstamību jaunietis ieguva ar hitu *Impossible*, 2012. gadā uzvarot 9. britu *X Factor* sezonā.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Kad Jeruzalemē tika plānots vērienīgs pasākums – Piektais pasaules holokausta forums, atzīmējot 75 gadus kopš Aušvicas nāves noņemšanas 1945. gada 25. janvārī (kas globāli atzīta kā holokausta upu piemiņas diena), Jeruzalemes memoriālais institūts *Yad vashem* kā šī foruma organizators (piedalās 46 valstu līderi) publicēja to personu sarakstu, kam būs ļauts nākt klajā ar uzrunu.

Kā pirmais aicināts uzrunāt foruma dalībniekus Krievijas Federācijas prezidents Vladimirs Putins, tad nāk Francijas prezidents Emanuels Makrons, Vācijas prezidents Franks Valters Steinmaiers.

Bet Polijas prezidents Andžejs Duda šai sarakstā nebija iekļauts kā persona, kam ir tiesības ņemt vārdu.

Uzzinājis, ka viņam tur neļaus runāt, Andžejs Duda paziņoja, ka

uz forumu nedosies. Jo pēc tam, kad, aplausu pavadīts, savu uzrunu teiks Putins, Duda nevarēs publiski atspēkot Krievijas “nacionālā līdera” melīgos, demagoģiskos apgalvojumus par to, kas izraisījis Otro pasaules karu.

Kā zināms, Putins ir burtiski apsēsts, mēģinot novelt Otrā pasaules kara izraisīšanas vainu no Molotova-Ribentropa (Staļina-Hitlera) pakta, kuŗa rezultātā tika saplosīta Polija un okupētas Baltijas valstis.

Putinā un krievu imperistos visumā ir iezidies, var teikt, ģenētisks naidis pret Poliju: viņiem kremt tas, ka 1612. gadā poļu karapulki bija ieņēmuši Maskavu, ka 1920. gadā notika “brīnums pie Vislas”, kad nule atdzimušās Polijas karaspēks apturēja sarkanarmijas divīzijas, kuŗas jau bija gatavas drāzties uz Varšavu un tālāk uz Berlīni.

Vladimirs Vladimirovičs, gatavojoties svinēt Lielo Uzvaru 9. maijā, tagad mēģina iztēlot starpkaŗu Poliju kā Hitlera sabiedroto, bet arī, nosaucot tā laika Polijas sūtni Berlīnē par “antisemitisku cūku”, izspēlēt “ebrēju karti”, zākājot poļus kā žīdu nīdējus.

Tā kā Polijas prezidentu Andžeju Dudu, kam *Yad vashem* aizbāz muti, var saprast.

Šai sakarā Telavivas laikraksta *Ha'aretz* 17. janvāra numurā žurnālists Ofers Aderets nācis klajā ar rakstu: “Izraēla kapitulējusi Putina Otrā pasaules kara revizionisma priekšā.”

Raksta autors mūs iepazīstina ar personu, kas stāv aiz visa šī skandāla: izrādās, ka šā gada vērienīgo globāla mēroga forumu Jeruzalemē “no saviem līdzekļiem” financējis Maskavā mītošais 66 g. v. oligarhs (pēc Vikipēdijas – arī filantrops un mecenāts) Vja-

Putins, Duda, vēsture
VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

česlavs Moše Kantors, kuŗš, izmantojot naudu (pēc *Forbes* viņš ir 3,7 miljardus dolaru “vērts”) un prasmi uzturēt sakarus, bija uzkalpojies līdz Eiropas ebrēju kongresa priekšsēža postenim. Viņu uzskata par “Putina cilvēku”, viņš izdara spiedienu uz *Yad vashem* – un mums nu viss skaidrs.

Noslēgumā gribas atgādināt šo to no vēstures.

1945. gada 25. janvārī Aušvicas noņemnes teritorija gandrīz nebija ko atbrīvot: padomju kaŗavīri tur atrada tikai pāris desmitus novārgušu bērnu, kas tika aizmirsti kādā barakā. Noņemnes apsardze, “bēgot no krieviem”, laidās lapās, raujot sev līdzī dzīvi palikušos ieslodzītos, dzenot tos “nāves maršā”, kuŗa gaitā daudzi gāja bojā.

Padomju kaŗavīriem nebija ko glābt: Aušvicas gāzes kamerās dažu gadu laikā jau bija nogalināti

vismaz miljons ebrēju no Polijas, Vakarēiropas, Ungārijas, Grieķijas...

Kāpēc Aušvicas, Maidanekas, Sobīboras un citas nāves noņemnes tika ierīkotas tieši poļu zemēs? Atbildi sniedz Timotijs Snaiders savā grāmatā *Bloodlands* (Asinszemes), kas tulkota latviski: poļu zemēs vairs nebija valsts, bija tikai Lielvācijas vara, “bezvalsts telpa”, kur Himlers varēja “īstenot ebrēju jautājuma atrisinājumu” netraucēti.

Un pašās beigās, piedodiet, “rozīnīte”: 1939. gada 28. septembrī, pēc PSRS-Vācijas draudzības (!) līguma parakstīšanas, Staļins sarunā ar Ribentropu teica: “Ja, pretēji cerētajam, Vācija nonāks grūtā stāvoklī, tā var būt pārliecināta, ka padomju tauta nāks Vācijai palīgā un neļaus Vācijai tikt nožņaugtai.”

Ne pielikt, ne atņemt.

KĀRLIS
STREIPS

Latvijas Valsts prezidents Egils Levits šonedēļ ir Šveicē. Pirmdien viņš viesojās Eiropas kodolpētījumu organizācijā CERN, kas atrodas Ženēvā (tas ir saīsinājums jēdzienam Eiropas kodolpētījumu konsilijam franču valodā). Organizācija dibināta 1954. gadā, un tajā ir 23 dalībvalstis, sešas asociētas valstis un vēl divas, ar kuŗām patlaban notiek sarunas par asociētās valsts statusu. Patlaban mūsu valsts nav šajā sarakstā, taču Latvija cer par asociētu valsti kļūt nākamgad, 2021. gadā. Visticamāk, tas bija viens no prezidenta galvenajiem mērķiem, tiekoties ar organizācijas pārstāvjiem. Latvijā 1961. gadā atklāts Salaspils kodolreaktors, kuŗa zinātnieki veica radiācijas pētījumus par enerģijas pārvēršanos, jonu kristāliem, gamma stariem, starojuma dozimetriem, beta spektrogrāfiem un citiem procesiem, kuŗi man, lai arī analītiskā ķīmijā dēlam, ir tumšākā no tumšākajām bildēm. Esmu ābols, kuŗš šajā ziņā krita tālu, tālu no koka. Taču PSRS okupācijas laikā Salaspils reaktora ļaudis sadarbojās ar pētnieciskām iestādēm gan Padomju Savienībā, gan arī citur. Okupētās Latvijas Zinātņu akadēmijas Fizikas institūtā darbojās praktiķi no Irākas, Ziemeļkorejas un Lībijas, savukārt atsevišķi kodolfiziķi no Latvijas pavadīja laiku Irākā un Lībijā. Salaspils kodolreaktors apturēts 1998. gada jūnijā, jo valsts to prieku vienkārši nevarēja atļauties. Tā pārbūvēšana atbilstoši modernai izpratnei par drošību būtu maksājusi apmēram 20 miljonus ASV

dolaru. Kodoldegviela no Salaspils tika izvesta uz Krieviju, lai gan apmēram 1200 kubikmetru radioaktīvo atkritumu joprojām atrodas turpat uz vietas un zem stingras apsardzes. Taču zinātnisks darbs sakarā ar kodolenerģiju saistītiem jautājumiem arī mūsu valstī turpinās. Jau tagad ir starpdisciplināra darba grupa sadarbībai ar CERN organizāciju. Tajā pārstāvētas vairākas universitātes, institūti, ražotāji un nozaru asociācijas. Galvenais mērķis ir veidot jaunus kontaktus, kas, iespējams, nākotnē varētu nozīmēt kopprojektus un arīdzan kopfinansējumu.

No Ženēvas Valsts prezidents devās uz Davosu, kur otrdien, 21. janvārī, sākās 50. Pasaules Ekonomiskā foruma konference. Starp citu, Levita kungs bija viens no trim galvenajiem runātājiem diskusijā par Centrālās un Austrumeiropas ekonomisko attīstību. Forumā laikā viņš arī piedalījās vairākās apaļā galda diskusijās par Eiropas Savienības nākotni un ilgtspēju. Tāpat prezidentam bija vairākas divpusējas tikšanās ar citiem Davosas grandiem. Mūsdienā Pasaules ekonomiskais forums dibināts 1971. gadā kā Eiropas menedžmenta forums. Tā dibinātājs ir biznesa profesors Ženēvas universitātē Klaus Švābs, un šogad, 50. pasākumā, viņš joprojām ir možs un aktīvs. Uz pirmo forumu viņš uzaicināja 444 Rietumeiropas uzņēmumu pārstāvjus, un galvenais mērķis bija palīdzēt tiem labāk saprast amerikāņu biznesa un menedžmenta principus. Taču drīz vien notikumi

pasaulē piespieda Švāba kungu paplašināt fokusu, un jau 1974. gadā blakus biznesmeņiem forumā grozījās pirmie politiķi. Par Pasaules ekonomisko forumu organizācija pārtapa 1987. gadā. Jau nākamajā gadā Davosā tikās Grieķijas un Turcijas pārstāvji, lai parakstītu Davosas deklarāciju un tādējādi novērstot kaŗu starp abām pusēm. 1989. gadā Ziemeļkoreja un Dienvidkoreja Davosā sarīkoja pirmo tikšanos valdības ministru līmenī. Tajā pašā gadā tur tikās Austrumvācijas premjerministrs Hanss Modrovs un Rietumvācijas kanclers Helmūts Kols, lai apspriestu Vācijas apvienošanu. Tiesa, 1989. gada janvārī Berlīnes mūris nebija vēl pat sācis krist, taču acīmredzot abas puses jau tad bija gatavas sākt, tā teikt, viena otru apostīt. 1992. gadā pirmoreiz publiski un kopā parādījās Dienvidāfrikas prezidents Frederiks Deklērks un cilvēktiesību leģenda Nelsons Mandela. Un pērn Davosā pirmoreiz septiņu gadu laikā aci pret aci tikās Grieķijas premjers Aleksis Ciprass un Maķedonijas premjers Zorans Zaevs. Tapa nolemts, ka Maķedonija atteiksies no Aleksandra Lielā vārda lietošanas attiecībā uz valsts galveno lidostu. Visos minētajos gadījumos saruna Davosā ar laiku noveda pie kaut kā plašāka. Vācija nūdien apvienojās. Dienvidāfrikā nūdien beidzās baisā apartheida sistēma. Un Maķedonija sevi pārdēvēja par Ziemeļu Maķedoniju un tādējādi atrisināja ilgstošo strīdu ar kaimiņvalsti, lai varētu uzsākt sarunas par iestāšanos Eiropas Savienībā.

Ko prezidents atvedis no Šveices?

Dalība Davosas forumā notiek tikai un vienīgi uz ielūguma pamata. Galvenokārt tie ir pasaules bagātākie uzņēmumi, kuŗi īstenībā ir apvienojušies ar mērķi uzlabot pasauli. Politiķi, aktieri un citi ļaudis tiek aicināti tāpēc, ka foruma organizētāji uzskata, ka viņiem varētu būt sakāms kaut kas tāds, kas arī citiem būtu interesants un svarīgs. Tā, piemēram, šogad forumā bija diskusija par klimata maiņu, kuŗā piedalījās zviedru pusaudze Grēta Tunberga, kuŗa pāris gadu laikā ir kļuvusi par globāli slavenu meiteni. Forumā Grēta sūri pasmīnēja un atzina, jā, par uzmanības trūkumu viņa nav varējusi sūdzēties. Drošības līmenis Davosā ir visaugstākajā līmenī, jo tur arī, piemēram, šogad piedalījās ASV prezidents Donalds Tramps, Vācijas kanclere Angela

Merkele, Lielbritānijas princis Viljams un citi *grandi*.

Nav tā, ka no Latvijas katru gadu kāds tiktu aicināts uz Davosu. Pērn janvārī, piemēram, politiķi jaunievēlētajā Saeimā joprojām kašķējās par koalīcijas veidošanas jautājumiem, līdz ar to premjers Māris Kučinskis bija tā dēvētā “klibā pile.” Arī valsts prezidenta Raimonda Vējoņa termiņš tuvojās beigām. Toties iepriekšējā – 2018. – gadā, Davosas forumā piedalījās i premjers Kučinskis, i tālaika finanču ministre Dana Reizniece-Ozola. Kādreizējā Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga uz Davosu tika un joprojām tiek aicināta rēgulāri, jo ārpus prezidentes karjēras, protams, viņa ir globāli pazīstama psiholoģe un folkloras eksperte. Šis ielūgums uz Pasaules ekonomisko forumu ir gods valstij.

ZIŅAS	BIZNESĀ PORTĀLS NOZARE.LV	ARHĪVS	APSKATI
PR SERVICE	MEDIJU MONITORINGS	TULKOJUMI	FOTO UN VIDEO

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
marketing@leta.lv
+371 – 672 225 09
www.leta.lv

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Kā Latvijā ievēro cilvēktiesības?

Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs Nils Muižnieks intervijā Ligitai Kovtunai

2016. gadā tapa Eiropas Padomes ziņojums par cilvēktiesību ievērošanu Latvijā, kurā bija daudz iebildumu – par to, ka Latvija nepieņem Stambulas konvenciju, ka joprojām ir problēmas ar seksuālo minoritāšu tiesībām, par bērniem – nepilsoņiem u. c. Vai no tā, ko arī jūs rekomendējat izdarīt, lai situāciju vērstu labāku, ir daudz izpildīts?

Vispirms par bērnu – nepilsoņu jautājumu – biju to “cilājis” gadus divdesmit, beidzot tas ir atrisināts, ir pieņemts attiecīgs Saeimas lēmums. (Jaundzimušajiem no 2020. gada 1. janvāra vairs netiks piešķirts nepilsoņa statuss, paredz Saeimā 17. oktobrī galīgajā lasījumā atbalstītais likumprojekts. – Red.).

Par dzimumu līdztiesību problēma joprojām ir aktuāla. Kāpēc Latvijas cilvēkus “baida” Stambulas konvencija? Tajā tiešām nav nekādu “zemūdens akmeņu”, un Latvija ar savu neparakstīšanu raida signālu, ka nav gatava atzīt un risināt jautājumus, kas attiecas, piemēram, uz vardarbību ģimenē. Stambulas konvencijas ratificēšana īstenībā ir labas gribas paraugs, to var arī neratificēt, bet – valstī šiem jautājumiem jābūt sakārtotiem, proti, jābūt attiecīgi skolotai policijai, precīzai likumdošanai, kas stingri aizsargā upuri no vardarbības, jābūt krīzes centriem, it īpaši sievietēm, utt.

Un tomēr – gribas domāt, ka ir kāds būtisks iemesls pretestībai Stambulas konvenciju ratificēt, ja jau pat Romas katoļu baznīcas arhibīskaps Zbignevs Stankevičs ir noraidošs... Vai tiešām Latvijā sievietēm tik ļoti dara pāri, vai ir kādi pētījumi?

Ir statistika, ko sagatavo Eiropas Cilvēktiesību aģentūra, kas savukārt veic aptaujas visā Eiropā. Latvijā, salīdzinot ar citām valstīm, tiešām pāridarījumu gadījumu ir pietiekami daudz. Un ir vēl kāda

Foto: Līgita Kovtuna

nianse – vai valstī tiek atpazīta psiholoģiskā vardarbība, vai šādiem gadījumiem ir pietiekami labi sagatavoti speciālisti? Tāpēc palieku pie sava uzskata – tad, kad nebūs iemeslu pievienoties Stambulas konvencijai, tad arī nebūs vajadzības to parakstīt. Pagaidām iemesli tomēr vēl ir.

Latvijas tiesībsargs Juris Jansons ir vērsies Satversmes tiesā par garantēto minimālo ienākumu līmeņa neatbilstību Satversmei. Vai atbalstāt kolēģu?

Interesanti, ka arī sociālekonomiskās tiesības Latvijā mēģina

risināt tiesas ceļā! Šī tendence Eiropā sāka izplatīties tieši krīzes laikā, un Latvijas tiesībsargs ir šīs iniciatīvas priekšgalā. Juris Jansons tiešām ir paveicis daudz, arī tai ziņā, ka viņš dara lielu informācijas darbu. Pārāk ilgi sociālekonomiskās tiesības bijušas atstātas novārtā. Visu cieņu darbam, ko Latvijā dara tiesībsargs!

Kurī, jūsuprāt, ir tie lielākie pārkāpumi cilvēktiesību jomā Latvijā, kas prasa neatliekamu risinājumu?

Tie ir divi, pirmām kārtām negatīvā ziņā “izceļamies” migrā-

Nils Muižnieks: “Nav tādas starptautiskas konvencijas, kas varētu uzspiest pieņemt migrantus. Bet – ikkatrai ES dalībvalstij ir pienākums izskatīt ikkatru patvēruma prasību un izspriest, vai tai ir pamatojums. Ja nav, tad patvēruma prasītājs ir jāatgriež savā dzimtajā zemē. Nav cilvēktiesību pārkāpums, ja migrantu nepieņem, bet pārkāpums ir neizskatīt prasību pēc patvēruma, un saistības šai jomā Latvijai ir jāpilda.”

cijas jautājumu jomā, proti, attiecībā uz iedzīvotāju attieksmi. To gan var saprast, jo tomēr Latvijā esam traumēti no padomju laika migrācijas, bet esam arī starp retām valstīm, kas uzskata, ka nevajag palīdzēt bēgļiem. Ir indekss, kas vērtē dalībvalstu iedzīvotāju attieksmi šai ziņā, un Latvija diemžēl jau gadus desmit ir tā apakšgalā...

Vai, piemēram, igauņi ir draudzīgāki?

Jā, mēs esam pašā apakšgalā. Otrais no diviem minētajiem – geju, lesbiešu un transseksuālu tiesības. Vairāk nekā pusē no ES valstīm ir juridiski atzītas partnerattiecības, Latvija – atkal pēdējā vietā.

Kurās jomās “izskatāmies” labāk?

Attiecībā uz demokrātijas progresu un tiesu varas respektēšanu. Latvijā arī nenotiek tas, kas citās Austrumeiropas zemēs – sabiedrisko mediju pakļaušana valsts pārraudzībai. Ir gan cita lieta – mūsu mediji tiek vāji financēti, spiesti cīnīties kā laivas par savu neatkarību. Arī attiecībā uz likumdošanas praksi par nevalsts organizāciju līdzdalības iespējamību, caurskatā-

mību u. c. svarīgām pazīmēm “izskatāmies” labi.

Un tomēr, atgriežoties pie migrantu pieņemšanas/nepieņemšanas problēmas – jūs teicāt, “esam traumēti no padomju laikiem.” Es teiktu – mums Latvijā ir rūgta pieredze un tālejoši secinājumi attiecībā uz to, kā neļālu migrantu masa var ietekmēt politiskos procesus valstī, tostarp, trauslo demokrātijas progresu. Jā, arī trimdas tautieši mēdz pārmest, sakot, ka “mēs taču arī bijām bēgļi, ko, piemēram, lielā Amerikā viesmīlīgi uzņēma”...

Nav tādas starptautiskas konvencijas, kas varētu uzspiest pieņemt migrantus. Bet – ikkatrai ES dalībvalstij ir pienākums izskatīt ikkatru patvēruma prasību un izspriest, vai tai ir pamatojums. Ja nav, tad patvēruma prasītājs ir jāatgriež savā dzimtajā zemē. Nav cilvēktiesību pārkāpums, ja migrantu nepieņem, bet pārkāpums ir neizskatīt prasību pēc patvēruma, un saistības šai jomā Latvijai ir jāpilda.

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem Kultūras ministrija

BRIGITA ZUTERE

Ar Latvijas Universitātes fonda gādību ceļu pie lasītājiem sākusi grāmata par latviešu karavīru Timermani (1909-1945), ko sarakstījuši Latvijas Universitātes (LU) vēsturnieki, – “Latviešu karavīra stāsts: Roberts Dāvids Timermanis (1909-1945)”, saistoša ikvienam, kam interesē 20. gadsimta pirmās puses Latvijas militārā vēsture un nacionālās pretošanās kustības vēsture. Grāmatā aprakstītais ir apliecinājums, ka sarežģītie vēstures likoči visspilgtāk atspoguļojas tieši cilvēku likteņos un dzīvesstāstos.

Stāsta galvenais varonis ir LU fonda mecenāta, Austrālijas latvieša **Eigita Dāvja Timermaņa (Gogas) tēvs**. Šis stāsts ir kā piemiņklis Gogas tēvam un daudziem citiem cīnītājiem: “Viņu upurēšanas tautas brīvības vārdā nav iespējams atmaksāt, vienīgi varam uzturēt viņu piemiņu dzīvē.” Eigigs D. Timermanis (1935) lielāko dzīves daļu pavadījis svešatnē. Tautietis dalās savās bērības atmiņās, kas vēl pavadītas Latvijā:

“Tētis bija cīnītājs. Kara beigas nebija beigas tēta karām par savu Latviju. Viņš bija devis zvērestu Latvijai un par to bija gatavs nolikt galvu – kā daudzi citi, kas uzņēmās leģionāru un vēlāk nacionālo partizānu gaitas.”

Grāmatas autori ir LU Vēstures un filozofijas fakultātes (VFF) vēsturnieki – mūsu lasītājiem jau labi pazīstamais prof. **Dr.hist. Ēriks Jēkabsons** un LU VFF vēstures doktorants **Mg.hist. Reinis Ratnieks**. “Skatoties caur viena cilvē-

ka un viņa līdzcilvēku dzīves prizmu cīņā pret padomju okupāciju, parādījās īpašības, kas vieno visus Latvijas nacionālos partizānus – mērķtiecīgums, cīņas gars, dzimtenes mīlestība, ko Roberts Timermanis parādīja līdz savai mūža pēdējai dienai. Partizāni bija saules stari Latvijai šai tumšajā un ļoti grūtajā laikā,” saka Reinis Ratnieks.

Cetrās nodaļās lasītājam būs iespēja iepazīt stāsta galveno varoni, LU absolventu Robertu Dāvidu Timermani, viņa gaitas Otrā pasaules kara laikā, darbību nacionālo partizānu kustībā 1945. gadā, kā arī uzzināt vairāk par nacionālo bruņoto pretestību padomju okupācijai Latvijā 1944. – 1957. gadā. Grāmatas izdošanu LU Akadēmiskajā apgādā financēja mecenāts Eigigs D. Timermanis.

Grāmatas atvēršanas sarīkojumā Latvijas Kara mūzeja direktore **Aija Fleija** dalījās priekā, ka mūzeja sienās Austrālijas latviešu – Eigita D. Timermaņa un Jāņa R. Vējiņa (1926-2012) – vārdi ir izskanējuši bieži. Aktīvie un nesav-

tiegie tautieši atbalstījuši grāmatu izdošanu, tādējādi apliecinot, ka ir patiesi patrioti. Caur notikumu līdzdalībnieku stāstiem ir pavēries jauns ceļš uz Latvijas vēstures sapratni. Grāmata nav paredzēta tirdzniecībai, bet ir pieejama LU bibliotēkās vai par ziedošanu – LU fonda birojā Rīgā, Krišjāņa Barona ielā 49-24 (2. ieeja, 3. stāvs). www.fonds.lv

UZZINĀI

Eigita Dāvja Timermaņa sadarbība ar Latvijas Universitātes (LU) fondu aizsākās 2009. gadā ar atbalstu LU fonda stipendijai “Ceļmaize” un grāmatu dāvinājumiem Latvijas Universitātei. 2011. gadā notika pirmās sarunas par Timermaņa kunga vēlmi atbalstīt LU centīgākos un mērķtiecīgākos studentus, kas studē doktorantūras studiju programmās. Tiekoties pie toreizējā rektora prof. M. Auziņa, vienoties, ka atbalsts tiks novirzīts tieši sociālo zinātņu studentiem, kas veic praktiskos pētījumus. Un tā 2012. gada nogalē

LU fonds dāvinājumā no Eigita Dāvja Timermaņa saņēma trīs zemes īpašumus, no kuŗu nestajiem augļiem tiek sniegts atbalsts izciliem studentiem, kas veic tautsaimniecībai nozīmīgus pētījumus. Līdz šim Timmermaņa stipendijas saņēma trīs zemes īpašumus, no kuŗu nestajiem augļiem tiek sniegts atbalsts izciliem studentiem, kas veic tautsaimniecībai nozīmīgus pētījumus. Līdz šim Timermaņa stipendijas ir saņēmušas trīs doktorantes no LU Biznesa, vadības un Ekonomikas fakultātes.

2018. gadā pēc LU fonda aicinājuma Eigigs Dāvis Timermanis piekrita novirzīt 3500 eiro LU Absolventu takas izveidei LU Botāniskajā dārzā. Šis ziedojums vēl tiks viņa tēva kā LU absolventa piemiņai.

Eigita Dāvja Timermaņa tēvs Roberts Dāvids Timermanis bija LU absolvents. 1932. gadā R. D. Timermanis iesāka studijas LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā, kuŗu pabeidza 1937. gadā.

JURIS LORENCS

Aizvadītā gada decembrī man bija iespēja atkal paviesoties Ukrainā, pašam savām acīm ieraudzīt nesēnā kara postījumus Doņeckas apgabala pilsētās Slavjanskā, Družkivkā un Mariupolē. Tikties ar cilvēkiem, kuŗi paši personīgi piedzīvojuši karu – gan “parasto”, klasisko, gan uzbrukumus valsts informācijas telpai. 2014. gada pavasarī un vasarā šo teritoriju uz laiku fiziski bija okupējuši teroristi. Vietējā politiskajā leksikā pastāv stingrs nodalījums starp separātistiem un teroristiem. Pirmie ir tie, kuŗi vienkārši vēlas atdalīties no Ukrainas vai pat pievienoties Krievijai. Par teroristu separātists pārtopot brīdī, kad ņemot rokā ieroci.

bija tā, ka viņš neparādīja tautai karu. To karu, ko tiku piedzīvojis es. Šaušalīgos skatus ar liķiem, ievainotajiem un sagrautajām ēkām. Cilvēki sēdēja elegantās kafējnicās Ļvivā un Kijevā, bet šeit ritēja karš. Līdz Kijevai no šejienes ir 700, bet līdz Ļvivai – veseli 1000 kilometri. Savukārt vietējie pakāpeniski pierada pie dzīves nāves ēnā.

Družkivka ir neievērojama Doņeckas apgabala pilsētiņa. Patiesībā Ukrainā tādu ir simtiem – paputējušas rūpnīcas, vienmuļā padomju laiku apbūve, pelēki kioski, izdrupušas ielas. Tāpēc notikumi, kas šeit risinājās 2014. gada vasarā, jo uzskatāmāk parāda okupācijas un terora ikdienību. Izrādās, arī

bija narkomāni, prostitūtas, alkoholiķi, bezpajumtnieki – cilvēki, kuŗi uzkrītoši dūrās acīs. Tad kārtā pienāca Ukrainas patriotiem, “svēšām” baznīcām (piemēram, baptīstiem, adventīstiem, katoļiem), patiesībā visiem, kuŗi atšķīrās no “vidusmēra”. Tika dibināti īpaši “tautas tribunāli” jeb “troikas”, atjaunots nāvessods. Vardarbība, marodierisms un laupīšanas kļuva par ikdienu. “Ideoloģiski neuzticami” cilvēki tika padzīti no mājām, iedzīve izzagta un izvazāta, viņu vietā ievācās separātistu ģimenes. Kad Ukrainas valstij lojālajiem spēkiem 5. jūlijā izdevās atbrīvot daļu Donbasa teritorijas, to skaitā arī Družkivku, atklātībā parādījās ziņas par noziegumiem,

Frontes līnija atrodas viedtālrunī

Sagrautā Mariupoles policijas ēka

Lielkalibra lādiņa trāpījums. Slavjanska, Ukraina

nas pusē atrodas 40 000 karavīru un robezsargu, nedaudz mazāk separātistu kontrolētajās teritorijās. Savstarpējās apšaudes pēdējā laikā esot kļuvušas retākas un vairāk atgādinot militāru rituālu. Tā sakot, “principa pēc”, neliels atgādinājums par sevi. Tomēr arī šajās “rituālajās apšaudēs” katru mēnesi vidēji iet bojā divi trīs ukraiņu karavīri. Kā parasti karā, arī Ukrainas konflikta laikā esot pazudis liels skaits ieroču. Neuzskaitīti tie tagad klist pa valsti, daži nonāk melnajā tirgū vai pat tiek izvesti uz ārzemēm. Gluži kā Latvijā pēc Pasaules kariem, arī Ukrainā bērni šodien atrod nesprāgušus lādiņus, granātas, spēlējās ar tiem un nereti gūst sakropļojumus, pat iet bojā.

Separātistu un viņu Krievijas atbalstītāju okupētajās teritorijās patlaban dzīvojot aptuveni divi miljoni cilvēku. Daudzi devušies bēgļu gaitās uz Ukrainu vai Krieviju, citi atraduši darbu Eiropā, it īpaši pēc bezvīzu režīma nodibināšanas starp Ukrainu un ES. Dažiem kaba tā esot trīs pases – Ukrainas, Krievijas un Doņeckas Tautas republikas pase jeb “grāmatiņa ar vistu uz vāka”, kā to nicīgi dēvē Ukrainas pusē. Te nav ne Ukrainas, ne Krievijas mobilo sakaru operātoru, vien vietējais tīkls “Feniks”. Ar ārpusauli cilvēki parasti sazinoties ar “watsup” vai “skype” palīdzību. Apliecinājums tam, ka modernās tehnoloģijas pārvar ne tikai valstu robežas, bet pat frontes līnijas. Te nav īstu banku – ne Ukrainas, ne Krievijas. Pēdējās baidoties no starptautiskām sankcijām. Sprotams, nav arī elektronisko norēķinu. Toties darbojas īpašas starpnieku firmas, kas piedāvā noņemt naudu no banku kartēm, bet ar ļoti augstu

komisijas procentu. Aprītē grozās vien skaidra nauda, gluži kā padomju laikos.

Tie ukraiņi, kuŗi pabijuši okupācijas zonā, kā vienu no lielākajām problēmām saskata nevis izpostītās pilsētas, sagrauto ekonomiku un pat ne bruņoto bandu klātbūtni, bet gan Jaunkrievijas propagandas, kā viņi izsakās, ideoloģiski “nozombētos” cilvēkus. Ukraina šodien ir informācijas kara priekšpostenis. Te tiek izmēģināta gan primitīva propaganda, gan pavisam jaunas maldināšanas un dezinformācijas tehnoloģijas. Ik pa brīdī Krievijas internetā uzpeld “ekspertu” zīmētas kartes, kas rāda nākotnes Ukrainu – nelielu valstiņu Eiropas centrā, pārpalikumu pēc pašreizējās valsts sadalīšanas starp Poliju, Ungāriju, Rumāniju un Krieviju. Joprojām strādā klasiskais propagandas paradokss – jo neticamākas kādas baumas, jo tās ir ticamākas. Darbojas vecais labais triks – viena tante teica, ka... Uzskatāms piemērs – skandaloza ziņa par “krustā sisto puisēnu”. 2014. gada 13. jūlijā Krievijas valsts televīzijas “Pirmajā kanālā” parādīja interviju ar sievieti, kas apgalvoja – viņas klātbūtnē ukraiņu karavīri nogalinājuši separātistu kaujinieka sievu un trīs gadus veco dēlu, kuŗu mātes acu priekšā vēl dzīvo esot piesītuši krustā. Vēlāk izmeklēšana pierādīja, ka stāstītais ir meli, izdomājums. Taču, kā saka, vilciens jau bija aizgājis, un vēl šodien Krievijas provincē daži cilvēki tic šim stāstam... Nebijušas informācijas kara iespējas piedāvā sociālie tīkli. Viedtālrunis tagad ir bezmaz vai katram, ieskaitot ierakumos sēdošos karavīrus. Kā liecina Ukrainas kara pieredze, frontes līnija tagad atrodas tieši blakus – tālrunī. Darbā tiek laisti viltus paziņu profili, izdomātas, neistas meitenes, kuŗas it kā meklē iepazīšanos. Automātiski izsūtītas ziņas ar aicinājumiem dezertēt, ar mērķi sēt paniku karavīru vidū. Uz šī fona aizvien ticamāki kļūst apgalvojumi, ka aizvadītajās ASV prezidenta vēlēšanās, iespējams, tomēr ir notikusi mērķtiecīga iejaukšanās no ārpuses. Diemžēl nākas atzīt – mēs dzīvojam ne tikai informācijas, bet arī pēcpatiesības laikmetā.

Donbasa ainava

Bruņotā konflikta laikā te nav bijušas frontes līnijas klasiskā izpratnē. Vietējie stāsta un rāda – te atradies kontrolpostenis, šeit tranšeja, te ierakums vai blindāža. Man tas viss atgādina chaosu. Tas tad arī ir modernais karš, kuŗā isti nevar saprast, kad un no kuŗienes šaus. Vēl vairāk – bieži nevar saprast, kurš ir ienaidnieks. Donbass – tā ir kalnaina stepe, kuŗā izkaisītas nelielas pilsētiņas un strādnieku ciemati. Apdzīvotu vietu konglomerāts – bez noteiktiem centriem, bez celtnēm, kur “piesiet aci”. Atšķirībā no Rietumukrainas te ir maz baznīcu. Toties ir ielas, kas stiepjas pat četrdesmit kilometru garumā, milzīgi fabriku korpusi, kūpoši dūmeņi. Ļoti “padomiska” ainava. Vietējie jokojoties saka, ka baznīcu cilvēkiem šeit aizstājot rūpnīca vai šachta.

Lūk, ko par 2014. gada pavasara notikumiem stāsta vietējās administrācijas darbinieks Aleksandrs: “Tolaik vēl strādāju Ukrainas Ārkārtējo notikumu ministrijā Doņeckas pilsētā. Tiku nolikts izvēlēties priekšā – dot zvērestu jaunajai okupācijas varai vai doties prom. Izvēlējos Ukrainu. Atstāju savu dzīvokli ar vienu sporta somu plecā. Vairāk tur neesmu bijis, jo esmu “melnajos sarakstos”. Mana bijusi draudzene tagad strādā okupētās Doņeckas administrācijā. Tā dažu dienu laikā dzīve pilnībā izmainījās. Viena no toreizējā prezidenta Porošenko kļūdām

Sašautais uzraksts Slavjansk šodien kalpo kā atgādinājums par neseno karu

Družkivkai ir sava “stūra māja”. Izskatā parasta divstāvu mūra celtnē, būvēta vēl cara Nikolaja I laikos policijas vajadzībām. Padomju gados tajā iekārtojās čeka, vācu okupācijas laikā – gestapo, pēc kara – atkal čeka. 90. gados šī vieta tika pamesta līdz brīdim, kad par to atcerējās okupācijas režīma iedibinātāji. Tad ēkā sāka saimniekot Doņeckas Tautas republikas Valsts drošības ministrija. Vietējie to esot dēvējuši isā vārdā – “pagrabi”. Atdzima kameras, atdzīvojas pratināšanas un spīdzināšanas telpas. Jau pirmajās jaunā režīma valdīšanas dienās sākās “tīrīšanas”, atbrīvošanās no “nevēlamiem elementiem”. Pirmie upuŗi

slepkavībām, bez vēsts pazudušiem cilvēkiem. Neiztika pat bez melnā humora. Izrādās, “stūra mājas” saimnieki bija paspējuši tajā iekārtot “Ļeņina istabu”, kaut ko līdzīgu “sarkanajam stūrītim” ar proletariāta vadoņa ģimetnēm, kopotajiem rakstiem, lozungiem, citātiem pie sienām utt. Dīvainākais šajā lietā ir tas, ka šie censoņi visdrīzāk savā mūžā nekad nebija studējuši Ļeņinu!

Tagad abas karojošās puses atdala aptuveni 300 kilometru gara nocietinājumu līnija, kas stiepjas no Luhanskas apgabala ziemeļos līdz Mariupoles pilsētai pie Azovas jūras. Pa vidū – dažus simtus metru plata “neitrālā zona”. Ukrai-

MĀRA LIBEKA

(Turpināts no Nr. 2)

Mums – pelēkie zirņi, brazīliem – melnās pupiņas. Fežuada (*fejuada*) jeb melno pupiņu sautējums ar cūkgaļu, kuŗu parasti gatavo augstspiediena katlā, nāk no Portugāles. Kad portugāļi iekaroja Brazīliju, viņi ierīkoja kafijas plantācijas un atveda vergus no Afrikas. Viņus baroja ar fežuadu, jo tas izrādījās lētākais ēdiens. Latvieši ēd daudz gaļu, bet brazīļi šajā ziņā ir nepārspējami. Gandrīz katrā mājā ir iebūvēta šurasku krāsns, kur uz ogleņiem tiek grilēta liellopa, cūkas, jēra, vistas un citu putnu gaļa. Brazīļu sadzīvē tas ir vesels rituāls, bet krogos pat šovs, kuŗu sauc par *churrascaria* šovu. Restorānā parādās jauneklīgs baltā virsvalkā ar iespaidīgu iesmu vienā rokā un tuteni – otrā. Uz iesma – liels gaļas gabals, no kuŗa tiek nogriezta branga šķēle. Nepaiet ilgs laiks un nākamais iesma nesējs ir klāt. Un tā nepārtraukti ik pēc piecām desmit minūtēm.

Brazīļu saimnieces droši vien labprātāk latviešu mājā galdā liktu manioku jeb mandžoku, kā tos sauc brazīļi un kas no ēdienkartes izspiedusi kartupeļus, tomēr nekā nebija, latviešiem kartupeļi ir nacionālais produkts. Viesdamās pie italiešu pēcteča Žuakina Lorenzoni, redzēju, cik manioka ir pieticīga. Augu, kuŗš ir līdzīgs ogu krūmam, izrauj ar visām saknēm, tās notīra baltas un vāra sālsūde-

Mums pazīstamo telpaugu bromēlijas un frizejas labprāt vajrojas uz koka stumbriem

nī. Garša līdzīga kā kartupeļiem, bet ieaudzēt pat vienkāršāk nekā kartupeļus – sagriez auga zarus un iebaksta zemē.

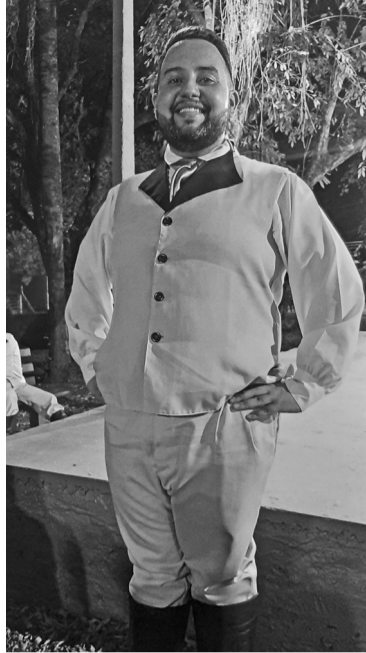
“Staburags” – vienīgā Dienvidamerikas latviešu deju kopa

Pie latviešu mājās ir uzbūvēta neliela skatuve, kur uzstājas ne tikai pieminētais Mariljas vadītais meiteņu ansamblis, bet arī vienīgā Dienvidamerikas latviešu tautasdeju kopa “Staburags” un no Latvijas tālo ceļu mērojušais “Atvars”. Simboliski, ka “Atvars” dibināts Jaunjelgavas novadā, kur atrodas Daugavas dzelmē nogremdētais Staburags. Tieši šīs latviešu tautai nozīmīgās klīns iespaidā jau vairāku gadu garumā ir izveidojušās draudzīgas saites starp Ižui un Jaunjelgavas novada pašvaldībām.

Deju kopas vadītājs Sandro Roberto Medeiros ir sporta skolotājs, kuŗa dzīslās rit ne tikai latviešu, bet arī portugāļu un vācu asinis un kuŗš atzina, ka “īstenībā latviešu kultūra ir maģiska, un tas, kuŗš to iepazīst, tajā iemīlas”. “Kad pirmo reizi ieraudzīju latviešu tautasdejas, tās likās sarežģītas, bet, kad pats sāku dejot, vairs nešķita grūti. Mans lielākais sapnis bija apmeklēt Latvijas Dziesmu un deju svētkus, ko arī 2013. gadā piepildīju,” sacīja Sandro. Toreiz gan viņš bija tikai skatītājs, bet aizvadītajā gadā viņa vadītais “Staburags” jau dejoja uz lielās Dziesmu un deju svētku skatuves valsts Simtgades svētkos.

Deju repertuārs tiek apgūts, izmantojot *Youtube*, tāpēc Sandro priecājas, ka “Atvara” vadītāja Inese ar latvietes acīm var apskatīties, kā uzlabot brazīļu kustības, īpaši izpildot lēnās un cēlās tautasdejas. Brazīļu temperaments ir īsti vietā, lai grūtības nesagādātu latgaļu dejas, bet to nevar teikt, piemēram, par Gatves deju vai stilizēto danci “Dievs, sargi Latvijul!”. Tur Inesei ir ko nemit, jo deļai vispirms jāiziet caur brazīļu sirdīm, lai tā nonāktu līdz latviski plastiskām ķermeņa kustībām, kaut ar brazīļu piesitienu.

Trīsdesmitdivgadīgais Vinicigs Luīzs Lazarotto “Staburagā” deļo kopš 2005. gada un stāsta man, ka draugi šurp atveduši skolas laikā, vienkārši lai padejotu, nesakot,

Tautas deju kopā “Staburags” Filipe vienmēr tiek pamanīts, jo ir viens no pieredzējušākajiem deļotājiem

kas tās par deļām. “Tie, kuŗi mani atveda, vairs nedeļo, bet es turpinu. Tikai tad, kad sāku mācīties deļot, uzināju, ka mācos latviešu tautasdejas. Tās nav grūtas, labāk gan patīk tās, kuŗām ir ātrums un spraigums,” saka Vinicigs.

Vēlāk, skatoties gan brazīļus, gan latviešus mūsu tautastēpos uzstājoties uz lielās izstāžu zāles skatuves, šķiet, ka sapņoju, jo grūti noticēt, ka pasaules otrā galā tik neviltoti un skaisti ļoti daudzu neļatiešu sirdīs tiek glabāta Latvija.

Vēsturiskā 11. līnija

Kopš 1890. gada, kad Brazīlijā ieļrauca pirmie latviešu kolonisti, lai, smagi strādājot, džungļus pārvērstu par apsaimniekojamu zemi un, kā raksta Jūlijs Lācis savā romānā “Mūža meļa maldī”, lai meklētu apsolīto zemi, no kurienes būs iespēja tikt uzrautam debesī, Ižui vairs ir palikuši tikai daži latvieši, kuŗi vēl runā mātes valodā. Bez jau pieminētā Edmara, kuŗš šogad ieguva Latvijas pilsonību un dienu un nakti Latvijas pasi glabā pie krūts, arī viņa krustmātes deviņdesmitgadīgā Lūcija un deviņdesmittrīsgadīgā Līvija. Pie latviešu saimes ir pieskaitīta arī Marilja, jo Edmars saka: “Mūsu vidū ir tāds teiciens: sievietē, kas gulējusi ar latvieti, kļūst par latvie-

Brazīliete Marilja un viņas meiteņu ansamblis, kam pilns pūrs ar latviešu tautasdziesmām

ti.” Arī viņu jaunākais dēļs Elias šovasar gatavojas kļūt par Latvijas pilsoni. Par pilsonības iegūšanu domā arī vecākais dēļs Eders. Visi trīs ģimenes vīriēši ir ārsti un, pateicoties tēvam, ir draugos ar latviešu valodu un kultūru.

Edmars savulaik ir studējis Portuālegri, kas atrodas 400 kilometrus no Ižui. Tur iepazīties ar skaisto mācītāja meitu Marilju, iemīlējis un apprecējis. Katru nedēļu dāvinājis viņai ziedus, līdz nolēmis, lai pati nāk un nogriež rozes, cik grib, viņa tēva mājās stādītajās rožu dobēs.

Lai govīm nebūtu karsti, tās tiek nocirptas

Lūcija un Līvija 2000. gadā bijušas Latvijā, apceļojušas arī Austriju, Vāciju un Šveici un uzskata, ka labākā vieta, kur dzīvot, tomēr ir Ižui, jo visu gadu te ir silts laiks, lēta pārtika un bezgala daudz augļu. Māsas dzīvo nelielā savrupnamā un uzskata, diezin vai tik ilgi baudītu dzīvi, ja būtu precējušās un pabendējušas nervus laulībā.

Abas sievietes ir dzimušas Brazīlijā un savas skolas gaitas sākušas turpat, kur citi latvieši – 11. līnijā,

kas atrodas 14 kilometru braucienā no Ižui. “Tur bija laba zeme, lai audzētu kviešus. Ieradās daudz latviešu, izcirta kokus, iekopa zemi un 1917. gadā uzcēla baptistu baznīcu un skolu. Baznīca gan vairs nav tāda, kā mūsu laikā – viens turīgs latvietis to nojauca un tās vietā uzbūvēja citu. Mūsu baznīca bija ļoti smuka. Viss tas apgabals bija ar latviešiem,” atceras Lūcija.

Ar gadiem Lūcijai un Līvijai saimniekot kļūvis arvien grūtāk un viņas pārvākušās uz pilsētu. Tēvam Ižui piederējis neliels veikals un abas sākušas tajā strādāt. Vēlāk Lūcija uzsākusi darba gaitas skolas preču veikālā, kur nostrādājusi trīsdesmit trīs gadus. Sākumā pie rakstāmlietām, bet vēlāk – fotonodaļā. Aizejot pensijā, piepelnījusies ar fotografēšanu.

11. līnijā daudzi latvieši, kas nodarbojas ar lauksaimniecību, uzcēla mājas, daži sev izveidoja pat maza apmēra “impērijas”. Piemēram, Amerikas latviešu apvienības Latviešu institūta izdotajā enciklopēdijā publicēts, ka Mierkalns apsaimniekoja vairāk nekā 1000 hektaru kviešu sējumu, apkaļojot slimības un kukaiņus ar lidmašīnām un novācot ražu ar kombainiem. Arī Grimmu ģimenei bijuši vairāk nekā 500 hektāru liels lauku īpašums. Lielākā daļa latviešu tomēr apstrādāja 20 – 50 hektāru lielas saimniecības, audzēja ne tikai graudaugus, bet arī turēja lopus. Tiesa, zīdātāriņu audzēšanai, kā tas bija Vārpas latviešu kolonijā netālu no Sanpaulu un kas nesa labus ienākumus, šeit, 11. līnijā, gan neviens nepievērsās.

(Turpinājums sekos)

Tā pirmie latvieši sāka savu dzīvi 11. līnijā

LĀSMA
GAITNIECE

(Nobeigums no Nr. 2)

Jau ilgāku laiku laikraksta lasītājiem piedāvājam ieskatu Sibīrijas ekspedīcijā un tās dalībnieku piedzīvojumos. Stāstījums par neaizmirstamajām dienām Sibīrijā tuvojas noslēgumam. Šoreiz iepazīstināsim ar diviem ciemiem Tomskas apgabalā – Petuhovu un Teguldetu. Savulaik tie abi bija nometinājuma vietas deportētajiem latviešiem. Ekspedīcijā piedalījās divas dāmas, kuŗas iepriekš minētājās apdzīvotajās vietās ir nākušas pasaulē. Grupas dalībnieki Petu-

hovu iepazīstina, pateicoties Anitai Renckulbergai un viņas iespaidīgajam stāstījumam, savukārt Teguldetu – pateicoties Ilgai Tiltiņai.

Tātad – Petuhova – neliels ciems, kas atrodas 33 kilometrus attālu no Tomskas. Nonākuši galā, priecājamies gan par savvaļas puķu pārbaģātību vietējās pļavās, gan raibu raibajiem namiņiem, kuŗi, iespējams, lielākoties tagad kalpo kā vasarnīcas Tomskas iedzīvotājiem, gan arī to, ka šeit, atšķirībā no citiem iepriekš apmeklētajiem ciemiem, sastapām samērā daudz cilvēku. Vēl viens, daudzām Sibi-

“Šie ir istie Sibīrijas bērni!” – klusi noteica kāds no ekspedīcijas dalībniekiem

Operātors Aivars Lubānietis darba momentā kopā ar Tomskas apgabala Petuhovas ciemā dzimušo Anitu Renckulbergu

Svētās Marijas patvēruma baznīca Tomskas apgabala Petuhovas ciemā

Sibīrijas dienasgrāmata. Petuhova un Teguldetā

Draudzība ar Teguldetas zirdziņiem tika nodibināta ātri

rijā apdzīvotām vietām netipisks vērojums – Petuhovā redzējam spēlējoties vairākus dažādu vecumu bērnus! Ar prieku noskatījies viņu vienkāršajās, tik ļoti zināmās rotaļās – bumbas spēlē, ķerenēs (pakaļdzīšanās), braukšanā ar divriteni un citās, kas Latvijā, šķiet, gandrīz ir aizmirstas. Viens no zēniem mūsu grupas dalībnieci, skolotājai Laurai Zeimei sūdzējies, ka, viņam spēlējoties, pārsprāgusi bumba. “Tie ir istie Sibīrijas bērni!” – secinājām, noskatoties šīs izdarības.

Kamēr operātors Aivars Lubānietis kopā ar Anitu Renckulbergu pagāja tālāk, lai ierakstītu interviju – atmiņu stāstu, mums radās iespēja pastaigāties pašiem savā nodabā. Kāda paugura galā pamaniņu iespaidīgu dievnamu debeszīla krāsā – Svētās Marijas patvēruma baznīcu, kas uzcelta 1895. gadā. Netālu uzslīta gulbūve, kuras ieeju aptver zili krāsotu dēļu žodziņš, taču tai priekšā bija atslēga. Nams atšķirībā no daudziem citiem, kas redzēti iepriekšējās ekspedīcijas dienās, par laimi, nebija pamests. Taču viena bēda gan – tas ilgojās pēc kaut neliela, bet remonta. Savukārt baznīcai otrajā pusē izauguši varēni ciedri; čaklākie no mums zem kokiem lasīja kritušos čiekurus.

Anitas Renckulbergas skaudro dzimtas stāstu drīz vien uzzinājām arī mēs. Viņas vecākus un vecvecākus deportēja 1949. gadā. Anitas māte izvešanas brīdī uz rokām bijis nesens dzimis dēliņš, kuŗš nomiris vilcienā un vienkārši izmests (apbedījuma vietas nav). Savukārt vecaistēvs nomiris neilgi pēc ierašanās Petuhovā – aprīlī. Kur atrodas viņa kapavieta, nav zināms. Vēl kāda spilgta atmiņa: Anitas mamma, vietējā ūdens-tilpnē mazgājot veļu, iekritusi un gandrīz noslikusi. Tas noticis pavasarī, kad ūdeņi ir visstraujākie. Par laimi, viņa paguvusi iekerties tilta balstos. Turpat netālu atradušies vīrieši, kuŗi, dzirdot sievietes kļiedzienu, nākuši skatīties, kas noticis, un mammu izvilkusi ārā.

Teguldetā. “Šoreiz Sibīriju redzam tikai no fasādes puses,” man

Kopbilde uz atvadām. Daļa Sibīrijas ekspedīcijas 2019 Tomskas grupas dalībnieku. Foto tapis Čaplīgina ielas diplomātu kafējnicā Maskavā pēc Latvijas Republikas vēstniecības Krievijas Federācijā apmeklējuma

pauza operātors Aivars Lubānietis, kuŗš tālo ceļu uz deportēto latviešu nometinājuma vietām mēro katru vasaru, sākot no 2000. gada. Taču tik gludi mums negāja vis, ekspedīcijas noslēgumā bija viens pavisam traks brauciens. Īsi pirms došanās mājup bija paredzēts, ka no Asinas brauksim uz Teguldetu, kur dzimusi un līdz divu gadu vecumam dzīvojusi Ilga Tiltiņa. Vismaz pusotru stundu traucāmie lielā ātrumā ar mikroautobusu Ford pa ļoti izdangātu zemesceļu. Visapkārt vieni vienīgi zirgi, mājas – neviens. Izjūta, ka šī apkārtnē ir izmirusi. Mums pretī brauca tikai balķu vedēji, saceldami lielus putekļu mākoņus.

Pirmais pārsteigums gaidīja, beidzot nokļūstot Teguldetas galvenajā ielā. Mums pretī nāca liels zirgu bars! Nē, tie nebija savvaļas zirgi, bet gan pieradinātie. Skaidrtie, ļoti koptie rikšotāji droši nāca klāt, atļaudami sevi paglāstīt un uzciņāt ar maizīti. Viens no tiem bija īpaši komūnikabls un no mums negribēja atkāpties ne soli. Ilga tikai nosmējās: “Un tā viņi te staigā... Neviens mašīna neuzbrauc virsū, zirgi ir gudri.”

Izbraukuši cauri centram, nonākam Čulimas upes, Obas pietekas, krastā. Tās neparastais nosau-

kums cēlies no tjurku valodas, kuŗā tas nozīmē “kūstošais sniegs”. Bradādami pa upes silto ūdeni kopā ar ganībās izlaistajām govīm, kas, tāpat kā iepriekš minētie zirgi, staigā, kur pašam patīk, pļāpājam par dzīvi. Teguldetā savulaik salaulājās Ilgas Tiltiņas vecāki, taču viņas bērnības atmiņas vairāk saistītas ar Puštānovu – ciemu, kuŗa vairs nav ne realitātē, ne ģeogrāfiskajā kartē. Septembrā nogalē – dienā, kad Ilgai bija jāierodas šajā pasaulē, viņas mamma no lauka vākusi kartupeļus un cilājusi smagos maisus. Mūsdienās tas šķistu pilnīgi neiedomājami... “No Sibīrijas mājup atgriezāmie visi,” – sava stāsta noslēgumā piebilst Ilga.

Viss ļabais ātri pāiet – tā pilnīgi droši var apgalvot arī par Sibīrijas ekspedīciju 2019. gada augustā. Šīs deviņas dienas bija piesātinātas patīkamiem un dažkārt arī komiski piedzīvojumiem, pieblīvītas ar milzu apjomu jaunas informācijas un arī pieredzes. To visu nevarētu ne piedzīvot, ne izjust, ja nebūtu Dzintras Gekas uzņēmības, par ko viņai pienākas sirsnīga pateicība! Tāpat pateicība visiem mūsu ekspedīcijas dalībniekiem par atvērtību, sirsnību un iespēju vienkārši būt kopā!

Ar Dievu, Sibīrija!

“Būt latvietim – tas ir kas īpašs.”

Intervija ar šādu nosaukumu tika publicēta laikraksta “Latvijas Avīze” 15. janvāra numurā.

Piedāvājam tās fragmentus, bet interviju pilnībā lasiet mājaslapās www.brivalatvija.lv un www.laiks.us

Juris Lorencs: Agrāk mēs bieži teicām – trimdas latvieši, un dažkārt šo vārdu lietojam joprojām. Bet kas viņi ir šodien? Emigranti? Aizbraucēji, palicēji, ekonomiskie bēgļi, labākas dzīves un darba meklētāji?

Jums ir taisnība, trimda ir beigusies. Ja gribat kādu Amerikas latvieti nokaitināt, tad nosauciet par klaida latvieti. Viņiem šis vārds parasti asociējas ar vārdu “klaidonis”. Pavisam nesen avīzē izraisījās diskusija par svešvārdu. Mēs gan cenšamies no tiem izvairīties. Piemēram – kāpēc lietot vārdu “atmosfera”, ja latviešiem ir brīnišķīgs vārds “gaisotne”. Un, lūk – kāds kungs bija dikti noraizējies, pat nikns par vārdu “diaspora”. Tas, lūk, saistoties ar žīdu tautas klejotiem un dzīvi izkaisījumā. Viņam atbildēja mūsu pastāvīgā autore Lelde Gilmane no Amerikas – pēc ilgākām pārdomām, izejot cauri saviem garīgajiem piedzīvojumiem, viņa nonākusi pie atziņas: “Draugi, paklau, vai tad mēs vienkārši nevarētu teikt – latvieši ārzemēs.” (..)

Nesen biju Amerikā un vēroju latviešu svētdienas skoliņu priekšnesumus. Skan latviešu valoda, bērni kā eņģeļi, to starpā arī dažādi “krāsaini”. Par valodu runājot – viss atkarīgs no tā, kādā valodā runā ģimenē. Dzirdēts, ka

daži “jaunie” latvieši Zviedrijā, Anglijā vai Vācijā mājās savā starpā un jo īpaši ar bērniem sarunājoties mītnes zemes valodā. Ar domu, lai bērns ātrāk iekļautos vietējā vidē. Diemžēl

vecāki parasti runā nepareizā, lauzītā un nabadzīgā svešvalodā. Patiesībā tieši bērns ir tas, kurš skolā valodu apgūs ātrāk, labāk un varēs pamācīt savus vecākus. Vēl kāda problēma – šie vecāki

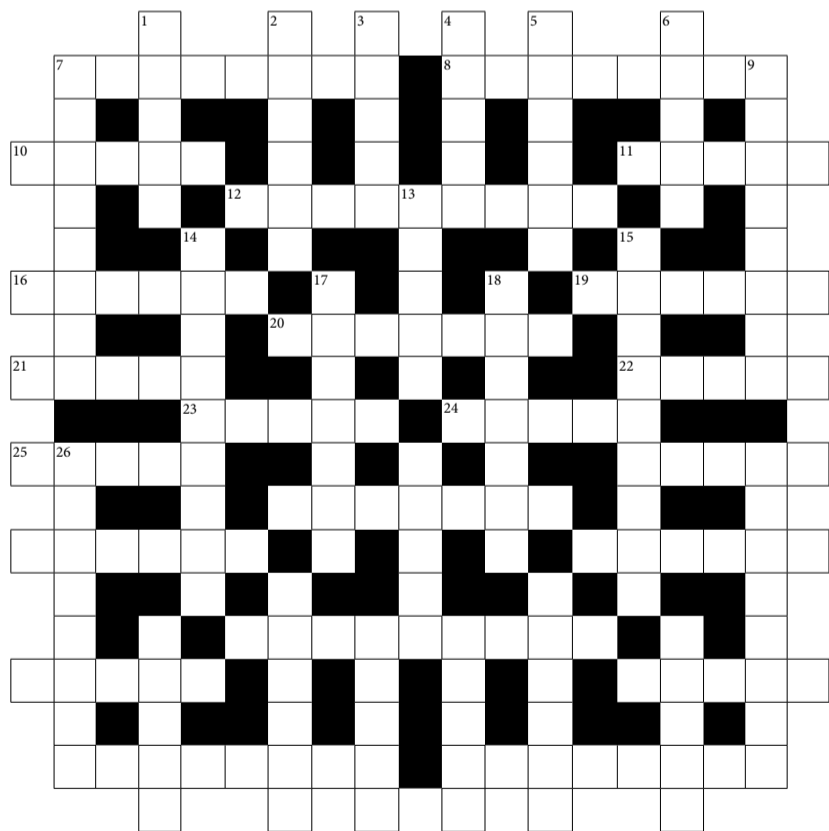
atņem Latvijas vecmāmiņām mazbērnu, viņi nespēj sarunāties savā starpā. Zūd piederības saite ar ģimeni, ar dzimtu un Latviju. Zaudētāji ir visi, un visvairāk jau bērni. Manuprāt, tas ir provinciālisms, mazvērtības komplekss, arī neizpratne. Ne Amerikā, ne Eiropā neesmu dzirdējusi, ka latviešu valodas lietošana mājās būtu kavējusi bērna intelektuālo attīstību. Tieši otrādi – ja cilvēks zina papildu valodu, viņš vieglāk iemācās katru nākamo, valodu kamolītis sāk ritēt pats no sevis. Tā ir sena patiesība, ko pierādījuši lingvisti un psihologi.

1991. gada rudenī es atrados Vācijā, Minsterē, kur tolaik vēl darbojās Latviešu ģimnazija. Viens no trimdas centriem. Tas bija laiks, kad Latvija atguva pilnīgu neatkarību, Rīgā viena pēc otras atvērs ārvalstu vēstniecības. Bet es redzēju apjukumu, kas valdīja dažu trimdas tautiešu galvā. Tie, kuri vēl vasarā pie alus kausa lepnī klaiņāja – kaut kājām iesim, bet brīvā Latvijā, tagad kļuva arvien klusāki...

Manā pieredzē ir līdzīgi stāsti. Arī es tālās zemēs esmu jautājusi dažam labam patriotiski noskaņotam tautietim, kāpēc viņš nebrauc mājās. Un ļoti bieži dzir-

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Līmeniski 7. Amerikas tropu mežos dzīvojoši putni. 8. Sakausējums, kuŗa sastāvā viens no komponentiem ir dzīvudrabs. 10. Itāliešu komponists (1813-1901). 11. Trauki dzīvnieku barošanai. 12. Sanitāri pasākumi lipīgu slimību izplatīšanās novēršanai. 16. Baumas. 19. Pilsēta ASV dienvidos. 20. No maltiem produktiem gatavots ēdiens. 21. Skorbuts. 22. Pilsēta Kurzemē. 23. Loks pie zobena roktura rokas aizsardzībai. 24. Dekoratīvs

krustziežu dzimtas augs. 25. Kūrortpilsēta Krievijā, Krasnodaras novadā. 28. Suņu šķirne. 30. Vīrieša vārds (*jūn.*). 31. Spāņu muižnieks. 32. Telpa lidaparātu novietošanai un remontam. 36. Pārdošanas. 40. Dārgmetālu masas mērvienības. 41. Bibeles tēls. 42. Sapolce. 43. Elementu kopums, kas veido vienotu konstrukciju (dsk.).

Stateniski 1. Elektriskās strāvas avota pozitīvais pols. 2. Liepu mizas. 3. Pilsēta Japānā, Honsju

salā. 4. Techniski zīmēt. 5. Noteikums, ko ieviesusi un sankcionējusi baznīca. 6. Zvejas rīks. 7. Arbitri. 9. Pusedārgakmens. 13. Pilsēta Francijas rietumos. 14. Pilsēta Kazachstānas austrumos. 15. Katolu dievnama sargs. 17. Silķu dzimtas zivs. 18. Noturīgs, nomainīgs. 26. Nepaklausīgās. 27. Gudrības un kara mākslas dieviete sengrieķu mitoloģijā. 29. Sporta veids. 33. Spāņu izcelsmes franču gleznotājs (1881-1973). 34. Pašaizsardzības sistēma bez ieroča. 35. Franču rakstnieks (1828-1905). 37. Drēbju kaitēklis. 38. Grafiskas zīmes mūzikas skaņu pierakstam. 39. Parupja satura komēdija.

Krustvārdu miklas (Nr. 2) atrisinājums

Līmeniski. 1. Barkarola. 6. Boja. 7. Poza. 9. Kreiseris. 10. Desa. 12. Parnass. 13. Abas. 18. Laika. 19. Dalbe. 21. Antra. 22. Karagana. 23. Dekaedri. 25. Tonēt. 26. Elara. 27. Svērt. 28. Sets. 30. Vakance. 33. Osis. 37. Andromeda. 38. Sams. 39. Lira. 40. Skarabeji. **Stateniski.** 1. Baks. 2. Riepa. 3. Arsenāls. 4. Otrās. 5. Apse. 6. Bīne. 8. Arka. 10. Delikāts. 11. Stiprināt. 14. Butadiēns. 15. Statistes. 16. Langets. 17. Samaksa. 19. Dante. 20. Efeja. 24. Parabola. 29. Ergs. 31. Andra. 32. Ciete. 34. Ieva. 35. Bass. 36. Bali.

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Jaunākā informācija arī mūsu sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija

www.twitter.com/briva_latvija

www.brivalatvija.lv

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

Mums ir jauniešu olimpiskais čempions

Latvijas kamaniņu braucējs **Gints Bērziņš** Šveicē izcīnīja uzvaru Jaunatnes ziemas Olimpiādā, bet **Kaspars Rinks** ierindojās sestajā vietā.

Kamaniņu braucējs Gints Bērziņš // FOTO: Ilmārs Znotiņš (Latvijas Kamaniņu sporta federācija)

Bērziņš pirmajā braucienā startā sasniedza sesto ātrāko laiku, bet finišēja kā pirmais. Otrajā braucienā viņš startā bija piektais ātrākais, bet atkal palika nepārspēts braucienā, kā rezultātā izcīnīta pirmā vieta. Bērziņš bija vienīgais sportists, kuŗam abos braucienos izdevās attīstīt 124 kilometru stundā lielu ātrumu. Tas ir lielisks sniegums, un Gintu Bērziņu varam dēvēt par jauniešu olimpisko čempionu. Kaspars Rinks izcīnīja sesto vietu, pārspējot 21 sāncensi.

Kamaniņu divnieks **Kaspars Rinks un Aldis Liepiņš** pirmajā braucienā uzrādīja trešo ātrāko starta laiku, bet trasē paveicis labs sniegums, kā rezultātā izcīnītas sudraba medaļas. Otrajā braucienā Latvijas duets sasniedza trešo ātrāko starta laiku un atkal izcīnīja otro vietu, kas iegūta arī divu braucienu summā.

Pasaulē pirmo reizi tik augsta ranga sacensībās startēja arī meiteņu ekipāža – un arī teicami. **Viktorija Ziedīņa un**

Elizabete Selīna Zvilna mājās pārveda bronzas medaļas.

Labi veicās arī stafetes dalībniekiem. Latvijas **kamaniņu stafetes komanda**, kuŗas sastāvā startēja Gints Bērziņš, Justīne Maskale, Kaspars Rinks un Ardis Liepiņš izcīnīja bronzas medaļas. Pirmo posmu brauca Maskale, kuŗa finiša līniju sasniedza ar trešo labāko laiku. Stafeti pārņēmušais Bērziņš demonstrēja ātrāko reakcijas laiku un trasi izbrauca kā pirmais, bet divnieku ekipāža Rinks/Liepiņš sasniedza sesto ātrāko laiku un finišēja trešajā pozīcijā.

Skeletonists **Elvis Veinbergs** izcīnīja sudrabu Jaunatnes ziemas olimpiskajās spēlēs.

Pirmajā braucienā Veinbergs Sanktmoricas trasi veica minūti un 9,33 sekundēs, par 0,74 sekundēm atpalikdams no vācieša Lukasa Dāvida Nīdegera, bet par 57 sekundes simtdaļām apsteigdams šveicieti Livio Zummermateru. Otrajā braucienā pozīciju izdevās nosargāt. Brauciens tiks veikts minūti un 9,09 sekundēs, kas summā ar 1,42 sekunžu atpalicību no Nīdegera ļāva izcīnīt sudraba medaļu. Trešais 20 sportistu konkurencē finišēja Zummermaters, kuŗš no latvieša atpalika par 1,11 sekundēm.

Loreta Beķerniece Sanktmoricā 18 dalībnieču konkurencē izcīnīja septīto vietu Jaunatnes ziemas olimpisko spēļu monobobsleja sacensībās.

Beķerniece abos braucienos bija astotā, bet startā viņai bija devītais un septītais rezultāts. Olimpiādas čempionei Georgetai Popesku no Rumānijas viņa divu braucienu summā zaudēja 2,76 sekundes, bet pir-

mais trijnieks bija 2,24 sekunžu attālumā.

Monobobslejā astoto vietu izcīnīja **Renārs Grantiņš**. Pirmajā braucienā viņš trasi veica ar piekto ātrāko laiku – minūti un 13,44 sekundes –, no līdera vācieša Aleksandra Čudaja atpaliekot par 1,01 sekundi. Otrā braucienā Grantiņš veica par 0,11 sekundēm ātrāk, taču tas bija tikai desmitais laiks braucienā, divu braucienu summā ierindojoties astotajā vietā ar 1,97 sekunžu atpalicību no uzvarētājiem.

Martins Dukurs Īglsā uzvar

Martins Dukurs Austrijā, Īglsā trasē, izcīnīja uzvaru Pasaules kausa (PK) piektā posma sacensībās. Tas bija viņa desmitais panākums pēc kārtas.

// FOTO: bobslejs.lv

M. Dukurs šajās sacensībās startēja ar iepriekšējās sezonās vairākkārt piemērito Pasaules kausa kopvērtējuma dzelteno kreklu. Divu braucienu summā Martins Dukurs sasniedza rezultātu viena minūte un 44,50 sekundes. Latvijas skeletonists bija ātrākais arī katrā braucienā atsevišķi. Martins Dukurs uzvaru šajās sacensībās izcīnīja ar lielu pārsvaru. Viņš par 0,42 sekundēm apsteidza 2018. gada Phjončhanas Olimpisko spēļu čempionu Sunbinu Junu no Dienvidkorejas. Savukārt 2014. gada Soču Olimpisko spēļu čempions Aleksandrs Tretjakovs no Krievijas divu braucienu summā 0,44 sekundes zaudēja Martinam Dukuram. **Tomass Dukurs** no brāļa divu braucienu summā atpalika 1,17 sekundes, izcīnot 12. vietu.

Rastorgujevam – tikai viena kļūda šaušanā

Latvijas biatlona izlases līderis **Andrejs Rastorgujevs** Rūpoldingā, Vācijā, izcīnīja 16. vietu

10 kilometru sprinta distancē un sasniedza sezonā labāko rezultātu Pasaules kausa izcīņā.

Rastorgujevs pirmajā ugunsliņijā, šaujot guļus, neklūdījis ne reizi, bet pēc šaušanas stāvus mēroja vienīgo soda apli. Junior **Edgars Mise** šāva bez kļūdām un ieguva 83. vietu, kas ir viņa labākais sasniegums Pasaules kausa sacensībās, savukārt trešais Latvijas biatlo-

nists **Aleksandrs Patrijuks** slēpoja divus soda apļus un sacensības beidza 99. pozīcijā 111 dalībnieku konkurencē. No uzvarētāja Andrejs atpalika 50,5 sekundes. Līdzšinējā sezonā labākais rezultāts Rastorgujevam bija 18. vieta, ko viņš sprintā sasniedza pirmajā posmā Esterzundā un iepriekšējā posmā Oberhofā.

Baiba Bendika Rūpoldingā, Vācijā, sašāva visus mērķus un Pasaules kausa izcīņas piektajā posmā sasniedza sezonā labāko rezultātu. Taču slēpošanas distancē viņa zaudēja konkurentēm, ierindojoties 23. vietā. **Jūlija Matvienko** ieņēma 105. vietu.

(Turpināts 20. lpp.)

Latvian Cremation Urn
Solid Birch
with Walnut and Amber
For more information
www.BalticSantas.com
262-786-1553
Maija@BalticSantas.com

Latviešu Federālā kredītsabiedrība Ņujorkā paziņo, ka gada kārtējā biedru pilnsapulce notiks **svētdien, 2. februārī, plkst. 11.30 dienā** Salas baznīcas sarīkojumu zālē, 4 Riga Lane, Melville, NY

PĒC SAPULCES – CIENASTS.
JAUNI BIEDRI MĪĻI GAIDĪTI!
ATSEVIŠĶUS PAZIŅOJUMUS KREDĪTSABIEDRĪBAS BIEDRIEM NEIZSŪTĪS

MATĪSS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
e-pasts: matiss@ska.lv
+371 28390346

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI

LRFA.org
215.635.4137

Veselības | Medicare | Dzīvības | Ceļojumu

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports, gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

• Tagad ir laiks sūtīt lietas dārzam! Traktora sūtīšana (līdz 2 m³) - \$475. Citi rīku (griezēju, motorzāģu, plāvēju, u.c.) transports sākot ar \$75. (Muitas procedūra LV papildus.)

Zvaniet: 1-888-LATVIAN

Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

SARĪKOJUMI /

SARĪKOJUMI FILADELFIJA

Filadelfijas Brīvo latvju biedrība, 531 North 7th Street, Philadelphia, PA 19123.

Filadelfijas pensionāru kopas sanāksme notiks otrdien, 2020. gada 4. februārī groziņu veidā. Tā sāksies, pl. 11:00 dienā Filadelfijas Brīvo latvju biedrības telpās 531 North 7th Street. Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība, un Agnijas Lesničnokas stāsts par Latvijas Mākslas akadēmijas studentu korporācijas Dzintarzeme darbību. Saiets beigsies ar dzimšanas dienu svinēšanu un kafijas galdu. Viesi arvien laipni gaidīti. (AB)

ŅUJORKA

Ņujorkas Kultūras dienas svētdien, 26. janvārī, plkst. 11:30 no rīta Jonkeru baznīcas lejas zālē (254 Valentine Lane, Yonkers, NY). Programmā „Dzejas un mūzikas gaismā”: dzejnieks **Laris Krēslis** lasīs savus dzejoļus, vijolniece **Arianna Brusubārdis** un pianiste **Jevgenija Trukša** atskaņos latviešu un citu komponistu mūziku. Sekos **LNOG loterija** un tikšanās ar māksliniekiem; loterijas biļetes: info@lnogasv.org

Ieeja: 20 dol.; bērniem – brīva. Rīko: ŅLOP; informācija – D. Apešāne (914) 234-3339. Informācija arī atrodamā ŅLOP jaunajā mājas lapā: www.NYLatvians.org. (Ievērojiet, ka *Latvians* tagad ir daudzskaitlī!)
Arianna Brusubārdis ir dzimusi profesionālo mūziķu Ernesta un Indras Brusubāržu ģimenē. Tāpat kā viņas trīs brāļi un divas māsas, kuri visi ir izvēlējušies mūziku par savu profesiju, Arianna ir mūzicējusi Milvoku jaunatnes orķestrī ar visizcilākām sekmēm, kā arī piedalījies Milvoku simfoniskā orķestra „Audrey G. Baird Stars of Tomorrow” konkursā (2016), kurā viņa bija 1. vietas laureāte. 2018. g. „Bolz Young Artist” konkursa fināliste un „National Youth Orchestra” koncertmeistare. 2018. g. rudenī Arianna uzsāka vijolspēles studijas Džuljarda skolā, Ņujorkā.

Laris Krēslis – „Brīvs un radošs gars, kurš neieilikt nevienā kastītē; pirmās publikācijas, īstāsta „Atbildes jautājumi” (2012) trīs lappuses iezīmē viņa darbu visuzkrītošāko īpašību – lakonismu. Pašizdotais 35 dzejoļu krājums – “Cik es atceros. Vai punktiņi” (2013). Laris Krēslis savā radošajā darbā ietekmējies no Ojāra Vācieša, jaunās abās valodās rakstošās Latvijas krievu izcelsmes literātes Jeļenas Glazovas, disidentu laikmeta čehiem, arī “Elles ķēķa” dzejniekiem.
(Sandra Milevska, *Jaunā Gaita*, Rūdens 2015).

Latviešu pianiste **Jevgenija Trukša** ir vairāku starptautisko konkursu („V. Horowitz Piano Competition”, „Wideman Piano Competition” u.c.) laureāte, ieguvusi savu bakalaura grādu klavierpēlē „Texas Christian” universitātē un Koncertmeistares profesionālo sertifikātu Manhatenas mūzikas skolā, kur viņa strādā par koncertmeistari Operas studijā un vokālās mūzikas nodalē. Jevgenija ir arī Ņujorkas

latviešu koŗa pianiste-koncertmeistare un koncertēja ar kori 2018. g. Adventa koncertā.

Latviešu Federālā kredītsabiedrība Ņujorkā paziņo, ka gada kārtējā biedru pilnsapulce notiks svētdien, 2. februārī, plkst. 11.30 dienā Salas baznīcas sarīkojumu zālē, 4 Riga Lane, Melville, NY.

SIETLA (WA)

Sietlas latviešu sabiedriskais centrs (11710 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125). Mājas lapa: www.seattlatviancenter.com

SV. PĒTERSBURGA (FL)

Sv. Pētersburgas latviešu biedrība (5220 Brittany Dr. S, Apt. 1410, St. Petersburg, FL 33715), tālr.: 727-8272338.

8. februārī Sirsniņballe. Pasākumu vadīs un mūzicēs viesmākslinieks Intars Rešetins, būs deju mūzika un loterija ar iespēju laimēt dāvanu grozu.

29. februārī Biedru Pilnsapulce. Pēc sapulces biedrība cienās ar pankūkām un desinām.

Sestdien, 21. martā Daugavas Vanagi plāno rīkot pasākumu ar talantīgā vijolnieka Mārtiņa Šteinbluma piedalīšanos (ko dzirdējām Ziemsvētku koncertā). Šis koncerts būs veltīts Latviešu Leģionāru piemiņas dienai, ko atzīmējam 13. martā. Aicinām atcerēties un pieminēt tos, kas Otrā pasaules kara laikā cīnījās Latviešu Leģiona satāvā. Sikāka informācija sekos.

Uzmanību! Mainījusies Biedrības Facebook lapa, lūdzam sekot mūsu jaunajai lapai “Latviesu Biedrība St. Petersburg FL”. Sikāku infomāciju par pasākumiem var uzzināt Biedrības Facebook lapā vai zvanot Dacei Nebarei Tel: 917-755-1391

TĒRVETE

Valdes sēdes – katru ceturtdien 19:30 Centrā.

Pensionāru sanāksmes pirmdienās, 13:00, Info: 514-992-9700. www.tervete.org

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com

Katru otdien pl. 20:00 koŗa mēģinājums.

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr:** (58 Irving st, Brookline MA 02445). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonastrimdasdraudze@gmail.com, tālr.: 617-232-5994. Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com. Runas stundas trešdienās 10:00 - 15:00. Dievk. notiek 11:00. Dievk. 12:00 Bibeles stunda.

• **Čikāgas latv. ev. lut. Ciānas dr:** (6551 W Montrose Ave, Chicago IL 60634), tālr.: 773-725-3820; E-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/Cikagas-Cianas-draudze-255043897965234. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc Dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. birojā: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, E-pasts: puidza@yahoo.com

• **Čikāgas latv. ev. lut. Sv. Pētera dr:** (450 Forest Preserve Dr, Wood Dale IL 60191). Tālr.:

630-595-0143. Māc. Ojārs Freimanis. Dr. pr. Uldis Pūliņš. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc Dievk. kafijas galds.

• **Čikāgas latv. baptistu dr:** (820 Ontario St, Oak Park, IL 60302). Māc. Oļģerts Cakars. Tālr.: 708-383-5285.

• **Denveras latv. ev. lut. dr:** (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). Birojs atvērts ceturtdienās no 10:00 līdz 14:00. E-pasts: reglite@aol.com Dievk. notiek svētdienās 9:30. Pēc Dievk. sadraudzība.

• **Detroitas Sv. Paula latv. ev. lut. dr:** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). Dievk. notiek svētdienās 10:00. Seko sadraudzības stunda.

• **Dienvidfloridas latv. ev. lut. dr:** Shepherd of the Coast Luth. Church (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308). Info: Ilze Folkmane Gibbs, e-pasts: folkmane@hotmail.com Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. Dievk. notiek 14:00. Pēc Dievk. visi lūgti pie kafijas galda!

• **Dienvidkalifornijas latv. ev. lut. dr:** baznīca (1927 Riverside Dr, Los Angeles CA 90039).

26. janvārī Dievkalpojums ar dievgaldu (diak. Guna Reina) Dievkalpojumi notiek plkst. 11:00

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr:** Unitarian Congregational Parish of Norton (2 W Main St, Norton, MA 02766). Svētdienās 11:00 Dievk. ar dievg. Kalpo mācītājs Dr. Jānis Keggi, draudzes sekretāre Zigrīda Kručkova, tālr.: 617-323-0615.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jaņa dr:** (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 610-353-2227. Māc. Ieva Dzelzgalvis

• **Grandrapidu latv. ev. lut. dr:** (1780 Knapp St. NE, Grand Rapids MI 49505). Tālr.: 616-361-6003. Māc. prāv. Ilze Larsen, tālr.: 269-214-1010. Dr. pr. Ivars Petrovskis, tālr.: 616-975-2705. Dievk. notiek 2x mēnesī 10:00. Pēc Dievk. kafijas galds.

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr:** (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49996). Māc. A. Graham. Dievk. notiek 10:00. Pēc Dievk. kafijas galds.

26. janvārī dievk.
2. februārī Sveču dienas dievk. ar dievg.

9. februārī dievk., seko čili pusdienas un pilnsapulce
16. februārī dievk. angļu valodā

23. februārī dievk. ar dievg.
1. martā dievk. ar dievg.

8. martā dievk.
• **Klīvlandes Apvienotā latv. ev. lut. dr:** (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107). Draudzes Dievk. notiek svētdienās 11:00. Bibeles stundas notiek 10:00 katrā mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā. Baptistu dr.: Bethel Baptist Church (2706 Noble Rd, Cleveland 44121) dievk. notiek svētdienās 14:30.

• **Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr:** (3300 C St, Lincoln NE 68510). Māc. Gija Galiņa, tālr.: 402-475-8106. Dr. pr. Kārlis Indriksons, tālr.: 402-438-3036. Dievk. notiek 1. un 4. svētdienā 10:00. Otrajā svētdienā Dievk. angļu valodā. Pensionāru saiets

katrā otrajā ceturtdienā.

• **Mančesteras latv. ev. lut. dr:** (21 Garden St, Manchester, CT 06040). Dr. pr. Astra Vilinskis, tālr.: 413-568-9062.

15. februārī, plkst. 11:00 - dievkalpojums ar dievgaldu, māc. Igors Safins. Pēc dievk. kafijas galds.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr:** (1853 N 75th St, Wauwatosa WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Archibiskape Lauma Zušēvica, tālr.: 414-421-3934, e-pasts: pastorlauma@gmail.com, Dr. pr. Sandra Kalve, tālr.: 414-258-8070. Dievk. notiek svētdienās 10:00.

• **Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. dr:** (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). Pēc Dievk. sadraudzība.

23. janvārī 19:00 – Bibeles stunda

26. janvārī 10:30 – Dievk., sadraudzība; LOAM gada sapulce 12:00

2. februārī 10:30 – Dievk. un sadraudzība

9. februārī 10:30 – Dievk. ar Sv. vak., bērnu uzruna, Sv. skola; Kazd. zupu pusdienas

• **Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr:** Trinity Latvian Church (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. www.draudze.org vai www.tervete.org Dievk. vada dr. pr. Jānis Mateus un Vik. Zvirgzds. tālr.: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org. Dievkalpojumi Centrā.

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr:** Draudzes dievnams (12 Gates Ave, East Brunswick, NJ 08816). Māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvianlutheran-church@gmail.com. Dievk. notiek 13:30.

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr:** Jonkeru bazn, 254 Valentine Ln, Yonkers NY
Salas bazn, 4 Riga Ln, Melville NY
St. Andrew bazn, 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ
Seafarers, 123 East 15th Street, New York, NY
Priedaine, 1017 State Rte 33, Freehold NJ

25. janvārī Ņūdžersijas latviešu skolā (First United Methodist Church, 1 E Broad St, Westfield NJ) Draudzīgā aicinājuma dievk. plkst. 12:00, māc. Saivars, seko „Sveika, Latvijā” dalībnieku stāstījumi un skolēnu priekšlasījumi.
26. janvārī Jonkeru bazn. plkst. 10:00 dievk., māc. Saivars, seko Kultūras dienas; Salas bazn. nav dievkalpojums.

2. februārī Jonkeru bazn. plkst. 16:00 dievk., māc. Saliņš, plkst. 17:00 seko Superbowl viesības; Salas bazn. plkst. 10:30 dievk., māc. Saliņš, seko Kredīta sabiedrības sapulce.

9. februārī Salas bazn. plkst. 11:00 dievk. ar dievg., māc. Saliņš, seko Draudzes gada sapulce. Jonkeru bazn. nav dievkalpojums.

• **Ročesteras ev. lut. Krusta dr:** Atonement Lutheran Church (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Sestdien, 25. janvārī, 2:00 p.p. Atspīdēšanas laika dievkalpojums. Māc. Dace Zušmane. Sekos Strēlnieku atceres sarīkojums DV izkārtojumā. Februārī dievkal-

pojumi nebūs. Dzintra Sniedze

• **Saginavas latv. ev. lut. dr:** (128 N Elm Str, Saginava, MI 48602)

Mācītāja: Biruta Puiķe-Wilson mob. (269)267-5330. Kontaktpersona: MaryBeth Dzirnīs mob. (989)781-1163. E-pasts: dzirnīs@chartermi.net Dievkalpojumi vienreiz mēnesī 1:00 pēcpusdienā, seko groziņu kafijas galds.

• **San Diego latv. ev. lut. dr:** Ascension Lutheran Church (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdiņš, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san-rr.com. Pēc Dievk. kafijas galds.

1. februārī plkst. 12:00; Diakone Guna Reins. Dievkalpojums; groziņu kafijas galds.

11. aprīlī plkst. 12:00; Diakone Guna Reins. Lieldienu Dievkalpojums ar dievgaldu; groziņu kafijas galds.

6. jūnijā plkst. 12:00; Diakone Guna Reins. Aizvesto Piemiņas dievkalpojums; groziņu kafijas galds.

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr:** Christ Lutheran bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. vadīs Māc. Dace Skudiņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314 457 1830. kalninsirene@gmail.com. Sietlas ev. Lut. dr. (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125)

Dievkalpojumi notiek 10:30. Prāveste D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net. Baznīcas mājaslapa: www.seattlatvianchurch.org

• **Skenekedijas latv. ev. lut. dr:** Trinity Lutheran Church (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze. 15. martā - Dievkalpojums ar Dievgaldu. Sekos sēde.

• **St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr:** Dievk. notiek 14:00 katru pirmo un trešo svētdien Faith Lutheran baznīcā (2601 49th Str. N, St. Petersburg, FL), Māc. Aivars Pelds, tālr.: 727-368-0935 Par visiem neskaidriem jautājumiem var griezties pie Aijas, tālrunis 727-367-6001.

Draudzes locekļu ziedojumus pirms katrā dievkalpojuma vai pa pastu pieņems draudzes kasiere Andris Rītums. Lūdzu, centieties ziedot! Pasta adrese: 2862 Weathersfield Ct. Clearwater, FL 33761. Draudzes altāra ziedu kārtotāja ir Kitija Treimanis. Lūdzu, esiet atsaucīgi, atvieglotiet viņas darbu un piesakieties viņai pa tālruni: 727-540-9078.

Lūdzu, ņemt vērā – draudzes kalendārā daudz izmaiņu, pasākumi notiks dažādās vietās. Esiet vērigi!

Svētdien, 26. janvārī, plkst. 11:00 Bibeles stunda Virziņu dzīvokli. 727-367-5979

Svētdien, 2. februārī, plkst. 14:00 dievkalpojums Faith Lutheran baznīcā.

Svētdien, 9. februārī, plkst. 11:00 Bibeles stunda, Māc. Pelda dzīvokli. 727-368-0935

Svētdien, 16. februārī plkst. 14:00 dievkalpojums Faith Lutheran baznīcā.

Sestdien, 21. martā Daugavas Vanagi plāno rīkot pasākumu ar talantīgā vijolnieka Mārtiņa Šteinbluma piedalīšanos (ko dzirdējām Ziemsvētku koncertā).

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

Šis koncerts būs veltīts Latviešu Leģionāru piemiņas dienai, ko atzīmējam 13. martā. Aicinām atcerēties un pieminēt tos, kas Otrā pasaules kara laikā cīnījās Latviešu Leģiona satāvā. Sikāka informācija sekos.

• **Tērvete – Trīsvienības draudze:** Dievkalpojumi centrā. tālr.: 514-992-9700, www.draudze.org. Māc. Zvirgzda tālr.: 613-400-3288, e-pasts: zvirgzds@me.com. Māc. Jānis Mateus.

• **Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.:** (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. Info: www.stjohnslatvian.ca. Māc. Ģirts Grietiņš (adrese: 40 Hollyberry Trail, North York ON M2H 2S1), tālr.: 647-986-5604, E-pasts: grietins@gmail.com. Dr. pr. Kārlis A. Jansons, tālr.: 905-338-5613, e-pasts: kjan27@gmail.com. Pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom.pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.:** Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121), tālr.: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@gmail.com. Info: www.dcdraudze.org. Mācītāja prāv. Anīta Vārsberga Pāža, mob.tālr.: 301-302-3270, e-pasts: macanivap@gmail.com, dr. pr. Dace

Zalmane (tālr. 703/442-8458 un epasts-dzalmanis@yahoo.com).

2020. gada janvāris
Ar * atzīmētie pasākumi sīkāk aprakstīti Īsziņās.

SVĒTDIENĀS:
9:15 Latviešu skola, 10:00 Zaķiņu nodarbības

11:00 Dievkalpojums
Seko kristīga sadraudzība
26.janvārī – Atpīdēšanas laika 3. svētdienas Dievkalpojums

Un sarīkojums* Dievkalpojumā un sarīkojumā piedalās viesis – māc. Dāgs Demandts no Mineapoles

ATZĪMĒŠANAI KALENDĀROS
5. februārī – 19:30 Padomes sēde

9. februārī – Vizija 20/20*
26. februārī – Pelnu diena/ Ciešanu laika sākums

1. martā – Vizija 20/20*
22. martā – Draudzes pilnsapulce

12. aprīlī – Lieldienas

Lūgums sūtīt
SARĪKOJUMU un
DIEVKALPOJUMU
ziņas uz e-pastu:
rigaven@aol.com
Inesei Zaķis

Vēlams sūtīt darbdienās,
vēlākais – **PIEKTDIENĀS!**

Adas Salnas VITOLU piemiņas stipendija FONDS

„Kad pēdējais putns aizies,
Būs jālido pašiem...
Debesis nedrīkst atstāt tukšas.”

/O. Vācietis/

Putni ir Dieva radījumi, viņi draudzējas ar vēju un pieskaņas debesīm. Arī daži cilvēki ir kā putni – tie vienmēr lido un sapņos sev pielaiko pašus spēcīgākos spārnus. Un tad pienāk brīdis, kad arī viņi spēj pacelties tur, augšup. Un aizlido. Ar putniem kopā. Debesīs...

Ada Salna pasaulē nākusi 1923. gada 5. maijā – pašā skaistākajā mēnesī, kad visa pasaule zied un debesīs vītero un čivina neskaitāmi putni, liksmodami par jaunas vasaras tuvošanos. Dievs Adai dāvāja ilgu mūžu šaisaulē – tika piedzīvots ne mazums priecīgu un laimīgu brīžu, taču netrūka arī sūru un grūtu dienu. Taču Ada Salna allaž paturēja prātā pašu svarīgāko patiesību – kad cilvēks pasniedz roku, lai palīdzētu citam, viņš pieskaņas Dieva vaigam. Un tā viņa dzīvoja, cenšamās palīdzēt tiem, kam tas visvairāk nepieciešams – arī mazam putna bērnam, kas ziemas spelgoni ir tepat, ārā aiz loga. Taču pagājušā gada februāris tālajā Amerikā, Mičiganas štatā, bija īpaši

bargs, puteņains un bezgala auksts, un palīdzība spārnotajiem draugiem bija īpaši nepieciešama.

Tik auksta ziemas diena. Puteņo un salst, un snieg... Bet ārā aiz loga putni dzīvību cilvēkam lūdz – pabarot, kaut ar siltu skatu un mīlu domu sasildīt. Un cilvēks ceļas un iet, kaut ne viegli un vairs ne tik raiti tas sokas. Jo jādodas darīt darāmo – kaut arī spēka maz, kaut arī grūti.

Ada todien izgāja no savas mājas pie *Three Rivers* pabarot putnus un sniegā zaudēja samāņu. Taču tā diena bija īpaši salta... Un pēkšņi pārtrūka dzīvības pavediens, un sākās ceļš Mūžībā. Bet varbūt tieši tobrīd sākās lidojums, kad putnu spārnu švikstoņa apkārt skanēja kā apburoša melodija, kad pasaule kļuva arvien mazāka un niecīgāka, kad mākoņi un Saule bija tik tuvu klāt... Todien Adas Salnas dvēsele devās šai nezināmajā tūlumā kopā ar putniem, viņas uzticamajiem draugiem. Bet putniem ir spārni, cerību un sapņu sim-

bols, putni debesīs dzīvo un ar Dievu itin bieži sarunājas. Un putni mēdz aizdot savus spārnus vieglākam un ātrākam lidojumam tiem, kas viņu svētību pelnījuši.

Par Adu Salnas kundzi zināms visai maz, taču viņas svētību un labo gribu palīdzēt saņēmis arī Vītolu fonds Latvijā. Kaut arī viņa pati ar fondu nekad nav sazinājusies, acimredzot fonda mērķi ir bijuši tuvi viņas pārlicībai palīdzēt tiem, kam tas visvairāk nepieciešams, un tā Adas Salnas dzīves laikā, izrādās, tapis testamentārais novēlējums, kurā viņa pusi no saviem līdzekļiem atvēlējusi Latvijas jauniešu atbalstam augstākās izglītības iegūšanā. 2019. gada decembra beigās, pateicoties testamentā izpildītājam Imantam Minkam, Vītolu fonds saņēma Adas Salnas novēlējumu. Tas ir nozīmīgs atbalsts Latvijas izglītībai – Adas Salnas piemiņas stipendija dāvās iespēju ne vienam vien talantīgam jauniešim mācīties augstskolā.

Putni debesīs dzīvo, un viņu visgrūtākais darbs – lidot. To, izrādās, prot arī cilvēki. Ne visi. Tikai izredzētie un Dieva svētītie. Tie – ar spārnēm...Tikai tie... Izsakām visdziļāko līdzjūtību pieredzētajiem!

VITOLU FONDS

Mūžībā aizgājis mūsu dēls, brālis un onkulis

ARNOLDS VALDIS ZIMULIS

Dzimis 1966. gada 30. decembrī *Brooklyn, NY*,
miris 2019. gada 25. decembrī *Williston Park, NY*
Urnu novietos Brāļu kapos, Katskiļos maijā

Saldu dusu...

Par viņu sēro
MĀTĒ RITA

MĀSA SANDRA (VIESTURS) TAURIŅŠ, BRĀLIS RICHARDS (MELISSA)
MĀSAS MEITAS AMANDA, ANNA UN SILVIJA

Mūžībā aizsaukti
mūsu biedri 2019. gadā:

**BLUMENTALS, RITA
BOASS, IMANTA
VEINBERGS, ZENIJA
ČAKARNIS, IKARS
BERGMANIS, JULIJA
FRIDMANIS, IMANTS
GRINVALDS, VIKTORS
NORBERGS, REGINALDS**

Vieglas smiltis...

Viņus mīlā piemiņā paturēs
ST. PĒTERSBUROGAS
LATVIEŠU BIEDRĪBA

Mūžībā mūsu bijušā Latviskā Mantojuma fonda priekšniece
**Dr. HELMI FOGELS
ROŽANKOVSKA**

Tafta Universitātes zobārstniecības fakultātes profesore

Dzimusi 1922. gada 13. martā Rīgā,
mirusi 2019. gada 24. novembrī Bostonā

Pateicībā viņu piemin LMF Padomnieki:
INĀRA SUUBERG, LĪGA ALDIŅA, IVARS GALIŅŠ
INGRIDA GUTBERGA, DZIDRA KNECHT
MĀRIS PLATAIS, VITOLDS RĀCENIS
JURIS RAUDSEPS, IRĒNE STANKEVICS
ANTRA THRASHER, SILVIJA ŪDRIS

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

(Turpināts no 17. lpp.)

Kamaniņas

Latvijas kamaniņu braucēji Ulla Zirne, Kristers Aparjods un Juris Šics/Andris Šics Lillehammeres trasē Norvēģijā izcīnīja bronzas medaļu Eiropas čempionāta sacensībās komandu stafetē, trešo pozīciju gūstot arī Pasaules kausa piektā posma ieskaitē.

Par Eiropas čempioniem kļuva un Pasaules kausa posmā uzvarēja Austrijas komanda. Pasaules kausa kopvērtējumā stafetē līdere ar 255 punktiem ir Itālija, tālāk ar 245 punktiem ir Austrija, bet trijnieku ar 215 punktiem noslēdz Vācija. Ceturta ar 201 punktu ir Krievija, bet Latvija ar 180 punktiem ir stabila piektajā pozīcijā.

Kad stūmējam jāsēd kamanās...

Latvijas bobsleja divnieks **Ralfs Bērziņš/Dāvis Sprinģis** Austrijā izcīnīja 10. vietu Pasaules kausa (PK) piektajā posmā. Otrajā braucienā Bērziņš līdz pat sacensību beigām dalīja labāko starta laiku, bet pēc vāciešu braucieniem viņa ekipāža bija otrā ātrākā trases pirmajos metros. Divu braucienā summā Bērziņš liderim zaudēja 1,26 sekundes, izcīnot desmito vietu. Neveicās **Oskara Kibermaņa** ekipāžai. Oskars bija guvis savainojumu, sēdēja kamanās, tāpēc pēc pirmā brauciena sliktā rezultāta (23. vieta) nekvalificējās otrajam braucienam. Uzvarēja vācieša Francisko Frīdricha ekipāža, kas bija ātrākā abos braucienos. Pasaules kausa divnieku ekipāžu kopvērtējuma vadībā ar 885 punktiem ir Frīdrichs, Kibermanis noslēdžis uz ceturto pozīciju, iekrādams 644 punktus, Bērziņš ar 442 punktiem ir uzreiz aiz labāko desmitnieka.

Latvijas bobsleja pilots **Dāvis Kaufmanis** ar stūmēju **Arni Bērziņu** Siguldā izcīnīja ceturto vietu Eiropas kausa izcīņas piektā posma sacensībās, Oskars Melbārdis ierindojās deviņtajā pozīcijā. Uzvaru izcīnīja šveicieša Simona Frīdla ekipāža. Kaufmaņa divnieks lideriem zaudēja 0,46 sekundes. Trešā Latvijas ekipāža ar **Emilu Cipuli** priekšgalā pirmajā braucienā sasniedza 12. ātrāko laiku, bet otrajā noslēdžēja pozīciju zemāk, summā ieņemot 14. vietu.

Richards Snikus kvalificējies Tokijas paraolimpisko spēļu sacensībām

Latvijas paraolimpiskais jātnieks Richards Snikus izcīnījis ceļazīmi uz 2020. gada Tokijas paraolimpisko spēļu sacensībām, ziņo Latvijas Jātnieku federācija.

Snikus kvalifikācijas normatīvu izpildīja, Francijas pilsētā Mākonā uzvarot CPEDI 3 sacensībās. Snikus ir ilggadējs paraolimpietis, kurš startējis Londonas (4. vieta) un Riodežaneiro Paraolimpiskajās spēlēs (5. vieta).

Atzīstams Krištopāna sniegums

Latvijas handbola izlases līderis **Dainis Krištopāns** pēc aizvadītā Eiropas čempionāta, kas valstsvienībai bija pirmais vēsturē, atrodams starp līderiem vairākos pirmā posma statistikas rādītājos.

Krištopāns rezultātīvāko spēlētāju sarakstā pēc grupu turnīra ieņēma sesto vietu. Viņš trijās spēlēs kopumā izdarīja 32 metienus, gūstot 21 vārtus. Krištopāns metienus realizēja ar 66% precizitāti, kas ir trešais labākais rādītājs starp spēlētājiem, kurš aizvadījuši trīs spēles.

Latvijas futbola izlasei – jauns galvenais treneris

Latvijas Futbola federācijas (LFF) valde 20. janvārī par Latvijas nacionālās futbola izlases galveno treneri apstiprinājusi **Daini Kazakēviču**, kurš līdz šim bijis arī pie Latvijas U-21 izlases stūres un pildījis arī LFF sporta direktora pienākumus.

Dainis Kazakēvičs

LFF valde uzdevusi ar Daini Kazakēviču noslēgt trīs gadu darba līgumu. Tāpat LFF vadība uzsāk jauna LFF sporta direktora pienākumu veicēja meklējumus, kā arī strādās pie jauna Latvijas U-21 izlases galvenā trenera meklēšanas.

LFF valde nolēmusi pārtraukt darba attiecības ar līdzšinējo Latvijas nacionālās izlases galveno treneri Slavīšu Stojanoviču, norādot, ka pateicas trenerim par nesavtīgi ieguldīto darbu un enerģiju izlases vadīšanā, paužot pārliecību, ka viņa paveiktais ilgtermiņā sniegs jūtamu pozitīvu ietekmi uz izlases attīstību.

Olimpiskajā kāpšanas sportā Latvijā raugās uz virsotnēm

Vasarā Tokijā pilnvērtīga debija Olimpiskajās spēlēs būs kāpšanas sportam. Tas arī Latvijā vairākas desmitgadēs no dzīvesstila nodarbošanās izaudzis par konkurētspējīgu sporta veidu, it īpaši piesaistot jauno paaudzi. Japānā Olimpiskās sacensības vēl risināsies bez latviešiem, bet jauniešu jau sasniegtie rezultāti stiprina pārliecību, ka četrus gadus vēlāk Parīzē sarkanbaltsarkanais karogs līdzās olimpiskajiem aplīvos arī pie kāpšanas sienām, pastāstīja kāpšanas sporta trenere Santa Vilka. Iespējams, daudziem vēl arvien šķiet, ka kāpšana pa īpaši konstruētām sienām vairāk ir brīvā laika hobijs urbānā vidē, tomēr pasaulē dažādos meistarības līmeņos savas prasmes jau attīsta ne viens vien miljons kāpēju. Tādēļ kāpšanas sporta nonākšana olimpisko spēļu programmā ir gluži likumsakarīga, it īpaši, ņemot vērā bērnu un jauniešu ieinteresētību. Starptautiskajā Olimpiskajā komitejā (SOK) atzīst, ka tai kā 19. gadsimta organizācijai ir jāpieņem 21. gadsimta izaicinājumi, lai novēcotu un saglabātu interesi par sevi.

Santa Vilka pie kāpšanas sienas Bērnu un jauniešu centrā "Daugmale" // FOTO: Gundars Galkins

Kāpšanas sporta disciplīnas ir grūtā kāpšana, ātrkāpšana un bouldering. Bouldering ir kāpšana uz grūtību līdz četrus metrus augstumam, veicot caurmērā astoņas kustības, lai uz sienas sasniegtu pēdējo aizķeri. Tokijā olimpiskās medaļas kāpēji sadalīs daudzciņā visu trīs disciplīnu summā. Savukārt 2024. gadā Parīzē ātrkāpšana jau būs atsevišķa medaļota disciplīna, jo tajā nepieciešamas krasi atšķirīgas prasmes un gatavošanās.

Kāpšanā kā olimpiskajā sporta veidā Latvijā iesaistīti apmēram pāris simti dažāda vecuma sportisti, kas arī regulāri piedalās sacensībās. Jau pašlaik kāpējiem ir ar ko palepoties – augustā junioru pasaules čempionātā Itālijā bronzu boulderingā jaunākajā jauniešu grupā izcīnīja Edvards Gruzītis.

Edvards Gruzītis jauniešu pasaules čempionātā // FOTO: Sytse van Slooten/IFSC

Gruzītis ir spēcīgākais pašmāju jaunais talants un olimpiskā cerība uz 2024. gadu. Vīriešiem izlasē ir viens spēcīgs līderis – Rolands Ruģēns, savukārt jauniešiem labākā Baltijas līmenī ir Elza Baraka, kam gan centīgi jātrenējas, lai spētu nopietni konkurēt pasaulē.

Sporta ārsts nākotni saista ar Latviju

Pēc Latvijas atgriešanās olimpiskajā saimē **Kārlis Ullis** kļuva par olimpiskās komandas ārstu trijās olimpiskajās spēlēs, bet pašlaik viņš nākotni vēlas saistīt nevis ar savu mītnes vietu ASV, bet dzimto Latviju. Teju visas dzīves garumā Ullis ir izmēģinājis spēkus visdažādākajos sporta veidos, tādēļ gluži likumsakarīgi tas ietekmēja arī specializāciju profesijā.

Otrā pasaules kara izskaņā Ullis piedzima Latvijā, bet izglītību ieguva jau tālu no dzimtenes. Par viņa izglītības un profesionāla ārsta karjeras vietu kļuva Vašingtonas pavalsts ASV, kur aizritēja bioloģijas un ķīmijas studiju gadi Padzētsaundas universitātē. Vēlāk sekoja medicīnas pēcdiploma studijas Vašingtonas medicīnas skolā Sietlā un internatūra līdz ar praksi Artūra Eša Bērnu un

sporta medicīnā Losandželosā un Vašingtonas universitātē.

Līdz ar Latvijas atgriešanos pasaules olimpiskajā kustībā pavērsās ceļš sadarbībai ar Latvijas Olimpisko komiteju un olimpiskās vienības sportistiem. Ullis bija Latvijas Olimpiskās komandas ārsts trijās spēlēs pēc kārtas – Ziemas olimpiskajās spēlēs Albervilā (1992), Vasaras – Barselonā (1992) un atkal Ziemas spēlēs Lillehammerē (1994). Pirms iekļaušanās Latvijas delegācijā Ullis strādāja vēl divās olimpiskajās spēlēs.

Ullis atceras, ka 1984. gadā Losandželosā olimpiskajās spēlēs pirmoreiz notika nopietnas dopinga pārbaudes, kas vēlāk gadu gaitā turpināja pieņemt spēkā, bet līdz tam sportisti taisījuši dažādus trikus. Ullis saskata būtisku problēmu, ka pasaulē sportisti ir gandrīz zinošāki par dopinga nekā zinātnieki, jo lasa un savā starpā apspriež vielu lietošanu un piekēršanas risku. Dopinga lietošana nav sportistiem līdzens ceļš, bet liela problēma, uzsvēra speciālists. Pašlaik Ullis ir vilies par ASV politiku un Kaliforniju viņš raksturo kā piesārņotu vietu ar nesamērīgi lielu skaitu ārzemnieku. Labāk viņš jūtas Eiropā, bet Latvijas sportā Ulli īpaši iepriecina skeletonistu brāļu Dukuru panākumi.

DAŽOS VĀRDOS

- Latvijas vārtsargs **Elvis Merzļikins** atzīts par Nacionālās hokeja līgas (NHL) nedēļas otro zvaigzni, NHL paziņojusi savā Twitter kontā. Ar Merzļikinu vārtos **Blue Jackets** nedēļā no 13. līdz 19. janvārim uzvarēja visās trijās spēlēs, kopā ar otru latviešu vārtsargu **Matišu Kivlenieku** sekmējot piecu pēc kārtas uzvaru gušanu un izvirzīšanos sestajā vietā Austrumu līgā.

- Austrālijas atklātajās **tenisa** meistarsacīkstēs Latvijas pārstāvi startēja ar mainīgām sekmēm. Ernests Gulbis un Aļona Ostapenko uzvarēja, bet Anatasija Sevastova zaudēja.

- **Patricija Eiduka** kļuvusi par pirmo Latvijas distanču slēpotāju, kurai izdevies sasniegt pasaules ranga smitnieku. Slēpotāja no Kokneses novada Vecbebiem jaunajā Starptautiskās Slēpošanas federācijas (FIS) listē sprintā veikusi 21 vietas kāpumu un vairāku tūkstošu dalībnieču konkurencē ieņēma 95. vietu, tādējādi no visiem slēpošanas veidiem neatkarīgajā Latvijā esot pirmajai, kurā pasaules ranga smitniekā ir iekļuvusi, vēl nesasniedzot 20 gadu vecumu.

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS